

TEHDİT SUÇU

Akif DÜZGÜN

Yüksek Lisans Tezi

Kamu Hukuku Anabilim Dalı

Yrd. Doç. Dr. Cem ŞENOL

2016

Her Hakkı Saklıdır

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI**

Akif DÜZGÜN

TEHDİT SUÇU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. Cem ŞENOL**

ERZURUM - 2016

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ BEYAN FORMU

06.08.2016

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

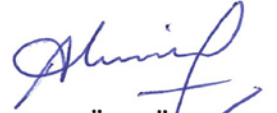
BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “**TEHDİT SUÇU**” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim/Raporum sadece Atatürk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

☒ Tezimin/Raporumun 2. yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Akif DÜZGÜN

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yrd.-Doc.Dr. Cem Soral danışmanlığında, ... Aliş Dönem tarafından hazırlanan
bu çalışma 06 / 08 / 2016 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. Kamu Hukuku
Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan	<u>Yrd.Doc.Dr.Ömer Gedik</u>	İmza:	<u>[Signature]</u>
Jüri Üyesi	<u>Yrd.Doc.Dr.Cem Soral</u>	İmza:	<u>[Signature]</u>
Jüri Üyesi	<u>Yrd.Doc.Dr. Mehmet Saydam</u>	İmza:	<u>[Signature]</u>

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. / /

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
ABSTRACT	VI
KISALTMALAR DİZİNİ	VII
ÖNSÖZ.....	VIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

HÜRRİYET KAVRAMI, HÜRRİYETE KARŞI SUÇLAR, TEHDİT SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN FARKLARI VE MUKAYESELİ HUKUKTA TEHDİT SUÇU

1.1. SUÇUN HUKUKİ MAHİYETİ	3
1.2. KORUNAN HUKUKİ DEĞER	4
1.2.1. Hürriyet Kavramı	7
1.2.1.1. Genel Olarak	7
1.2.2. Ceza Hukukunda Kişi Hürriyeti Kavramı	9
1.3. HÜRRİYETE KARŞI SUÇLAR	10
1.3.1. Genel Olarak	10
1.3.2. Türk Ceza Kanununda Yer Alan Hürriyete Karşı Suçlar	12
1.4. TEHDİT SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN FARKLARI.....	13
1.4.1. Şantaj Suçu	13
1.4.2. Cebir Suçu	17
1.4.3. Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçu	19
1.4.4. Kamu Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının Engellenmesi Suçu.....	20
1.4.5. Yağma Suçu	20
1.5. MUKAYESELİ HUKUKTA TEHDİT SUÇU	22
1.5.1. Alman Ceza Hukukunda	22
1.5.2. İtalyan Ceza Hukukunda	23
1.5.3. Fransız Ceza Hukukunda.....	25
1.5.4. İsviçre Ceza Hukukunda	26
1.5.5. Avusturya Ceza Hukukunda.....	26

İKİNCİ BÖLÜM

TEHDİT SUÇUNUN UNSURLARI

2.1. TEHDİT SUÇUNUN UNSURLARI.....	28
2.1.1. Maddi Unsur.....	28
2.1.1.1. Fiil.....	28
2.1.1.1.1. Tehdit Kavramı	28
2.1.1.1.1.1. Genel Olarak	28
2.1.1.1.1.2. Tehdidin Ağırlığı.....	30
2.1.1.1.1.3. Tehdidin Elverişliliği.....	32
2.1.1.1.1.4. Tehdidin Bir Kimseye Yöneltilmesi	36
2.1.1.1.1.5. Tehdidin Mağdurun Bilgisine Ulaşması	38
2.1.1.1.2. Yaşama Hakkına Yönelik Tehdit Bildirimi	41
2.1.1.1.3. Vücut Dokunulmazlığına Yönelik Tehdit Bildirimi.....	41
2.1.1.1.4. Cinsel Dokunulmazlığa Yönelik Tehdit Bildirimi.....	43
2.1.1.1.5. Malvarlığına Yönelik Tehdit Bildirimi.....	44
2.1.1.1.6. Sair Tehdit Bildirimi	45
2.1.1.1.7. Soyut Tehdit - Şartlı Tehdit Ayrımı.....	47
2.1.1.2. Fail	50
2.1.1.3. Mağdur.....	51
2.1.1.4. Maddi Konu	52
2.1.2. Manevi Unsur	54
2.1.3. Hukuka Aykırılık Unsuru	57
2.1.3.1. Genel Olarak.....	57
2.1.3.2. Hukuka Uygunluk Nedenleri.....	58
2.1.3.2.1. Kanun Hükmünü Yerine Getirme	59
2.1.3.2.1.1. Meşru Savunma.....	60
2.1.3.2.1.2. Hakkın Kullanılması	61
2.1.3.2.2. İlgilinin Rızası.....	63
2.2. TEHDİT SUÇUNUN NİTELİKLİ HALLERİ.....	63
2.2.1. Genel Olarak.....	63
2.2.2. Suçun Silahla İşlenmesi.....	63
2.2.3. Failin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyarak Suçu İşlemesi.....	68

2.2.4. Suçun İmzasız Mektupla İşlenmesi	70
2.2.5. Suçun Özel İşaretlerle İşlenmesi	73
2.2.6. Suçun Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi.....	75
2.2.7. Suçun Var Olan Veya Var Sayılan Suç Örgütlerinin Oluşturduğu Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi	77

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KUSURLULUK, SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, MUHAKEMESİ VE YAPTIRIMI

3.1. KUSURLULUK	81
3.1.1. Genel Olarak.....	81
3.1.2. Kusurluluğu Etkileyen Nedenler	82
3.1.2.1. Amirin Emrini İfa	82
3.1.2.2. Zorunluluk Hali	86
3.1.2.3. Cebir ve Tehdit	87
3.1.2.4. Haksız Tahrik.....	88
3.1.2.5. Hata.....	91
3.2. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ.....	92
3.2.1. Teşebbüs.....	92
3.2.2. İştirak.....	93
3.2.3. İçtima.....	96
3.2.3.1. Genel Olarak.....	96
3.2.3.2. Bileşik Suç	97
3.2.3.3. Zincirleme Suç.....	99
3.2.3.4. Fikri İçtima	102
3.3. TEHDİT SUÇUNUN MUHAKEMESİ VE YAPTIRIMI	104
3.3.1. Muhakeme	104
3.3.1.1. Şikâyeteye Bağlı Olan Muhakeme	104
3.3.1.2. Re'sen Yapılan Muhakeme.....	104
3.3.2. Yaptırım.....	105
3.3.2.1. Suçun Mağdurun Hayatına, Vücut veya Cinsel Dokunulmazlığına Yönelik Olması Halinde	105

3.3.2.2. Suçun Malvarlığına Yönelik Olması veya Sair Kötülük Yapılacağından Bahisle İşlenmesi Halinde	106
3.3.2.3. Suçun Nitelikli Şekilde İşlenmesi Halinde	107
3.3.2.4. Hak Yoksunluğu Tedbiri	107
3.3.2.5. Tüzel Kişilere Özgü Güvenlik Tedbiri	108
SONUÇ.....	109
KAYNAKÇA	115
ÖZGEÇMİŞ.....	123

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****TEHDİT SUÇU****Akif DÜZGÜN****Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Cem ŞENOL****2016, 123 sayfa****Jüri: Yrd. Doç. Dr. Cem ŞENOL****Yrd. Doç. Dr. Ömer GEDİK****Yrd. Doç. Dr. Mehmet SAYDAM**

Tehdit, kişinin irade oluşturabilme ve oluşturmuş olduğu iradeye göre hareket edebilme hürriyetini ihlal eden, bu suretle kişinin huzur ve sükûnunu bozan fiildir. Bu nedenle tehdit suçu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı Suçlar Bölümünde düzenlenmiştir.

Tehdit konusunu incelediğimiz bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde suçun hukuki mahiyeti, suçla korunan hukuki değer, hürriyet kavramı, hürriyete karşı suçlar, tehdit suçunun benzer suçlardan farkları ve mukayeseli hukukta tehdit suçu; ikinci bölümde tehdit suçunun unsurları ve nitelikli halleri; üçüncü bölümde ise tehdit suçunda kusurluluk, suçun özel görünüş şekilleri, suçun muhakemesi ve yaptırım konuları incelenmiştir.

ABSTRACT

MASTER’S THESIS

THE CRIME OF THREAT

Akif DÜZGÜN

Advisor: Assist. Prof. Dr. Cem ŞENOL

2016, Page: 123

Jury: Assist. Prof. Dr. Cem ŞENOL

Assist. Prof. Dr. Ömer GEDİK

Assist. Prof. Dr. Mehmet SAYDAM

Threat is the act which violates the freedom of building willpower and of acting in accordance with the willpower built, and which thus disrupts a person’s peace and tranquility. Therefore, the crime of threat is regulated in the Chapter Crimes Against Liberty in Turkish Penal Code No. 5237.

This study in which we examine the crime of threat consists of three sections. In the first section, the legal nature of the crime, the legal value protected by crime, the concept of freedom, crimes against freedom, the differences between the crime of threat and similar crimes and the crime of threat in comparative law are analyzed; in the second section is analyzed elements and major forms of crime threat; and in the third section, culpability in crime of threat, special appearance forms of crime, trial and sanction of the crime are analyzed.

KISALTMALAR DİZİNİ

AD	: Adalet Dergisi
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AÜEHFD	: Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi
AY	: Anayasa
bkz	: Bakınız
C.	: Cilt
CD	: Ceza Dairesi
CK	: Ceza Kanunu
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
E	: Esas
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K	: Karar
m.	: Madde
Ör.	: Örneğin
s.	: Sayfa
sy.	: Sayı
TCK	: Türk Ceza Kanunu
Y	: Yargıtay
YCGK	: Yargıtay Ceza Genel Kurulu
YD	: Yargıtay Dergisi
vd.	: ve devamı

ÖNSÖZ

Tehdit, kişinin özgürce hareket etmesi ve geleceğine yön vermesi bakımından büyük öneme sahip olan irade serbestisi ve hukuki güvenlik duygusunu ihlal eden davranışlardır. Bu suç, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun “Özel Hükümler” başlıklı ikinci kitabının “Kişilere Karşı Suçlar”ı düzenleyen ikinci kısmının “Hürriyete Karşı Suçlar” başlığını taşıyan yedinci bölümünde düzenlenmiştir. Gerek doktrinde gerekse Yargıtay kararlarında tehdit suçuna ilişkin birçok tartışmalı hususların bulunması nedeniyle tez konusu olarak tehdit suçu seçilmiş ve ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında değerli görüşleri ve eleştirileriyle bana yol gösteren ve yardımcı olan değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Cem ŞENOL’a teşekkürlerimi sunarım.

Erzurum - 2016

Akif DÜZGÜN

GİRİŞ

Hürriyet kavramı, bir hukuki değer olarak kanun koyucu tarafından kabul edilmiştir ve kanun koyucu kabul etmiş olduğu bu değerın korunması için gerekli düzeni ve normları tesis etmiştir. Yani Ceza Hukukunda hürriyet bir hak sayılmış ve bu nedenle suç konusu olarak düzenlenmiştir.¹

Hürriyete karşı suçlar 765 sayılı TCK'nın ikinci kitabının "hürriyet aleyhinde işlenen cürümler" başlıklı ikinci babında yer almaktaydı. Bu bapta hürriyet aleyhine suçlar, siyasi hürriyet, din hürriyeti, şahsın hürriyeti, mesken masuniyeti, sırrın masuniyeti ve iş ve çalışma hürriyeti aleyhine olmak üzere altı fasıl altında ele alınmıştı. 5237 sayılı TCK'da bu ayrımlara yer verilmemiş, hürriyete karşı suçlar kişilere karşı işlenen suçların bir bölümü olarak aynı başlık altında düzenlenmiştir.

Hürriyete karşı suçlardan bahsedilince ilk akla gelen ve uygulamada sıklıkla rastlanan suçlardan biri, kişinin irade oluşturabilmesini ve oluşturduğu iradeye göre hareket edebilme hürriyetini ihlal eden tehdit suçudur.

5237 sayılı TCK'nın tehdit suçunun unsurları ve niteliği itibarıyla 765 sayılı TCK'ya nazaran oldukça farklı düzenlemeler getirmesi, bunun sonucu olarak doktrinde ve uygulamada farklılıkların ve tartışmalı hususların ortaya çıkması, çalışmanın konusunu seçmemizde etkili olmuştur. Bu çalışmada tehdit suçu tüm ayrıntılarıyla incelenmiş, doktrinle birlikte uygulamadaki örneklere ve Yargıtay içtihatlarına başvurulmuştur.

Tez üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde tehdit suçunun hukuki mahiyeti, suçla korunan hukuki değer, hürriyet kavramı, tehdit suçunun benzer suçlardan farkları ve mukayeseli hukukta tehdit suçu incelenmiştir.

İkinci bölümde suçun unsurları ve nitelikli halleri ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Suçun maddi unsuru başlığı altında yeni Kanun ile birlikte kaldırılan şartlı tehdit - soyut tehdit ayrımı, manevi unsur konusunda da öfke sırasında gerçekleştirilen eylemlerin tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı hususları üzerinde durulmuştur.

¹ Faruk Erem, "Siyasi Haklara Karşı İşlenen Suçlar", AÜHFD, Cilt: 8, 1951/1, 73.

Üçüncü bölümde ise tehdit suçunda kusurluluk, suçun özel görünüş şekilleri olan teşebbüs, iştirak ve içtima hükümleri, suçun muhakemesi ve yaptırımı konuları ele alınmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

HÜRRİYET KAVRAMI, HÜRRİYETE KARŞI SUÇLAR, TEHDİT SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN FARKLARI VE MUKAYESELİ HUKUKTA TEHDİT SUÇU

1.1. SUÇUN HUKUKİ MAHİYETİ

Tehdit suçu, Türk Ceza Kanunu’nun “Özel Hükümler” başlıklı ikinci kitabının “Kişilere Karşı Suçları” düzenleyen ikinci kısmının “Hürriyete Karşı Suçlar” başlığını taşıyan yedinci bölümünde, Kanunun 106. maddesinde bağımsız bir suç olarak düzenlenmiştir.

Tehdit, kişinin irade oluşturma ve özgür iradeye dayalı hareket etme serbestisini ihlal eden, bu suretle onun huzur ve güven duygusunu zedeleyen fiil olarak tanımlanabilir.²

Doktrinde tehdit suçunun hukuki mahiyeti tartışmalıdır. Bir görüşe göre tehdit, kişinin saygınlığına karşı işlenen bir suçtur ve hakaret (sövme) olarak değerlendirilmelidir.³ Bu görüşü kabul etmeyenlere göre ise bunun doğru sayılması mümkün değildir. Tehditte ne objektif ne de sübjektif bakımdan şerefi ihlal niyeti mevcut değildir. Bir kimseyi tehdit etmekle o şahsın onur, şeref ve saygınlığı rencide edilmiş olmaz. Bu yüzden tehdit suçunun hakaret kapsamında değerlendirilmemesi gerekir.⁴

Diğer görüş ise, tehdidin müstakil bir suç olmadığı şeklindedir.⁵ Bu görüşü savunanlar, tehdidi, tehdidin konusu olan suça teşebbüs saymışlardır. Ancak bu görüş de suçun elverişli hareketlerle icraya başlanıp elde olmayan nedenlerle tamamlanamaması söz konusu olmadığından isabetli değildir. Örneğin, bomba atmak suretiyle öldürmekle tehdit halinde, öldürmeye veya bomba atmaya yönelik icra

² Mahmut Koca, İlhan Üzülmüş, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, 346.

³ Faruk Erem, Nevzat Toroslu, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (6. Baskı), Savaş Kitabevi, Ankara 1994, 100.

⁴ İlhan Üzülmüş, *Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları*, Turhan Kitabevi, Ankara 2007, 66

⁵ Vural Savaş, Sadık Mollamahmutoğlu, *Türk Ceza Kanunu Yorumu*, Cilt: 2, Seçkin Yayınları, Ankara 1995, 1736-1737.

hareketlerine, elverişli hareketlere başlanmamıştır. Kaldı ki failin böyle bir amacı da yoktur. Gayesi, sadece mağduru korkutmaktır.⁶

Bir diğer görüşe göre ise şarta bağlı olmayan tehdidin suç niteliği yoktur. Bu görüşün de isabetli olduğu söylenemez. Bir şeyi yapmak veya yapmamak veya bir şeyin yapılmasına müsaade etmek şeklinde olan bir şartın gerçekleşmesine yönelmiş tehdit, neticede cebir kullanma suçundan (765 sayılı TCK bakımından) başka bir şey değildir.⁷ Dolayısıyla tehdidin suç sayılabilmesi için bir şarta bağlı olarak gerçekleşip gerçekleşmemesinin önemi yoktur.

Tehdidi kamu barışına karşı suçlardan sayanlar da vardır. Bu görüşün de isabetli olduğu söylenemez. Şöyle ki tehdit kamunun barışını değil, tehdit edilmiş olan şahsın huzurunu ihlal eder.⁸ Bu nedenle tehdit suçu, TCK'nın kamu barışına karşı suçlar değil kişilere karşı suçlar bölümünde düzenlenmiştir.

Tehdit, kişinin kendisini geliştirebilmesi ve geleceğini serbestçe şekillendirebilmesi açısından vazgeçilmez öneme sahip olan, huzur, sükûn, hukuki güvenlik bilinci ve irade serbestisini ihlal etmekte ve bu nedenle de başkaca amaçlara ulaşmada bir vasıta olmayan tehdit fiilleri, yerinde olarak hürriyete karşı suçlar arasında cezalandırılmaktadır.⁹

1.2. KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Hukuki değer doktrinde, hukuken kabul edilmiş veya korunan yaşamsal değerler şeklinde veya toplumsal değer ve yararlar olarak tanımlanmaktadır.¹⁰ Korunan hukuki değerler, toplumsal düzenin devamının sağlanması için korunması gereken, soyut manevi değerlerdir. Hukuki değerlerin ceza hukuku tarafından korunması, ihlal teşkil eden fiillerin hukuk normları tarafından cezalandırılması suretiyle yasaklanmasıdır.¹¹

⁶ Sedat Bakıcı, "Tehdit Suçu ve Unsurları", *Ankara Barosu Dergisi*, 1992/5, 717-718.

⁷ Faruk Erem, *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (3. Baskı), Cilt: 3, Seçkin Kitabevi, Ankara 1985, 251.

⁸ Mustafa Güven, "Tehdit Suçunun Objektif Yapısı Üzerine Bir İnceleme", *Adalet Dergisi*, 1987/4, 56-57; Erem, 252.

⁹ Üzülmüş, 66.

¹⁰ Yener Ünver, *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*, Seçkin Yayınları, Ankara 2003, 133.

¹¹ Mahmut Koca, İlhan Üzülmüş, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (4. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2011, 104.

Hukuki değer, hareketin üzerinde icra edildiği konu, yani suçun objesiyle aynı anlama gelmez. Hareketin gerçekleştirilmesi sonucunda dış dünyada meydana gelen değişiklik suçun neticesidir. Bu durumda birey ya da netice olarak değişikliğin üzerinde gerçekleştiği eşya akla gelir. Bu eşya hareketin objesi olarak adlandırılabilir. Fakat işlenen her suç aynı zamanda hukukun korunan bir yararın ihlalidir.¹² Yani hukuki değer ve hareketin konusu, birbiriyle ilişkili olmakla birlikte kavramsal olarak birbirinden farklıdır. Örneğin, hırsızlık suçunda korunan hukuki değer mülkiyet ve zilyetlik, suçun konusu ise çalınan eşyadır. Konut dokunulmazlığını ihlal suçunda korunan hukuki değer, kişinin konutunda huzur ve güven içinde bulunması, suçun konusu ise girilen konuttur.¹³

765 sayılı Kanunda tehdit suçu, soyut tehdit (m. 191) ve şartlı tehdit (m. 188) olarak ikiye ayrılmıştı. Bu nedenle tehdit suçunda korunan hukuki değer ne olduğu konusunda görüş ayrılığı bulunmaktaydı. Bir görüşe göre, 765 sayılı Kanundaki tehdit suçuyla bir kişiye ağır ve haksız bir zarara uğratılacağı bildirilmesi suretiyle bir kimsenin bir şeyi yapmaya veya yapmamaya mecbur edilmesinden bahsedilmediğine göre, bu bildirimle kişinin irade hürriyeti ihlal edilmiş olmamaktadır.¹⁴ Sadece, ağır ve haksız bir zarara uğratılacağı bildirilerek kişinin korkuya, telaşa ve endişeye kapılması istenmekte, kişinin iç huzurunun bozulması amaçlanmaktadır.¹⁵ Diğer bir görüş ise tehdidin kişinin güvenlik duygusunu, iç huzurunu bozan, onu endişeye düşüren bir fiil olduğunu, bu durumun ise doğrudan kişinin karar ve hareket hürriyetini bozacağını belirtmektedir.¹⁶

5237 sayılı Kanunda, 765 sayılı Kanundaki soyut tehdit - şartlı tehdit ayrımı kaldırılmıştır. Tehdit suçu araç değil amaç suç olarak ele alınmış ve bağımsız bir suç olarak ve bir kayda bağlı olan veya olmayan tüm tehditleri kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Korunan hukuki değer belirlenirken bu durum dikkate alınarak değerlendirme yapılması gerekmektedir.

¹² Ünver, 134-135, Güven, 59; Sulhi Dönmezer, *Ceza Hukuku Hususi Kısım, Şahıslara Karşı ve Mal Aleyhinde Cürümler* (5. Baskı), Sulhi Garan Matbaası, İstanbul 1963, 1-2.

¹³ Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 104-105.

¹⁴ Seydi Kaymaz, Hasan Tahsin Gökcan, *Uygulamada Sulh Ceza Davaları*, Adil Yayınevi, Ankara 2002, 80.

¹⁵ Adem Sözüer, "Tehdit Suçu", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt: LIV, 1994, 134.

¹⁶ Üzülmüş, 76.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun gerekçesinde tehdit suçunda korunan hukuki yarar şöyle vurgulanmıştır: *“Tehdidin koruduğu hukukî değer, kişilerin huzur ve sükûnudur; böylece kişilerde bir güvensizlik duygusunun meydana gelmesi engellenmektedir. Bu nedenle, söz konusu madde ile insanın kendisine özgü sulh ve sükûnuna karşı işlenen saldırılar cezalandırılmış olmaktadır. Fakat tehdidin bu maddeyle korumak istediği esas değer, kişinin karar verme ve hareket etme hürriyetidir.”*¹⁷ Buradaki “hareket etme hürriyeti” kavramından anlaşılması gereken, bir yerden bir yere gidebilme anlamındaki hareket değil verdiği kararlar doğrultusunda davranabilme hürriyetidir. Yoksa bir yere gitme veya bir yerde kalma hürriyeti 109. maddede ayrıca korunmuştur.¹⁸

Tehdit suçunun düzenlenme amacının ne olduğuna ilişkin doktrinde farklı görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre tehdit suçunun düzenlenme amacı, kişilerin psikolojik özgürlüklerini, iç hürriyetlerini dışarıdan gelecek eylem ve tehlikelere karşı korumaktır.¹⁹ Bu suçun oluşturulmasıyla kişinin iradesi ve iç hürriyetinin serbest ve özgür bir ortamda oluşması ve bunu tehlikeye düşürecek eylemlerin önlenmesi amaçlanır.²⁰ Böylelikle kişinin iç dünyasında serbestçe karar verme ve bu kararına göre hareket etme özgürlüğü korunmuş olacaktır.

Diğer bir görüşe göre ise kanun koyucu tehdit suçunu düzenleyerek bireylerin huzur ve sükûn ortamını bozabilecek, tehdit edilen bireyi endişeye düşürebilecek hareketleri icra edenleri daha tehlikeli hale gelmeden cezalandırmayı, daha önemlisi bu hareketleri önlemeyi hedeflemiştir. Fail hukuki açıdan kabul görmeyecek açıklamalarda bulunarak mağduru baskı altına alıp onun serbest iradesini etkilemek ve hareket serbestisini kısıtlamak ister. Bu nedenle kanun koyucu, kişinin bir başkasının hürriyet alanına sözlü davranışlarla olsa dahi müdahale edemeyeceğini belirtmiştir.²¹

Tehdit suçu, kanunumuzda hürriyete karşı suçlar bölümünde düzenlenmiştir. Tehdit suçunun işlenmesiyle tehdit edilen mağdurun kişi hürriyeti kadar hukuk düzenine olan güveni de sarsılmış olacaktır. Hatta bu husus, yabancı kanunları iki yönde düzenleme yapmaya zorlamıştır. Bir grup kanun tehdit suçuna kişi hürriyetine karşı

¹⁷ www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/maddegerekce.doc

¹⁸ Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem, R. Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku* (7. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2010, 352

¹⁹ Ali Rıza Çınar, *Tehdit Suçu*, Turhan Kitabevi, Ankara 2002, 43-44

²⁰ R. Yılmaz Yazıcıoğlu, “Tehdit Suçu Üzerine”, *Yargıtay Dergisi*, 19(3), Temmuz 1993, 237

²¹ Ersan Şen, *Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu*, Cilt: 1, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006, 415

işlenen suçlar faslında yer verirler. Diğer yönü izleyen kanunlar, tehdit eyleminin kişi hürriyetine karşı olduğu kadar onun hukuk düzeninin kendisine temin ettiği güvenin ihlali şeklinde de kabul ederek bu suçları kişi hürriyetine ve güvenine karşı suçlar bölümünde düzenlemişlerdir.²²

1.2.1. Hürriyet Kavramı

1.2.1.1. Genel Olarak

Hürriyet sözlük anlamı olarak, “*kişinin dilediği gibi hareket etmesi, onun belirli bir faaliyetini engelleyen veya sınırlayan bir kuralın bulunmaması*” olarak ifade edilmektedir.²³ En yaygın anlamıyla hürriyet, bir şeyi yapma veya yapmama, belli bir biçimde davranma veya davranmama imkân ve iktidarudur.²⁴ Hürriyet, kişinin kendini geliştirmesi ve mükemmele ulaşması için zorunlu olan değerlerin başında gelir. Bu nedenle toplumsal ilerlemenin kaynağıdır.²⁵ Hukuki anlamda “şahıs” olmanın, hak sahibi olmanın temel şartıdır.²⁶

Hürriyet kavramı bazen bağımsızlık, yani her türlü baskı ve zorlamadan uzak şekilde kendi kaderini belirleyebilmek şeklinde bazen de özel hayatın gizliliği şeklinde anlaşılmıştır.²⁷ Diğer deyişle hürriyet, sosyal bir çevredeki bireyin hürriyetidir. Yani hürriyet, her bireyin kendi görüş açısından topluma baktığı durumdaki ilişkileri ifade eder.²⁸

Ancak hürriyet çok yönlü bir kavram olması nedeniyle bu kavrama ilişkin çokça tanım yapılmış, kendisine değişik anlamlar yüklenmiştir.

Klasik hürriyet anlayışına göre hürriyet, insanın doğasından kaynaklanmaktadır. Başka bir deyişle insanın insan olmak sıfatıyla, doğuştan birtakım haklara sahip olduğu kabul edilmektedir. Yani hürriyet doğuştan gelir.²⁹ Hürriyetin kaynağı kanun değil insandır. Kişilere tanınan hürriyetler, aslında kanunların yarattığı kavramlar değil

²² Ayhan Önder, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (4. Bası), Filiz Kitabevi, İstanbul 1994, 41

²³ *Türk Hukuk Lügatı*, Maarif Matbaası, Ankara 1944, 157

²⁴ İbrahim Ö. Kaboğlu, *Kolektif Özgürlükler*, Dicle Üniversitesi Basımevi, Diyarbakır 1989, 14; Kemal Gözler, *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa 2004, 98-99

²⁵ Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (8. Baskı), Yetkin Yayınları, Ankara 2010, 247

²⁶ Erol Cihan, *Cebir Kullanma Cürmü*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1978, 11

²⁷ Münici Kapani, *Kamu Hürriyetleri* (7. Baskı), Yetkin Yayınları, Ankara 1993, 4, Üzülmüş, 5

²⁸ Mustafa Erdoğan, *Anayasal Demokrasi* (7. Baskı), Siyasal Kitabevi, Ankara 2005, 246

²⁹ Sami Selçuk, *Demokratik Yönetim Özgür Birey*, İmge Kitabevi, Ankara 2010, 378

kişilerin tabii haklarıdır. Hürriyet, kanundan önce gelir. Kanunların görevi ise ferdin başkasına zarar vermediği sürece her şeyi yapabilmesi anlamına gelen ve kendisinden önce var olan hürriyetleri korumaktır. Klasik hürriyet anlayışına göre devlet, insanın doğuştan sahip olduğu bazı hak ve hürriyetlere dokunmayacak, onlara saygı gösterecektir. Hürriyet, devletin müdahale alanlarının sınırlanmasıdır. Bu sınırlama oranında birey özgür olacak, her anlamda kişiliğini geliştirme imkânına sahip olacaktır. Böylece kişinin hak ve hürriyetleri, devletin iktidarının sınırlarını çizmektedir. 18. yüzyılın ortaya koyduğu bu klasik hürriyetlere negatif hürriyetler denilmektedir. Yani negatif hürriyetler, ferdin devlet tarafından dokunulamayacak özel alanının sınırlarını çizen hürriyetlerdir.³⁰ Günümüzde hürriyet aleyhine işlenen suçların tanziminde halen klasik liberal hürriyet anlayışının ilkeleri geçerlidir.

Bireyin sahip olduğu hürriyetlerin ölçüsü, onun altında yaşamakta olduğu hukuk düzenindeki yönetimi zorlama derecesine bağlıdır. Ancak Montesquieu'nun ifade etmiş olduğu "*hürriyet, yasaların izin verdiği her şeyi yapabilme hakkıdır*" şeklindeki anlayış yine de geçerliliğini korumaktadır.³¹ Hürriyetlerin sınırını çizen hukuktur. Pozitif hukukun görevi, hakka ve adalete, hürriyetlere hizmet etmektir. Devlet, hürriyeti sadece negatif olarak düzenleyerek kişinin faaliyetlerine sınırlar koyar. Böylece devletin tanıdığı belirli menfaatlere herkesin saygı göstermesi sağlanır.³² 1924 Anayasasının özgürlüklerle ilgili beşinci bölümünde de hürriyetin tanımı, "*başkasına müziir olmayacak her türlü tasarrufta bulunmak*" şeklindedir.³³

Sonuç olarak hukuk, bir yandan bireyin sahip olduğu hürriyetleri koruyup güvence altına alarak onun kendini her anlamda geliştirebilmesi için gerekli şartları sağlarken diğer yandan da bu hürriyetin başka bireylerin hürriyetlerini ihlal etmemesi için aşmaması gereken sınırı çizer. Yani hukuk, hürriyeti bir hak olarak nitelendirir, ihlali halinde ceza yaptırımlarıyla bu hakkı korur.

³⁰ M. Emin Artuk, Ahmet Gökçen, A. Caner Yenidünya, *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (14. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2014, 259-260; Bahri Savcı, *İnsan Hakları*, Güney Matbaacılık, Ankara 1953, 20 vd.

³¹ Ayferi Göze, *Siyasal Düşünceler ve Yönetimler* (14. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul 2013, 207

³² Recep Gülşen, *Hürriyeti Tahdit Suçları*, Adalet Yayınevi, Ankara 2002, 19-20; İsmet Giritli, Jale Sarmaşık, *Anayasa Hukuku* (2. Bası), Beta Yayınları, İstanbul 2001, 70

³³ Zühtü Arslan, *Anayasa Teorisi*, Seçkin Yayınları, Ankara 2005, 144

1.2.2. Ceza Hukukunda Kişi Hürriyeti Kavramı

Kişilerin hak ve hürriyetlerinin korunması ve güvence altına alınması, her şeyden önce Anayasa hukukunun en önemli sorunlarından biridir.³⁴ Çünkü temel hak ve hürriyetler, çağdaş Anayasa hukukunun temel konularındandır.³⁵ Gerek Anayasanın 19/2. maddesi³⁶ gerekse AİHS'nin 5/1. maddesinde³⁷ kişiyi hürriyetinden yoksun kılmanın ancak kanunda gösterilen durumlarda mümkün olabileceğini vurgulamıştır.³⁸ Ancak kişi hürriyetinin Anayasada düzenlenmiş olması tek başına yeterli değildir. Bu nedenle kişi hürriyetinin ceza hukukunda da korunması gerekir. Kişi hürriyeti, ferdi maddi ve manevi bütünlüğünün korunması bakımından önemli değerler arasında bulunmaktadır. Ceza kanunları, kişi hürriyetine karşı işlenen birtakım fiilleri suç saymaktadır. Anayasanın garanti ettiği ve ceza kanunlarının koruduğu kişi hürriyeti, felsefi değil hukuki bir kavramdır.³⁹

Hürriyet kendi başına subjektif bir hak olmayıp himaye edilen bir menfaat de değildir. Bu nedenle hürriyet, doğrudan cezai himayenin konusunu oluşturmaz; bir hak olarak hukuk normları tarafından düzenlendiği an cezai himayenin konusunu teşkil eder. Normun ihlal edilmesi halinde cezai müeyyide ile söz konusu hakkı ve menfaati korur.⁴⁰

³⁴ A. Şeref Gözübüyük, *Anayasa Hukuku*, Turhan Kitabevi (14. Baskı), Ankara 2006, 97; Haluk Çolak "Kamu Hürriyetlerinin Düzenlenmesi, Ayırımı ve Korunması", <http://www.yayin.adalet.gov.tr/adaletdergisi/01.sayi/14haluk.pdf>, 5

³⁵ Şeref İba, *Anayasa Hukuku ve Siyasal Kurumlar* (2. Baskı), Turhan Kitabevi, Ankara 2008, 92

³⁶ Anayasa m. 19: "Herkes kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir.

Şekil ve şartları kanunda gösterilen: Mahkemelerce verilmiş hürriyeti kısıtlayıcı cezaların ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi; bir mahkeme kararının veya kanunda öngörülen bir yükümlülüğün gereği olarak ilgilinin yakalanması veya tutuklanması; bir küçüğün gözetim altında ıslahı veya yetkili merci önüne çıkarılması için verilen bir kararın yerine getirilmesi; toplum için tehlike teşkil eden bir akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, bir serseri veya hastalık yayabilecek bir kişinin bir müessesede tedavi, eğitim veya ıslahı için kanunda belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirin yerine getirilmesi, usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren, ya da hakkında sınır dışı etme yahut geri verme kararı verilen bir kişinin yakalanması veya tutuklanması; halleri dışında kimse hürriyetinden yoksun bırakılamaz."

³⁷ AİHS m. 5: "Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. Belirtilen haller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz..."

³⁸ Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, Rifat Murat Önok, *İnsan Hakları El Kitabı*, Seçkin Yayınları, Ankara 2006, 130-131; İbrahim Ö. Kaboğlu, *Anayasa Hukuku Dersleri* (3. Baskı), Legal Yayınları, İstanbul 2006, 275.

³⁹ Gülşen, 28.

⁴⁰ Soyaslan, 247.

Hürriyetlerin cezai yaptırımlarla korunması, bunları ihlal eden fiillerin suç sayılması ile mümkün olmaktadır.⁴¹ Ancak cezai yaptırımlarla korumada, öncelikle hangi esaslardan hareket edileceği belirlenmelidir. Hürriyetler, anayasalarda düzenlenerek devleti oluşturan temel nizamlardan biri haline gelmiştir. Bu nedenle hürriyet aleyhine işlenen eylemleri, her şeyden önce devlet düzeninin ve anayasa hükümlerinin ihlali olarak değerlendirmek mümkündür. Bu durumda hürriyetin subjektif bir hak olarak değil, hürriyetçi devlet düzenini ilgilendiren bir kavram olarak korunmasından söz edilebilecektir.⁴²

Hürriyet, doğrudan doğruya ceza hukukunu ilgilendiren bir mefhumdur. Devlet hürriyeti korumakla, kendi temel nizamlarından birini de himaye etmiş olmaktadır.⁴³ Ceza hukuku bakımından hürriyet, kanunlar tarafından tanınmış hareket alanına, diğer bir kuvvetin müdahalesi olarak ortaya çıkmaktadır. Hürriyet, bir hukuki değer olarak kanun koyucu tarafından kabul edilmiştir ve kanun koyucu kabul ettiği bu değerın korunması için gerekli düzeni ve normları tesis etmiştir. Yani Ceza Hukukunda hürriyet bir hak sayılmış ve bu nedenle suç konusu olarak düzenlenmiştir.⁴⁴ Asıl konu, hürriyete sahip olan kişilerin iradelerinden ziyade bu hürriyet düzeni ve onu koruyan kurallardır.⁴⁵

1.3. HÜRRİYETE KARŞI SUÇLAR

1.3.1. Genel Olarak

Hürriyete karşı suçlar, TCK'nın "Özel Hükümler" başlıklı ikinci kitabının "Kişilere Karşı Suçları" düzenleyen ikinci kısmının "Hürriyete Karşı Suçlar" başlığını taşıyan yedinci bölümünde yer almaktadır.

Hürriyete karşı suçlar 765 sayılı TCK'nın ikinci kitabının "hürriyet aleyhinde işlenen cürümler" başlıklı ikinci babında yer almaktaydı. Bu bapta hürriyet aleyhine işlenen suçlar, siyasi hürriyet aleyhinde cürümler, din hürriyeti aleyhinde cürümler, şahsın hürriyeti aleyhinde cürümler, mesken masuniyeti aleyhinde cürümler, sırrın

⁴¹ Yüksel Ersoy, *Çalışma Hürriyetine Karşı Suçlar*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1973, 21.

⁴² Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 344

⁴³ Soyaslan, 247-248

⁴⁴ Faruk Erem, "Siyasi Haklara Karşı İşlenen Suçlar, *AÜHFD*, C: 8, 1951/1, 73

⁴⁵ Çetin Özek, "Türk Ceza Kanununa Göre Hürriyet Aleyhine Cürümlerin Genel Prensipleri", *İÜHFM*, XXIX(4), 949-950.

masuniyeti aleyhinde cürümler, iş ve çalışma hürriyeti aleyhinde cürümler başlıklı altı fasıl altında düzenlenmişti. 5237 sayılı TCK'da bu ayrımlara yer verilmemiş, hürriyete karşı suçlar, kişilere karşı işlenen suçların bir alt bölümü olarak aynı başlık altında düzenlenmiştir.

765 sayılı Türk Ceza Kanunu hürriyet aleyhinde işlenen suçlarla ilgili olarak mehz 1889 İtalyan Ceza Kanunu'nun sistemini benimsemişti. Mehz Kanun, batıda doğup gelişen klasik, liberal hürriyet anlayışının etkisi altında kalmıştır. Klasik hürriyetlerden anlaşılan insanın insan olarak sahip olduğu hürriyetlerdir.⁴⁶ 1889 İtalyan Ceza Kanunu, hürriyetin ihlalini, fertlerin karşılıklı olarak birbirlerinin doğuştan var olan haklarına tecavüz etmeleri şeklinde anlamıştır. Fransız ihtilaline kadar gelen ve bu olaydan sonra da uzun süre devam eden bu tür bir hürriyet anlayışına 19. yüzyıldan itibaren yavaş yavaş tepki doğmuş ve ferdin bundan böyle devletten talep edebileceği bazı haklarının (örneğin, çalışma hakkı) mevcudiyeti kabul edilmiştir.⁴⁷

5237 sayılı TCK da hürriyete karşı suçlar başlıklı bölümde liberal özgürlükçü anlayışa bağlı kalmış, bireyi esas alan bir yaklaşımla suç tiplerini düzenlemiştir. Nitekim hürriyete karşı suçlar başlıklı yedinci bölümünü, kişilere karşı suçlar başlıklı ikinci kısımda düzenlenmiş olması da bireyci anlayışın bir göstergesidir.⁴⁸ Bu anlamda yasa, 1982 Anayasasının temel hak ve özgürlüklere ilişkin sistemini dikkate alarak oldukça geniş bir hürriyete karşı suçlar listesi oluşturmuştur.⁴⁹ Bu durum TCK'nın özgürlükçü yanını ortaya koyar. Sadece bireyin doğuştan sahip olduğuna inanılan klasik özgürlükleri (vicdan hürriyeti, düşünce hürriyeti, kişi dokunulmazlığı) değil, toplumsal yaşayışın bir sonucu olarak ortaya çıkan (sendikal faaliyetler, eğitim hakkı, dilekçe hakkı, basın hürriyeti gibi) kolektif özgürlükler de etkin şekilde koruma altına alınmıştır. Kanunda kişiler arasında dil, ırk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç ve benzeri sebeplerle ayırım yapılmasının yaptırıma bağlanması da eşitlik ve adalet kavramlarına verilen önemi ortaya koymaktadır.⁵⁰

Ayrıca temel hak ve hürriyetler sadece gerçek kişileri ilgilendiren bir konu olarak kabul edilmemiş, tüzel kişilerin faaliyetlerinin engellenmesi de hürriyet aleyhine

⁴⁶ Server Tanilli, *Devlet ve Demokrasi*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1981, 163; Selçuk, 379; Savcı, 20.

⁴⁷ Özek, 935 vd.

⁴⁸ Ahmet Gökçen, "Hürriyete Karşı Suçlar", 1, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/117.doc>

⁴⁹ İba, 93; Gözler, 100-101.

⁵⁰ Artuk, Gökçen, *Yenidünya*, 260.

suçlar kapsamında düşünülmüştür. Örneğin, TCK'nın 118/2. maddesinde “cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir sendikanın faaliyetlerinin engellenmesi halinde bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur” şeklinde bir hüküm ile tüzel kişi olan sendikanın faaliyet serbestisi korunmuştur. Burada koruma altına alınan, kişisel bir hak değil sosyal bir hak olan sendikal faaliyettir.⁵¹

Doktrinde hürriyete karşı suçlar “dar anlamda” ve “geniş anlamda” şeklinde ikiye ayrılmakta ve hürriyete yönelik saldırının başka bir amaca ulaşmak için yalnızca bir araç olduğu durumlarda geniş anlamda hürriyete karşı suçtan söz edilmektedir. Diğer yandan, doğrudan doğruya kişisel özgürlüğe yönelen suçlar dar anlamda hürriyete karşı suçlar içinde ele alınmaktadır.⁵² Yasa koyucu başka bir hukuksal yararın öncelikli olarak korunduğu diğer hürriyete karşı suçlara başka bölümler altında yer vermiştir. Bu bölüm altında düzenlenen suçlarda hürriyet ya tek başına ya da öncelikli olarak cezai korumanın konusunu oluşturmaktadır. Hürriyete yönelik saldırı bir başka hukuksal yararın ihlaliyle araç durumunda ise suç, öncelikli olarak korunan bu hukuksal yarar esas alınmak suretiyle düzenlenmektedir.⁵³ Örneğin, TCK'nın 109/2. maddesinde⁵⁴ düzenlenen kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunda cebir ve tehdit eylemleri, asıl amaca ulaşmak için kullanılan araç suçlardır. TCK'nın 106. ve 108. maddelerinde ise tehdit ve cebir eylemleri amaç suçlardır. Bu nedenle de kanunda bağımsız bir suç tipi olarak yer almışlardır.

1.3.2. Türk Ceza Kanununda Yer Alan Hürriyete Karşı Suçlar

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hürriyet aleyhine işlenen suçları, İkinci Kitabın “Kişilere Karşı Suçlar” başlıklı İkinci Kısımının Yedinci Bölümünde “Hürriyete Karşı Suçlar” başlığı ile düzenlemiştir.

765 sayılı TCK'nın 2. Kitabının 2. Babında “Hürriyet Aleyhinde Cürümler”, siyasi hürriyet aleyhine cürümler, din hürriyeti aleyhine cürümler, şahıs hürriyeti aleyhine cürümler, mesken masuniyeti aleyhine cürümler, iş ve çalışma hürriyeti

⁵¹ Üzülmüş, 23.

⁵² Faruk Erem, Nevzat Toroslu, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Ders Kitabı*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1975, 104-105.

⁵³ Tezcan, Erdem, Önok, 318.

⁵⁴ TCK m. 109/2: “Kişi, fiili işlemek için veya işlediği sırada cebir, tehdit veya hile kullanırsa, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

aleyhine cürümler olmak üzere 6 fasıl halinde düzenlenmiştir. 5237 sayılı TCK'da bu şekilde ayrımlara yer verilmeden hürriyete karşı suçların tümü aynı başlık altında düzenlenmiştir.

5237 sayılı TCK'da yer alan hürriyete karşı suçlar şunlardır:

- Tehdit suçu (m. 106)
- Şantaj suçu (m. 107)
- Cebir suçu (m. 108)
- Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu (m. 109)
- Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu (m. 112)
- Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçu (m. 113)
- Siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi suçu (m. 114)
- İnanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasının engellenmesi suçu (m. 115)
- Konut dokunulmazlığının ihlali suçu (m. 116)
- İş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçu (m. 117)
- Sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi suçu (m. 118)
- Haksız arama suçu (m. 120)
- Dilekçe hakkının kullanılmasının engellenmesi suçu (m. 121)
- Nefret ve ayrımcılık suçu (m. 122)
- Kişilerin huzur ve sükûnunu bozma suçu (m. 123)
- Haberleşmenin engellenmesi suçu (m. 124)

1.4. TEHDİT SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN FARKLARI

TCK'nın 106. maddesinde düzenlenen tehdit suçu, bazı diğer suçların kanuni tanımında unsur olarak yer alır. Tehdit ile bu suçlar arasında bazı benzerlikler ve farklılıklar vardır. Dolayısıyla tehdit suçuyla yakın ilgisi bulunan bu suçları ayrıca incelemek gerekmektedir.

1.4.1. Şantaj Suçu

Şantaj suçu, TCK'nın 107. maddesinde *“(1) Hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya*

zorlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Kendisine veya başkasına yarar sağlamak maksadıyla bir kişinin şeref ve saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulması halinde de birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur” şeklinde düzenlenmiştir.

Şantaj, tehdit suçunun özel görünüş şeklidir.⁵⁵ Başka bir anlatımla bu iki suçun da maddi unsuru kötü şeyle, bir fenalıkla tehdit etmekten ibarettir. Kanun koyucu, tehditle işlenme ve irade özgürlüğünü etkileme bakımından gösterdikleri ortak özellikler nedeniyle bu suçları Ceza Kanununun aynı faslında düzenlemiştir. Ancak tehdit ve şantaj suçları, tehdidin konusu ve nedeni bakımından farklılık göstermektedirler.⁵⁶

Şantaj, hürriyete karşı suçlar arasında düzenlenmesine karşın birden fazla hukuki değer korunduğu bir suçtur.⁵⁷ Şantaj suçunun, mağdurun iradesine aykırı olarak ona bir şeyi yaptırma veya yaptırmama şeklinde gerçekleştiği düşüncesine göre korunan tek hukuki değer, kişinin iç hürriyeti ve irade oluşturabilme özgürlüğüdür.⁵⁸ Buna karşın şantajın maddi çıkar elde etmek için yapıldığı düşüncesine göre ise bahsi geçen değerlerin yanı sıra malvarlığı değerleri de hukuki korumanın konusunu oluşturur. Karşılaştırmalı hukukta şantaj suçunun daha çok maddi çıkar elde etmek amacıyla işlenen bir suç tipi olarak değerlendirildiği ve genellikle malvarlığına karşı suçlar arasında düzenlendiği görülmektedir.⁵⁹ Bu hukuk düzenlerinde de şantaj suçunun düzenlenmesiyle, malvarlığı değerlerinin yanı sıra irade özgürlüğünün de korunduğu kabul edilmektedir. Bizim hukuk sistemimizde ise kanunda açıkça belirtildiği üzere şantaj, haksız bir yarar elde etmek için⁶⁰ işlenebileceği gibi bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını sağlamak için⁶¹ de işlenebilmektedir.

⁵⁵ Tezcan, Erdem, Önok, 376; Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 371; Veli Özer Özbek, Mehmet Nihat Kanbur, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, İlker Tepe, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (5. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2013, 376

⁵⁶ İlhan Üzülmüş, “Şantaj Suçu”, *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, VIII(1-2), 2004, 174.

⁵⁷ Şen, 430.

⁵⁸ Fahri Gökçen Taner, “Türk Hukukunda Şantaj Suçu”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2011 (92), 121.

⁵⁹ Taner, 122

⁶⁰ “Sanığın, internet aracılığıyla tanışıp cinsel konuları konuştuğu katılanın, İstanbul’da bulunan evine ziyaretine giderek, bir gece misafir olarak kalıp, zengin olduğunu öğrendikten sonra çok kez telefon ederek para isteyip, konuşmalarını kaydettiğini, eğer para göndermezse bunları yakınlarına dinleteceğini ve homoseksüel olduğunu anlatacağını söyleyerek banka aracılığıyla iki defa para alması biçiminde

Şantaj suçunda fail, hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle mağduru belli bir şekilde hareket etmeye zorlamaktadır. Failin yarar sağlamak amacıyla bir başkasının şeref ve saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulması hali de şantaj suçunun unsurları arasında düzenlenmiştir.⁶²

Yargıtay vermiş olduğu kararlarda sanığın katılanların bir işyerini yaktıklarını belirttiği kasetin ifşa edileceği tehdidiyle para istemesi eylemini⁶³, sanıkların kendilerine para verilmemesi halinde mağdurun Maliye ile yaşadığı sorunlarla ilgili belgeleri Maliyeye vereceklerini söylemeleri eylemini⁶⁴ şantaj suçu olarak değerlendirmiştir. Açıklanma tehdidinde bulunulan görüşmenin açıklanması halinde mağdurun yakınına zarar verecek bir husus olmaması halinde ise bu suçun unsurlarının oluşmadığını kabul etmiştir.⁶⁵

Şantaj suçunu düzenleyen 107. maddenin gerekçesinde kişinin suç işlemiş olan kimseyi ihbar etme (işlenmiş suçu ihbar etmek, hem hak hem yükümlülüktür) tehdidiyle kendisine menfaat temin etmesi olayı ve bir gazetecinin siyasi bir kişi hakkında çıkan yolsuzluk iddiasını, kendisine belli miktarda para vermesi halinde haber konusu yapmayacağını söyleyerek kendisine menfaat temin etmesi olayı şantaj suçuna örnek olarak gösterilmiştir.⁶⁶

oluşan eyleminin şantaj suçu oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması...”, Yargıtay 6. CD, 30.09.2003, 4609-6202, (Ali Parlar, Muzaffer Hatipoğlu, *Türk Ceza Kanunu Yorumu*, Cilt: 2, Seçkin Yayınları, Ankara 2008, 1777)

⁶¹ “Sanığın yakınına telefonla arayarak “benimle olmazsan önceki ilişkilerini eşine söylerim” demesi biçimindeki eyleminin 765 sayılı TCK’nın 192 (5237 sayılı TCK’nın 107) maddelerinde düzenlenen şantaj suçunu oluşturduğu gözetilmeden zorlama suçundan karar verilmesi yasaya aykırıdır”, Yargıtay 6. CD, 30.09.2003, 4609-6202, (Artuk, Gökçen, Yenidünya, 266)

⁶² Necati Meran, *Kişilere Karşı Suçlar* (2. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2008, 307; Üzülmüş, 146

⁶³ “Katılanlara sanıklar tarafından gönderilen ve Emniyet Müdürlüğü tarafından da çözümü yapılan video kasette, eylemi zamanaşımına uğrayan sanık Mustafa Uz’un katılanların ısrarı ile onlara ait işyerini birlikte yaktıklarını belirttiği kasetin çoğaltılarak Tv ve sigorta şirketine gönderileceği tehdidiyle para istediklerinin iddia edilmesi karşısında, kasetin içeriği yöntemince tartışılıp reddedilmeden eksik araştırma ve yetersiz gerekçe ile beraat kararı verilmesi...”, Yargıtay 4. CD, 25.04.2007, 1837-3888, (Meran, 423)

⁶⁴ “Sanıkların mağdura vergi kaçırdığını, Maliye ile sorunları olduğunu, kendilerine 50 milyar verilmediği takdirde, ellerindeki bazı belgeleri Maliyeye vereceklerini söylemelerinin şantaj suçuna vücut verdiği..”, Yargıtay 6. CD, 13.03.2006, 1975-2445, (<http://emsal.yargitay.gov.tr/VeriBankasiIstemciWeb/>)

⁶⁵ “Açıklanma tehdidinde bulunulan telefon görüşme kaydı çözümünün içeriğinin incelenmesinde, açıklanması durumunda yakınına zarar verebilecek bir husus olmadığının anlaşılması karşısında suçun öğelerinin oluşmadığı gözetilmeden hükümlülük kararı verilmesi...”, Yargıtay 4. CD, 24.09.2002, 10395-13368, (Parlar, Hatipoğlu, 1777)

⁶⁶ www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/maddegerekce.doc; Nurullah Aydın, *Türk Suç ve Ceza Hukuku* (2. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 2009, 223

Tehdit ve şantaj suçları, mağdurun irade özgürlüğünü ve bu iradeye göre hareket etme hürriyetini ihlal eden suçlar olması nedeniyle mağdurun iradesi üzerindeki etkisi bakımından benzerlik göstermektedir.

Diğer yandan şantaj suçu maddi unsuru yönünden tehdit suçundan ayrılmaktadır. Şantaj suçunun ilk şeklinin oluşması için failin hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi tehdidin konusu haline getirmesi gerekir.⁶⁷ Ayrıca tehdit suçu kast dışında herhangi bir manevi unsur içermezken şantajın gerek hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle işlenen şekli gerekse kişinin şeref ve saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidiyle işlenen şekli, kastın yanı sıra failin belli bir amaçla hareket etmesini gerektirir.⁶⁸ Yani tehdit suçunun oluşması için genel kast yeterli iken şantaj suçunun her iki halinin de oluşumu bakımından failin, kastın yanı sıra belli bir amaç ile eylemi gerçekleştirmesi gerekir.

Kanun koyucu, şantaj suçunda eylemin konusunu özel olarak belirtmiştir. Bu suç tipinde kişiyi bir şeyi yapmaya veya yapmamaya zorlama söz konusudur. Fakat bu, tehditteki gibi kişinin sahip olduğu bir değere saldırıda bulunacağından bahisle bir zorlama değil aksine kişinin hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle başkasını zorlamadır. Tehditte yapılan hareketin haksız olması söz konusu iken şantajda kişinin hakkı olan bir şeyin bulunması söz konusudur.⁶⁹

Şantaj suçunun ikinci şeklini düzenleyen TCK'nın 107/2. maddesinde ise fail bir kimseye şerefe veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunmaktadır. Fakat buradaki amaç karşı tarafa zarar vermek, karşı tarafın sadece korkmasını sağlamak değildir. Fail bu sözleri veya hareketleri mağduru korkutarak kendisine bir yarar sağlamak için mi söylemiştir yoksa sırf mağduru korkutmak amacıyla mı söylemiştir. Buna bakarak tehditle şantaj arasında ayırım yapılabilir. Yargıtay'ın şu kararı bu ayrıma güzel bir örnek olarak gösterilebilir: “Sanığın eşi olan yakınına açtığı boşanma davasından vazgeçirmek için “benden

⁶⁷ Mustafa Albayrak, *Türk Ceza Kanunu “Öz Kitap”* (6. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 2010, 346; İzzet Özgenç, *Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi* (3. Bası), Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Matbaası, Ankara 2006, 810.

⁶⁸ Üzülmüş, 67.

⁶⁹ Mustafa Artuç, *Kişilere Karşı Suçlar* (2. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 2008, 769.

ayrılırsan ben bittim, seni de bitirir, birkaç kişiyi de bitiririm” demek suretiyle tehdit ettiğinden bahisle dava açıldığına göre; sanığın eyleminin 765 sayılı TCK’nın 188/1. ve 5237 sayılı TCK’nın 107. maddesi kapsamında değerlendirilmesi ve davaya bakmak görevinin Asliye Ceza Mahkemesine ait olacağı gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir.”⁷⁰

Verilen karar örneğinde sanığın belirtilen sözleri sarf ederek güttüğü amaç, sadece eşini korkutmak değildir. Asıl amacı, eşini açmış olduğu boşanma davasından vazgeçirmektir. Sanık kastın yanı sıra bu amaç ile hareket etmektedir. Yani tehdit eylemi burada bir amaç değil araçtır. Dolayısıyla somut olayda tehdit suçunun değil şantaj suçunun unsurları oluşmuştur.

Şantaj suçunu düzenleyen 107. maddenin birinci ve ikinci fıkraları arasındaki ilk fark, ikinci fıkra tanımlanan suçta mağdurun kişisel veya mesleki şeref ve saygınlığına zarar verecek nitelikte hususların açıklanması veya isnat edilmesi tehdidi söz konusu iken ilk fıkra tanımlanan şantaj suçu bakımından bu şekilde bir zorunluluk öngörülmemiştir.⁷¹

İkinci fark ise maddenin ikinci fıkrasında tanımlanan suçta özel kast aranmasıdır. İlk fıkradan farklı olarak şantaj suçunun manevi unsurunun oluşabilmesi için failde “yarar sağlama maksadı”nın ön plana çıkması gerekir.⁷² Çünkü ikinci fıkra “yarar sağlama maksadı” failde sübjektif olarak tespit edilemediğinde tehdit suçunu düzenleyen 106. maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesi gündeme gelecektir.⁷³

1.4.2. Cebir Suçu

Cebir suçu TCK’nın 108. maddesinde; *“Bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına müsaade etmesi için bir kişiye karşı cebir kullanılması halinde, kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur.”* şeklinde düzenlenmiştir.

⁷⁰ Yargıtay 4. CD, 24.04.2006, 2004/19250-2006-9783, (Artuç, 770)

⁷¹ Gürsel Yalvaç, *T.C. Anayasası, TCK, CMK, CGTİK ve Askeri Ceza Mevzuatı* (10. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 20101, 256.

⁷² Üzülmüş, 135.

⁷³ Şen, 432-433.

Cebir sözlük anlamıyla “bir şey yaptırmak için maddi veya manevi kuvvet kullanma”dır.⁷⁴ Belirli bir eylemin zorla yaptırılmasıdır. Başka bir deyişle, özgür iradeyi, istenilen hareketi yapmaya fizik kuvvetle zorlamadır.⁷⁵

Cebir, kişiye karşı fiziki güç kullanmak suretiyle onun veya bir üçüncü kişinin iradesi ve davranışları üzerinde zorlayıcı bir etki meydana getirmedi. Cebir kullanma suçu, aynı zamanda kasten yaralama suçunu oluşturmaktadır.⁷⁶ Ancak burada kasten yaralama suçundan farklı olarak kişiye bir şeyi yapması veya yapmaması ya da bir şeyin yapılmasına müsaade etmesi için cebir uygulanmaktadır. Bu yüzden cebir kullanma suçuyla ilgili olarak öngörülen ceza, kasten yaralama suçundan dolayı verilecek cezanın belli bir oranda artırılması suretiyle belirlenmiştir.⁷⁷

Cebir ve tehdit suçlarının belli bir gaye için uygulanmaları, irade oluşturma ve bu iradeye göre hareket etme hürriyetlerini ihlal etmeleri bakımından ortak yönleri bulunmaktadır. Buna karşın söz konusu suçlar fiil unsurları bakımından ayrılmaktadırlar.⁷⁸ Kanunun sisteminde cebir, maddi zoru ve manevi zoru kapsayan üst bir kavram değildir. Yeni kanun bakımından cebir, belli bir gaye ile uygulanan ve kişinin bedenlen hissedebileceği fizik kuvvet kullanımlarını ifade etmektedir. Dolayısıyla, yeni kanunun sisteminde şartlı tehdit-basit tehdit ayrımının kaldırılmasının sonucu olarak tehdit, artık cebir suçunun seçimlik hareketlerinden birini oluşturmamakta, tamamen bağımsız bir suç olarak düzenlenmiş bulunmaktadır.⁷⁹

Tehdit, gelecekte bir kötülüğü; cebir, mevcut bir kötülüğü ifade eder.⁸⁰ Cebir ve tehdit vasıta açısından da farklıdır. Fakat zorlamayı sağlama açısından aynı olayda birleşebilirler. Her ikisi de iradeyi tümenden yok etmiş değildir. Karar serbestisini kaldırmış, failce istenilen neticeyi sağlamıştır. Cebirde fiziki güç, tehditte manevi güç söz konusudur. Yani irade maddi enerji (cebir) ya da manevi enerji (tehdit) ile belli bir yönde azmettirilmiştir.⁸¹ Cebir suçunda verilecek ceza, kasten yaralama suçundan

⁷⁴ www.tdk.gov.tr (07.01.2016)

⁷⁵ Cihan, 8; Tezcan, Erdem, Önok, 377.

⁷⁶ Erdener Yurtcan, *Yargıtay Kararları Işığında Hürriyete Karşı Suçlar* (3. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 2012, 91.

⁷⁷ Gökçen, 8; Parlar, Hatipoğlu, 1780-1781.

⁷⁸ Sözüer, 128; İzzet Özgenç, *Uygulamalı Ceza Hukuku* (2. Baskı), Sebat Yayınları, İstanbul 1998, 227.

⁷⁹ Üzülmüş, 67.

⁸⁰ Meran, 429; Sözüer, 128.

⁸¹ Faruk Erem, “Ceza Hukukunda «Cebir» Kavramı”, *Yargıtay Dergisi*, 1990, 16(1-2), 94-95.

dolayı verilecek cezanın belli bir oranda artırılması suretiyle belirlenirken tehdit suçunda yaptırım bağımsız olarak belirlenmiştir.

1.4.3. Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçu

Bu suç TCK'nın 112. Maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir: *“Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;*

- a. Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine,*
- b. Kişinin eğitim ve öğretim hakkını kullanmasına,*
- c. Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine ya da orada kalınmasına, engel olunması halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”*

Anayasanın 42. maddesinde “Kimse, eğitim ve öğretim haklarından yoksun bırakılamaz” denilmektedir. Bu suç tipi ile esas olarak korunmak istenen kişilerin eğitim ve öğretim hakkıdır. Esas itibarıyla maddenin yer aldığı bölümün başlığı dikkate alındığında eğitim ve öğretim hakkının cebir veya tehdit ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellenmesi suç olarak tanımlanmalıdır.⁸² Ancak bu madde Adalet Alt Komisyonunda ve Adalet Komisyonunda uzun tartışmalara sebep olmuştur. Bu tartışmalar sonucunda genel olarak eğitim faaliyetinin engellenmesi suç haline getirilmiştir. Maddenin değiştirilen bu haliyle hürriyete karşı suçlar başlığı altında düzenlenmesi sistematik açıdan doğru değildir.⁸³

Cebir ve tehdit, Kanunun 112. maddesinde düzenlenen eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçunun seçimlik hareketleridir.⁸⁴ Buradaki fark, cebir veya tehdit uygulayanın gayesinin eğitim ve öğretim hakkını engellemeye yönelik olmasıdır. Somut olayda failin eylemi gerçekleştirmedeki gayesine bakarak bu ayrımın yapılması gerekmektedir.

⁸² Üzülmüş, 68.

⁸³ Gökçen, 15.

⁸⁴ Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, A. Caner Yenidünya, *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (7. Baskı), Turhan Kitabevi, Ankara 2006, 206.

1.4.4. Kamu Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının Engellenmesi Suçu

Bu suç TCK'nın 113. maddesinde: *“(1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;*

- a) *Bir kamu faaliyetinin yürütülmesine,*
- b) *Kamu kurumlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında verilen ya da kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak sunulan hizmetlerden yararlanılmasına, engel olunması halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”* şeklinde düzenlenmiştir.

Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun faaliyetinin engellenmesine yönelik cebir ve tehdit kullanımları, 106. maddeye ve 108. maddeye göre özel niteliklidir. Yani 113. maddede belirtilen gaye ile cebir ve tehdit uygulandığı hallerde artık 106. ve 108. madde uygulama alanı bulmayacaktır.⁸⁵ 113. maddede kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun faaliyeti korunmaktadır. Buna karşılık 106. ve 108. maddelerde irade oluşturma ve iradi hareket serbestisi, korunan hukuki değerdir. Dolayısıyla insanlara özgü bir özellik olan irade oluşturma ve iradi hareket özgürlüğünü ihlale elverişli tehdit ve cebir vasıtalarının kamu kurumlarının faaliyetlerinin engellenmesinde suçun unsuru olarak düzenlenmesi yerinde değildir. Şöyle ki 113. madde ile 106. ve 108. maddelerin uygulama alanları tamamen birbirinden farklılık göstermektedir. Bu nedenle bileşik suç oluşturacak şekilde birleşmeleri mümkün değildir.⁸⁶

1.4.5. Yağma Suçu

Yağma suçu Kanunun 148. maddesinde şöyle düzenlenmiştir: *“(1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”*

⁸⁵ Meran, 342-343.

⁸⁶ Üzülmüş, 69-70, Gökçen, 17-18.

(2) Cebir veya tehdit kullanılarak mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet haline getirilebilecek bir kâğıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi halinde de aynı ceza verilir.

(3) Mağdurun, herhangi bir vasıta ile kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hale getirilmesi de, yağma suçunda cebir sayılır.”

Tehdit suçunda fail, malvarlığı itibariyle büyük zarara uğratacağından veya sair kötülük edeceğinden bahisle mağduru tehdit etmelidir. Yağma suçunda ise fail, malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratacağından bahisle mağduru tehdit etmeli ve mağduru bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya zorlamalıdır.⁸⁷ Yağma suçunda, hırsızlık suçunda olduğu gibi taşınır malın alınmasıyla ilgili olarak zilyedinin rızası bulunmamaktadır. Ancak yağma suçunda hırsızlık suçundan farklı olarak suçun oluşabilmesi için mağdurun rızasının cebir ve tehdit kullanılmak suretiyle ortadan kaldırılması gerekir. Bu nedenle yağma suçunun tamamlanabilmesi için kullanılan cebir ve tehdidin etkisiyle mal teslim edilmeli veya malın alınmasına karşı konulmamalıdır.⁸⁸

Dolayısıyla diğer benzer suçlarda olduğu gibi yağma suçunda da tehdit ve cebir suçun unsurları arasındadır, fakat bu suçlar asıl suçun işlenmesinde araç olarak kullanılmaktadırlar. Bu nedenle de fail hakkında araç suçlar olan tehdit ve cebir suçlarından değil, amaçlanan asıl suçtan cezaya hükmedilir.⁸⁹ Bu durum, TCK’nın 106. maddesinin gerekçesinde de “*Tehdit, çoğu zaman başka bir suçun unsurunu oluşturmaktadır. Ancak bu suç tanımında, tehdidin kendisi bağımsız bir suç olarak tanımlanmıştır. Bu bakımdan tehdit suçu, genel ve tamamlayıcı bir suçtur*”⁹⁰ şeklinde ifadesini bulmuştur.

⁸⁷ Mustafa Ruhan Erdem, “Yeni Türk Ceza Kanununda Malvarlığına Karşı Suçlar (ETCK n. 491 vd; YTCK m. 141 vd.)”, 516, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale.htm>.

⁸⁸ Şen, 434.

⁸⁹ Erdem, 517-518; Üzülmüş, 70.

⁹⁰ www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/maddegerekce.doc

1.5. MUKAYESELİ HUKUKTA TEHDİT SUÇU

Kişinin iç huzurunu, güvenlik duygusunu bozarak onun karar veya hareket serbestisini tehlikeye sokan tehdit suçunu birçok kanun (İsviçre CK. m. 180, “hürriyet aleyhinde cinayet ve cünhalar”, Federal Alman CK. m. 241 ve Yunan CK. m. 333, “kişi hürriyetine karşı suçlar”, Brezilya CK. m. 147, “Kişi hürriyeti aleyhinde cürümler”, 1974 Avusturya CK. m. 107, “Hürriyete Karşı Suçlar”, 1930 İtalyan CK. m. 612, ferdi hürriyet aleyhinde cürümler faslının “ferdin ahlaki hürriyeti aleyhine cürümler” kısmı, 1889 İtalyan CK. m. 156 ve ETCK. m. 191 “hürriyet aleyhinde işlenen cürümler”) hürriyet aleyhinde işlenen cürümlerden sayar. Ancak bazı kanunlar bu suç, “ferdin huzur ve şerefine karşı saldırılar” (Danimarka CK. m. 266), “hürriyet ve huzur aleyhine suçlar” (İsveç CK. Fasl 4, m. 5), “şahıs aleyhinde cürüm ve cünhalar” (1810 Fransız CK. m. 105 vd.), “şahıs aleyhinde tecavüzler” (1994 Fransız CK. m. 222/17), “kamu güvenliği aleyhine cürüm ve cünhalar” (1867 Belçika CK. m. 327, 330) veya “kamu düzenini ihlal eden suçlar” (1938 Avusturya CK. m. 99) arasında yer verir.⁹¹

1.5.1. Alman Ceza Hukukunda

Federal Alman Cumhuriyeti Anayasası’nın temel haklar başlıklı 1. Bölümünün 2/2 maddesindeki “kişi hürriyetine dokunulamaz. Bu haklara ancak bir yasaya dayanılarak müdahale edilebilir” hükmüyle kişi hürriyeti düzenlenmiş ve garanti altına alınmıştır.⁹²

Alman Ceza Kanununun özel kısmının “kişi hürriyetine karşı cezalandırılabilir hareketler” başlıklı on sekizinci babının 241. paragrafı⁹³ tehdit başlığını taşımaktadır. Bu paragrafa göre;

“(1) Her kim bir kimseyi ya da onun yakını olan bir kişiyi, ona karşı ya da onun yakını olan bir kişiye karşı cürüm işleme ile tehdit ederse, bir yıla kadar özgürlüğü bağlayıcı ceza ya da para cezasıyla cezalandırılır.

⁹¹ Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Özel Hükümler*, 2006, 210, Abdullah Polat Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Şerhi* (5. Baskı), Cilt: II, 480-481; Tezcan, Erdem, Önok, 350.

⁹² <http://www.adalet.gov.tr/duyurular/2011/eylul/anayasalar/ulkeana/pdf/08-ALMANYA%20209-276.pdf> (17.03.2016), Gülşen, 26 .

⁹³ <http://betayayincilik.com/assets/attachments/94446-319-9.pdf> (17.03.2016).

(2) Bir cürmün işlenmek üzere olduğu konusunda, kötü niyetli olarak bir başka kişiyi aldatan kişi de aynı şekilde cezalandırılır.”⁹⁴

Alman hukukunda tehdidin konusu bir suçun gerçekleştirilmesi olarak belirlenmiştir. Suç bir haksızlığın gerçekleştirilmesini ifade etmektedir. Haksızlığa uğramak kişiler bakımından bir kötülüğe maruz kalmak anlamına gelmektedir. Her haksızlık bir suçu oluşturmadığına göre, ancak gerçekleştirilmesi halinde suç teşkil eden kötülük bildirimleri 241. madde anlamında tehdittir.⁹⁵ Yani suçun oluşumunu suçun işlenmesi tehdidine bağlamıştır. Bu gruba 1969 Polonya (m. 166, cürüm, cünha), Danimarka (m. 266) ve İsveç (Fasıl 4, m. 5) Ceza Kanunları da girer.⁹⁶

1.5.2. İtalyan Ceza Hukukunda

İtalyan Anayasası’nın 13. maddesi: “Kişi hürriyetine dokunulamaz. Adli makamların gerekçeli kararları ve kanunda öngörülen şekil ve durumlar olmaksızın bir kimse ne tutuklanabilir ne de herhangi başka bir şekildeki hürriyet sınırlamalarına tabi tutulabilir. Acil ve zorunlu olan istisnai durumlarda kamu güvenlik makamları, kanunda gösterilen şekilde geçici olarak hürriyeti sınırlayabilirler. Ancak kırk sekiz saat içinde bu durumu adli makamlara bildirmek zorundadırlar. Bu tedbirler müteakip kırk sekiz saat içinde uygun görülmezse kaldırılmış sayılır ve hiçbir sonuç doğurmamış olurlar” şeklindedir. Bu madde kişi hürriyetine ilişkin olarak arama, inceleme ve hürriyet kısıtlayıcı tedbirler gibi hususlara yöneliktir.⁹⁷

1889 İtalyan Ceza Kanunu, hürriyete karşı cürümleri, ikinci kitabının ikinci babında düzenlemiştir. Bu bapta altı fasıl bulunmaktadır. Birinci fasılda, siyasi hürriyet, ikincide din hürriyeti, üçüncüde fert hürriyeti, dördüncüde konut dokunulmazlığı, beşincide sırrın dokunulmazlığı, altıncıda çalışma hürriyeti korunmuştur.⁹⁸

⁹⁴ Feridun Yenisey, Gottfried Plagemann, *Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB)* (2. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul 2015, 354; Çınar, 47.

⁹⁵ Üzülmüş, 71, Eric Hilgendorf, Yener Ünver, *Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku*, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 2010, 477-479.

⁹⁶ Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Ceza Özel Hukuku*, 2006, 212.

⁹⁷ <http://www.adalet.gov.tr/duyurular/2011/eylul/anayasalar/ulkeana/pdf/10-%C4%B0TALYA%20319-354.pdf> (17.03.2016); Gülşen, 27.

⁹⁸ Abdullah Pulat Gözübüyük, “Kişi Hürriyetine Karşı Cebir ve Tehdit (TCK’nun 188. maddesi)”, *Adalet Dergisi*, 1968/3-4, 116-117.

Şahıs hürriyetine karşı suçların düzenlenmiş olduğu üçüncü fasılda, ferdin tüm faaliyet alanlarında serbest hareket edebilmesi sağlanmak istenmektedir. Şahıs hürriyeti kavramı, ilişkin bulunduğu değere göre, hedefe göre, iç hürriyet-dış hürriyet biçiminde bir ayrıma tabi tutulmuştur.⁹⁹ 1889 İtalyan Ceza Kanununun 145. maddesinde esaret, 146. maddesinde hürriyeti tahdit, 149. maddesinde usulsüz arama, 150. maddesinde mahkumlara kötü muamele, 151. maddesinde usulsüz tutuklama suçları hedefi açısından dış hürriyete, başka deyişle fiziksel hürriyete karşı işlenmiş suçlardır. Buna karşılık, İtalyan Ceza Kanunu 154. maddesindeki cebir kullanma ve tehdit ile 156. maddesindeki tehdit fiilleri, hedefi itibarıyla iç hürriyet, başka bir deyişle moral hürriyete karşı işlenmiş bulunmaktadır.¹⁰⁰

İtalyan Ceza Kanunu, hürriyetin kendisini himaye konusu yapmamıştır. Ancak hürriyet kavramının ifade ettiği hukuki menfaat korunmuştur. Hürriyete karşı suçlarla işte bu hukuki varlık saldırıya uğramaktadır. Sübjektif özel haklar söz konusudur. Bu bakımdan hürriyete karşı olarak sadece şahıs hürriyetine karşı suçlar düşünülebilir. Hürriyete karşı suçlar, ferdin ferde karşı işlediği, ferdi ilişkiler sonucu doğan durumlardır. Bu kanunda sübjektif kamu hakları tanınmayınca, hürriyete karşı suçlar da bağımsız ayrı bir gurupta toplanmamış, kişinin serbest hareket alanı korunarak, şahıslar aleyhine cürümler başlığı altında aktarılmıştır.¹⁰¹

İtalyan Ceza Kanunu, ferdi hürriyetle ilgili cürümleri şöyle sınıflandırmıştır:

- Bireysel kişiliğe karşı cürümler. Kölelik, esirlik gibi.
- Kişi hürriyetine karşı cürümler. Hürriyeti tahdit, haksız tutuklama, yakalamada yetkilerin kötüye kullanılması gibi. Burada kişinin fiziksel hürriyeti korunmaktadır.
- Bireyin moral hürriyetine karşı cürümler. Cebir kullanma, tehdit, bireyin kendisini koruyamaz duruma sokulması gibi. Burada bireyin serbest iradesi, karar verme yeteneği korunmaktadır.
- Konut dokunulmazlığına karşı cürümler.
- Sırrın dokunulmazlığına karşı cürümler.¹⁰²

⁹⁹ Majno, 85-87.

¹⁰⁰ Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Özel Hükümler*, 2006, 210; Cihan, 27.

¹⁰¹ Cihan, 26-29.

¹⁰² Özek, 933 vd; Tanilli, 163.

1.5.3. Fransız Ceza Hukukunda

Fransız Anayasası 66. maddede: “Kimse keyfi olarak tutuklanamaz. Kişisel hürriyetlerin koruyucusu olan yargı, yasada öngörülen koşullara uygun olarak bu ilkeye saygı duyulmasını sağlar” şeklinde düzenleme mevcuttur.¹⁰³

1.3.1994 tarihinde yürürlüğe giren yeni Fransız Ceza Kanunu dört kitap halinde düzenlenmiştir. 1. kitap genel hükümleri içerirken, 2. kitap kişilere karşı işlenen cürüm ve cünhaları düzenlemektedir. Bu düzenleme öncelik sıralamasında kişiye karşı işlenen suçları ön plana çıkarmakta ve yeni bir anlayışla en başta insana karşı (bu ister hayatına, ister vücuduna, ister özgürlüğüne, ister güvenliğine, ister saygınlığına ve isterse de çevresine karşı olsun) her türlü saldırıyı önlemeye çalışmaktadır. Bu kitap içerisinde insanlığa karşı işlenen cürümler ilk kısmı, insan kişiliğine karşı saldırı 2. kısmı oluşturmaktadır. Bu sonuncu kısımda 4. bölüm hürriyete karşı suçlara ayrılmıştır. Bu bölümde ise adam kaldırma, uçak, gemi ve diğer her türlü ulaşım aracı kaçırma suçları yer almıştır. İnsan saygınlığına karşı 5. bölümü, kişiliğe saldırı 6. bölümü oluşturmaktadır.¹⁰⁴

Fransız Ceza Kanununun kişilere karşı cürüm ve cünhaları cezalandıran ikinci kitabının ikinci kısmının ikinci bölümünün 3. paragrafı tehdit başlığını taşımaktadır. Bu paragrafta yer alan 222-17. maddeye göre; “Kişilere karşı, teşebbüsü cezalandırılabilir bir cürüm veya cünhanın işleneceği tehdidi, eğer tekrarlanarak ya da yazı, resim veya herhangi bir cisimle ifade edilmişse altı ay hapis ve 50.000 Fransız Frankı ile cezalandırılır. Eğer ölüm tehdidi söz konusu ise ceza üç yıl hapse ve 300.000 Fransız Frankına yükseltilir.”¹⁰⁵

Yeni Fransız Ceza Kanununda bir emir veya koşul içermeyen tehdidin, ancak tekerrürü ve yazılı, görsel veya bir başka araç yardımıyla ortaya konulması durumunda cezalandırılacağı kabuk edilerek kişilerin öfkeyle söyledikleri herhangi bir koşul içermeyen sözler suç olmaktan çıkarılmıştır.¹⁰⁶

Fransız Ceza Kanunu, işleneceği tehdidinde bulunulan suçun belli bir suç olmasını ve bu suçun belli bir cezayı gerektirmesini şart koşan kanunlardan biridir. Bu

¹⁰³ Gülşen, 26; [https://anayasa.tbmm.gov.tr/docs/Fransa-TR\(4.10.1958\).pdf](https://anayasa.tbmm.gov.tr/docs/Fransa-TR(4.10.1958).pdf).

¹⁰⁴ Özek, 956-957; Ersoy, 24-25.

¹⁰⁵ Üzülmüş, 72; Çınar, 49.

¹⁰⁶ Tezcan, Erdem, Önok, 362.

Kanun ayrıca, söz, yazı, resim, şekil, jest veya işaret gibi her çeşit vasıta ve araçlara suç tipinde açıkça yer verir.¹⁰⁷

Fransız Ceza hukukunda basit tehdit ve kayda bağlı tehdit arasında cezalandırılabilirlik şartları açısından ayırım yapılmıştır. Herhangi bir şartın yerine getirilmesi kaydına bağlı olmayan tehdidin cezalandırılabilirliği, tehdidin tekrarlanması ve tehdidin ciddiliğini gösteren yazı, resim ve herhangi bir cisimle ifade edilmesine bağlanmıştır. Buna karşılık şartlı bir tehdit söz konusu ise, tehdidin hangi yolla gerçekleştirileceğine bakılmaksızın cezalandırılacaktır. Şartlı tehdidin cezası, basit tehdiğe göre daha fazladır. Tehdidin her iki türü bakımından tehdidin konusunu, icrası suç teşkil eden kötülüğün gerçekleştirileceği beyanı oluşturmaktadır. Tehdidin konusu ölümden ibaret ise her iki tehdit türü bakımından cezada artırım öngörülmüştür.¹⁰⁸

1.5.4. İsviçre Ceza Hukukunda

İsviçre Ceza Kanununun ikinci kitabının hürriyete karşı cürümler ve cünhalar başlıklı dördüncü kısmında 180. madde ile tehdit fiilleri yaptırıma bağlanmıştır. Buna göre bir başkasını ağır bir tehditle endişeye veya korkuya sevk eden kişi, şikâyet üzerine hapis ya da para cezasıyla cezalandırılacaktır.¹⁰⁹ Maddenin ikinci fıkrasında belli kişilere karşı gerçekleştirilen tehditler için, örneğin eşe karşı evlilik sırasında veya boşanmadan itibaren bir yıl içinde işlenen tehditler bakımından, resen kovuşturma öngörülmüştür.¹¹⁰

1.5.5. Avusturya Ceza Hukukunda

Tehdit, Avusturya Ceza Kanununun özel kısmının hürriyete karşı suçları düzenleyen üçüncü bölümünün 107. maddesinde yaptırım altına alınmıştır. Dört fıkradan oluşan bu maddeye göre, bir diğerini korkutmak ve huzursuz etmek için ciddi bir şekilde tehdit eden kişi, bir yıla kadar hapisle cezalandırılacaktır. Buna karşılık tehdidin konusunu ölüm, önemli bir sakatlık, göze çarpar bir deformasyon, kaçırmak, kundaklamak, atom enerjisi, iyon ışınları veya patlayıcı madde tehlikesi gibi hususlar

¹⁰⁷ Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Ceza Özel Hukuku* 2006, 212.

¹⁰⁸ Üzülmüş, 73; Çınar, 48-49.

¹⁰⁹ Çınar, 48.

¹¹⁰ Gözübüyük, 116-117; Üzülmüş, 74.

oluşturuyorsa üç yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Eğer tehdit, tehdit edilenin veya bir başkasının intiharına veya intihara teşebbüsüne neden olmuşsa, fail için altı yıldan beş yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Tehdit e e, birinci dereceden hısımlara, karde lere veya evde birlikte yaşadıkları diğer yakınlarına karşı ger ekle tirilmi se mağdurun  ik yeti üzerine kovuşturma yapılır.¹¹¹

¹¹¹ Artuk, Gökcen, Yenidünya, *Ceza  zel Hukuku*, 2006, 210-213

İKİNCİ BÖLÜM

TEHDİT SUÇUNUN UNSURLARI

2.1. TEHDİT SUÇUNUN UNSURLARI

Tehdit suçunun unsurları, maddi unsur, manevi unsur ve hukuka aykırılık unsuru olmak üzere üç başlık altında ele alınacaktır.

2.1.1. Maddi Unsur

Maddi unsur başlığı altında fiil, fail, mağdur ve maddi konu kavramları incelenecektir.

2.1.1.1. Fiil

TCK'nın 106/1. maddesinin birinci ve ikinci cümlesinde tehdit suçunu oluşturan iki farklı fiil tanımlanmıştır. Bunlar birinci cümlede belirtilen “bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğini bildirmek” ve ikinci cümlede belirtilen “malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratacağını veya sair kötülük edeceğini bildirmek”tir.

2.1.1.1.1. Tehdit Kavramı

2.1.1.1.1.1. Genel Olarak

Sözlükte tehdit: “gözdağı”, tehdit etmek: “gözdağı vermek, tehlikeli bir durum yaratmak”, tehdit savurmak: “korkutmak, gözdağı vermek” olarak tanımlanmıştır.¹¹² Bunun dışında tehdit “korkutma, bir kimsenin yasada yazılı durumlar dışında, başkasını ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirmesi”¹¹³ şeklinde de tanımlanmıştır.

Tehdit, mağdurun karar veya hareket hürriyetini tehlikeye sokan bir fiildir, manevi cebir içerir.¹¹⁴ Bir başka deyişle kişinin irade oluşturma ve oluşturmuş olduğu

¹¹² Türk Dil Kurumu *Türkçe Sözlük* (11. Baskı), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011, 2300.

¹¹³ Ejder Yılmaz, *Hukuk Sözlüğü* (4. Baskı), Yetkin Yayınları, Ankara 2010, 741.

¹¹⁴ Abdullah Pulat Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Açıklaması* (3. Baskı), Cilt: 1, Kazancı Yayınevi, Ankara, 763.

iradeye göre hareket edebilme serbestini ihlal eden harekettir.¹¹⁵ Tehdit halinde mağdur, tehdit konusu tecavüzün ileride gerçekleşeceği beyanıyla korkutarak belli bir davranışta bulunmaya zorlanır.¹¹⁶ Tehdidin varlığı için gerçekleştirilmesi failin isteğinin yerine getirilmemesi kaydına bağlı bir kötülük, mağdura bildirilerek tehdit edilen bir ikilemde bırakılmalıdır. Bu durumda mağdurun önünde iki seçenek kalacaktır. Ya failin isteğini yerine getirmeyerek onun yapacağı kötülüğü kabul edecek ya da failin istediğini yapacak ve kendisine bildirilen kötülükten kurtulacaktır.¹¹⁷

Tehdit ile uyarı yani ikaz anlamına gelen bildirimler birbirinden farklıdır. Tehditte mağdura gelecekte vuku bulacağı söylenen bir kötülükle gözdağı verilmekte, bunun gerçekleşme ihtimali mağdurun iradesi üzerinde etkisini göstermektedir. Ancak tehditten söz edebilmek için kötülüğün gerçekleşebilme imkânını ifade etmek yeterli değildir. Bu kötülüğün fail üzerinde etkili olabilmesi, yani fail tarafından sebebiyet verilebilir veya engel olunabilir olması gerekir. Bu şart gerçekleşmezse tehdit değil, uyarıdan bahsedilir. Uyarıda bahsedilen kötülüğün gerçekleşmesi, uyarının iradesinden ve etkisinden bağımsızdır.¹¹⁸ Bir hekimin eroınmana uyuşturucu madde kullanmayı bırakmadığı takdirde kısa zamanda öleceğini söylemesi uyarıya örnek olarak gösterilebilir.¹¹⁹

Uyarının konusunu oluşturan olayın gerçek bir olaya dayanıp dayanmaması da durumu değiştirmez. Tehdit suçu yine oluşmaz. Örneğin bir kişi, komşusuna bir aslanın şu anda bahçesinde olduğunu ve açık olan teras kapısından evin içine girmek üzere olduğunu söyleyerek onu aldatırsa ve komşusu söylenenin doğru olup olmadığına bakmaksızın, kendini evden dışarı atıp arabasıyla uzaklaşırsa bu olayda, iradeyi etkileyen hileden söz edilebilir, ancak tehditten söz edilemez. Buna karşılık bir ev sahibinin kiracısına evden çıkmadığı takdirde öldüreceğini söylemesi tehdittir.¹²⁰ Çünkü bu durumda ev sahibi olan fail kiracısından evden çıkmasını istemekte, çıkmadığı takdirde kendisinin sebebiyet verebileceği bir sonuç olan öldürmekle tehdit etmektedir. Yani

¹¹⁵ Üzülmöz, 49; Zeki Hafizoğulları, Muharrem Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar* (3. Baskı), Usa Yayınları, Ankara 2013, 175.

¹¹⁶ Aydın, 223.

¹¹⁷ Soyaslan, 251.

¹¹⁸ Nevzat Toroslu, *Ceza Hukuku Özel Kısım* (5. Baskı), Savaş Yayınevi, Ankara 2010, 70.

¹¹⁹ Toroslu, 252.

¹²⁰ Üzülmöz, 51.

birinci örnekte söyleyenden kaynaklanan bir kötülük yapma vaadi yokken, ikinci örnekte vardır.

2.1.1.1.2. Tehdidin Ağırılığı

Tehdidin ağırılığı, uygulanması durumunda ortaya çıkacak zararın ağırılığıdır. Tehdidin ağırılığı, yani gerçekleştirileceği bildirilen zararın ağırılığı sorununu, 765 sayılı TCK ve 5237 sayılı TCK bakımından ayrı ayrı ele almak gerekir.

765 sayılı Kanunda tehdidin ağırılığı, gerçekleştirileceği bildirilen zararın ağırılığı ile belirlenmektedir. Bildirilen zararın ağır olması halinde Kanunun 191/1. maddesinde¹²¹ düzenlenen tehdit suçu oluşmakta, bildirilen zararın ağır olmadığı durumlarda ise 191/son maddesindeki¹²² sair tehdit suçu oluşmaktadır. Tehdidin bu ikinci şekline ilişkin kovuşturma yapılabilmesi için mağdurun şikâyeti gerekliydi.¹²³

765 sayılı Kanunda açıkça belirtildiği üzere tehdit suçunun oluşması için bildirilen zararın ağır olması gerekmektedir. Bu zarar mağdurun hayatına, vücut bütünlüğüne, şerefine ve malvarlığına yönelik olabilir.¹²⁴ Mağdura uğrayacağı beyan edilen zararın ağır sayılması için onun mutlaka suç teşkil eden bir fiil niteliğinde olması gerekmez. Ancak failin doğrudan doğruya veya dolayısıyla işleyeceğini belirttiği fiil, mağdurda ağır bir zarara uğrayacağı endişesi yaratmalıdır.¹²⁵ Hâkim, her somut olayda olayın özelliklerine göre birinci fıkrada belirtilen tehdidin ağırılığı konusundaki değerlendirmeyi yapacaktır.

Yargıtay 765 sayılı TCK döneminde vermiş olduğu kararlarında “*seni çama sarıp yakmazsam bana da Sabri demesinler*”¹²⁶, “*evini yakacağım*”¹²⁷, “*seni şimdi boğayım*

¹²¹ 765 sayılı TCK m. 191/1: “Bir kimse kanunda yazılı hallerin haricinde başkasını ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirerek tehdit ederse altı aya kadar hapsedilir.”

¹²² 765 sayılı TCK m. 191/son: “Sair tehdit için alınacak ağır cezayı nakdi otuz liradır. Ancak bu babda mutazarrır olan şahıs tarafından şikâyetname verilmedikçe takibat yapılmaz.”

¹²³ Abdullah Pulat Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi* (5. Baskı), Cilt: 2, Kazancı Yayınları, İstanbul, 517-519; Nejat Özütürk, *Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı*, Cilt: 1, Ankara 1966, 587-589.

¹²⁴ Sözüer, 136; Bakıcı, 718.

¹²⁵ Osman Yaşar, *Uygulamada ve Öğretide Hürriyet Aleyhinde İşlenen Suçlar*, Seçkin Yayınları, Ankara 2001, 213; Gözübüyük, 191.

¹²⁶ “Sanığın müştekiye “seni çama sarıp yakmazsam bana da Sabri demesinler” dediği kabul edilmesine göre, eyleminin TCK’nın 191/1 maddesindeki tehdit suçu oluşturacağı gözetilmeden bu madde yerine yazılı madde ile (TCK’nın 191/son maddesiyle) mahkûmiyetine karar verilmesi, bozmayı gerektirmiştir.”, Yargıtay 2. CD., 20.03.1984, 2583-2945, (Yılmaz Güngör Erdurak, *Türk Ceza Kanunu* (2. Baskı), Feryal Matbaacılık, Ankara 1991, 282).

mi, yoksa suya mı atayım”¹²⁸ sözlerini ağır zarar bildirimi ve dolayısıyla Kanunun 191/1. maddesi kapsamında değerlendirirken; “*seni elimden kimse kurtaramaz*”¹²⁹, “*sana göstereceğim, üç gün içinde bunun hesabını soracağım*”¹³⁰, “*yarın sana gösteririm*”¹³¹ şeklindeki sözleri ağır zarar bildirimi olarak görmemiş ve bunları Kanunun 191/son maddesi bağlamında sair tehdit olarak değerlendirmiştir. Çünkü verilen ilk örneklerde yaşama hakkına yönelik tehdit bildirimi söz konusu iken ikinci örneklerde tehdit bildirimi bir hakka yönelik değildir.

5237 sayılı Kanunda ise, tehdidin resen kovuşturulan temel şekli bakımından, 765 sayılı kanundan farklı olarak, gerçekleştirileceği bildirilen saldırının ağırlığı konusunda bir sınırlama yapılmamıştır. Yani failin zarara uğratacağını bildirdiği hukuksal değerler yaşam, beden dokunulmazlığı veya cinsel dokunulmazlık ise bu zararın ağır veya büyük bir zarar olması şartı aranmamıştır. Buna karşılık malvarlığı veya TCK m. 106/1 dışında kalan herhangi bir değerın zarara uğratılacağı bildirilmiş ise uğratılacağı bildirilen zararın büyük (ağır) olması aranmıştır.¹³² Yani zararın büyük/ağır olma şartı, tehdidin konusunun malvarlığı olduğu zaman aranmıştır. Dolayısıyla kanun koyucu birinci gruptaki haklara yönelik tehdidin her halükârda ağır olduğunu kabul etmiştir. Malvarlığına yönelik tehdit bildirimlerinde zararın hangi durumda büyük sayılacağını hâkim, somut olayın özelliklerine göre belirleyecektir.

¹²⁷ “Kabul bakımından (evini yakacağım) sözünün, ağır ve haksız bir zarara uğratacağı beyanıyla tehditten ibaret bulunmasına göre, TCK’nın 191. maddesinin ilk fıkrasının tatbiki gerekirken, son fıkrası ile ceza tayin edilmesi yolsuzdur.”, Yargıtay 6. CD., 30.09.2003, 4609-6202, (Özütürk, 593)

¹²⁸ “Sanık, müştekiyi “seni şimdi boğayım mı, yoksa suya mı atayım” demek suretiyle tehdit ettiğine göre bu sözler, TCK’nın 191/1. maddesine uyan ölümlle tehdit niteliğindedir.”, Yargıtay 2. CD, 19.1.1982, 2022/1983, (Sözür, 136)

¹²⁹ “Sanığın sarf ettiği kabul edilen “seni elimden kimse kurtaramaz” sözünde TCK’nın 191. maddesinin ilk fıkrasındaki “ağır ve haksız zarara uğratacağını bildirme” halinin bulunmamasına göre eylem, aynı maddenin son fıkrasında yazılı “sair tehdit” kapsamına girer.”, Yargıtay CGK, 17.01.1997, 2/563-10, (Kayıhan İçel, Feridun Yenisey, *Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Kanunları*, Beta Yayınları, İstanbul 1994, 533).

¹³⁰ “Sanığın Devlet Hastanesinde görevli doktora görevinden dolayı (sana göstereceğim, üç gün içinde bunun hesabını soracağım) biçimindeki tehdidin ne suretle ağır zarara uğratma niteliğinde olduğu açıklanmadan, TCK’nın 191. maddesinin son fıkrası yerinde birinci fıkrasının uygulanması”, Yargıtay 4. CD, 14.11.1994, 6159-9624, (İsmail Malkoç, Mahmut Güler, *Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler-II*, Adil Yayınevi, Ankara, 1373)

¹³¹ “Maznun tarafından sarf edildiği kabul edilen (yarın sana gösteririm) sözünün, TCK’nın 191/son maddesine temas eden adi tehdit teşkil eylediği düşünülmeksizin, mezkur maddenin ilk fıkrası ile ceza tayini yolsuzdur.”, Yargıtay 2. CD, 12.03.1969, 1663-2961, (Özütürk, 593).

¹³² Tezcan, Erdem, Önok, 355.

Yargıtay'ın yeni Kanun döneminde vermiş olduğu kararlarında “istersem seni burada yok ederim”¹³³, “ben Antalya’da bir çete lideriyim, benim derdim seni sinkaf etmek, abini dövmek”¹³⁴, “oğlum askerden gelsin, çocuğuna tecavüz ettireceğim”¹³⁵ şeklindeki sözlerin 5237 sayılı TCK m. 106/1-1.cümledeki tehdit suçunu teşkil ettiğini kabul etmiştir. Çünkü bu örneklerde sanık/sanıkların zarara uğratacaklarını bildirdikleri hukuki değerler, maddenin birinci fıkranın birinci cümlesinde belirtilen mağdurun veya yakınının hayatı, vücut veya cinsel dokunulmazlığıdır. Bu değerlere yönelik bildirilen zararlar bakımından tehdidin büyük/ağır olma şartı aranmamıştır.

Buna karşılık "ben de senin evini ve arabayı yakacağım"¹³⁶ ve “dışarı çık, senin evini elinden alacağım”¹³⁷ şeklindeki sözler ise TCK m. 106/1-2.cümle kapsamında değerlendirilmiştir. Çünkü olaylarda, mağdurların evine ve arabasına yani malvarlıklarına yönelik bir tehdit vardır. Hâkim somut olayın özelliklerine göre değerlendirme yaparak suçun oluşması için aranan büyük/ağır zarar bildirimi şartının gerçekleştiğine karar vermiştir.

2.1.1.1.1.3. Tehdidin Elverişliliği

Tehdidin elverişliliği konusunu ele almadan önce, Ceza Hukukunda hareketin elverişliliği kavramını açıklamak gerekir. Elverişli hareket, TCK’nın 35/1.

¹³³ “İncelenen dosyada sanığın eylemi mahkemece alacağını almak için yakınına “istersem seni burada yok ederim” diyerek tehdit etmesi biçiminde kabul edilmesine ve eylemin yakınının hayat varlığı hakkına zarar vermeye yönelik olması dolayısıyla 5237 sayılı TCY’nın 1. fıkrasının ilk cümlesine uyan suçu oluşturduğu gözetilmeksizin aynı fıkranın 2. fıkrasında yer alan “sair kötülük” tehdidi olarak nitelenmiş olması hukuka aykırı bulunduğundan...”, Yargıtay 4. CD, 26.3.2008, 1342/4646, (Sinerji Mevzuat ve İçtihat Programı)

¹³⁴ “... sanıkların, müştekinin telefonuna mesaj göndererek arkadaş olmak istedikleri, müştekinin kabul etmemesi üzerine kendisine tehdit mesajları gönderdikleri ve mesajlarda "sen benim kim olduğumu biliyor musun, ben Antalya’da bir çetenin lideriyim, benim derdim seni sinkaf etmek, abini dövmek" gibi sözler sarf ettikleri, bu sözlerle müştekinin cinsel dokunulmazlığına ve yakını olan ağabeyinin vücut dokunulmazlığına yönelik saldırıda bulunacaklarını ima ettikleri, bu nedenle eylemlerinin 5237 sayılı TCK’nın 106/1-1. cümle kapsamına giren tehdit suçunu oluşturacağı...”, Yargıtay 4. CD, 21.1.2015, 24372/1755, (UYAP)

¹³⁵ “Sanığın söylediği iddia edilen “oğlum askerden gelsin, çocuğuna tecavüz ettireceğim” şeklindeki sözlerinin yakınının cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit olduğu ve TCK’nın 106/1-1. cümlesi kapsamında kaldığı...”, Yargıtay 4. CD, 30.04.2015, 13657/28131, (UYAP)

¹³⁶ “Sanığın katılana karşı sarf ettiği kabul edilen "ben de senin evini ve arabayı yakacağım" şeklindeki sözlerin TCK’nın 106/1-2. cümlesinde tanımlanan " malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit" suçunu oluşturduğu gözetilmeden...”, Yargıtay 4. CD, 29.5.2013, 17877/16485

¹³⁷ “Sanığın, yakınına “dışarı çık, senin evini elinden alacağım” sözleriyle malvarlığı itibarıyla zarara uğratacağından bahisle tehdit ettiği...”, Yargıtay 4. CD, 30.10.2006, 10589/15655, (Emine Ülker Tarhan, Yeni Türk Ceza Yasasında Tehdit ve Hakaret Suçları, Yetkin Yayınları, Ankara 2007, 171)

maddesinde¹³⁸ düzenlenen suça teşebbüs başlığı altında yer almaktadır. Hareketin elverişli olması, suç failini derhal oluşturabilecek nitelikte olması yani yapılan hareketlerin suçun sonucunu gerçekleştirmeye uygun olması demektir. Hareketin elverişliliği, işlenmek istenen suçun niteliğine göre belirlenmelidir.¹³⁹ Ayrıca hareketin elverişliliği konusunda yapılan değerlendirmede, suçun işlendiği anda geçerli olan şartlar göz önünde bulundurulmalıdır.¹⁴⁰

Tehdidin elverişliliği, tehdidin konusunu oluşturan hukuki değerlere karşı bir saldırının gerçekleştirilmiş olmasının gerekli olmaması, objektif olarak tehdidin gerçekleştirilebilme olasılığının bulunmasının yeterli olmasıdır.¹⁴¹ Tehdidin objektif olarak ciddiyet ve önem arz etmesi gerekir. Yani istenilenin yerine getirilmemesi halinde tehdit konusu saldırının gerçekleşme ihtimali objektif olarak mevcut olmalıdır. Failin eylemi mağdur üzerinde ciddi bir korku yaratma bakımından elverişli, yeterli ve uygun değilse tehdit suçu oluşmaz.¹⁴² Yargıtay’a göre de failin hareketlerinin mağdur üzerinde ciddi korku yaratmaya elverişli, yeterli ve uygun olması gerekir.¹⁴³ Fiilin bu niteliğe sahip olup olmadığının her somut olayda araştırılması gerekir.

Tehdidin ciddi ve elverişli olması gerektiği hususu kanun gerekçesinde şu şekilde belirtilmiştir: *“Suçun oluşması bakımından tehdit konusu kötülüğün gerçekleşip gerçekleşmemesi, önemli değildir. Tehdidin objektif olarak ciddi bir mahiyet arz etmesi gerekir. Yani, istenilenin yerine getirilmemesi hâlinde tehdit konusu kötülüğün gerçekleşeceği ihtimali objektif olarak mevcut olmalıdır. Sarfedilen sözler, gerçekleştirilen davranış muhatap alınan kişi üzerinde ciddi bir korku yaratma açısından sonuç almaya elverişli, yeterli ve uygun değilse, tehdidin oluştuğu ileri sürülemez. Failin söz ve davranışlarının muhatabı üzerinde ciddi şekilde korku ve endişe yaratacak uygunluk ve yeterlilik içerip içermediğinin her somut olayda araştırılması gerekir. Objektif olarak ciddi bir mahiyet arz eden tehdidin somut olayda muhatabı üzerinde etkili olması şart değildir. Kişi, fail, objektif olarak ciddi bir mahiyet*

¹³⁸ TCK n. 35/1: “Kişi, işlemeyi kastettiği suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise, teşebbüsten sorumlu tutulur.”

¹³⁹ Aydın Devrim, “Suça Teşebbüs (Criminal Attempt)”, *AÜHFD*. 2006, 55(1), 98-99.

¹⁴⁰ Koca, Üzülmöz, *Genel Hükümler*, 342

¹⁴¹ Üzülmöz, 87; Albayrak, 336-337

¹⁴² Sözüer, 129-130

¹⁴³ “CGK’nın süreklilik gösteren kararlarında da açıklandığı üzere... tehdit suçunun oluşması için failin sözleri, mağdur üzerinde ciddi bir korku yaratmalı, sonuç almaya elverişli, yeterli ve uygun olmalıdır. Aksi takdirde yani korkutucu, ürkütücü, elverişli, ciddi olmayan sözlerle tehdit kastının varlığından ve bu sözlerin tehdit oluşturduğundan söz edilemez.”, Yargıtay CGK, 13.10.1998, 249/310, (Tarhan, 103)

arz eden söz ve davranışlarla mağduru tehdit etmek istemiş olmasına rağmen; mağdur, bu söz ve davranışları ciddiye almamış olabilir. Bu durumda tehdit yine gerçekleşmiştir. Tehdidin gerçekleşip gerçekleşmemesi, muhatabı üzerinde etkili olup olmamasına bağlı tutulmamalıdır. Failin de kendisinin tehdit konusu tecavüzü gerçekleştirebilecek imkân ve iktidara sahip olduğu kanaatini karşı tarafta uyandırdığını bilmesi gerekir. Mağdurda bu kanaat uyandırıldıktan sonra, failin tehdit konusu tecavüzü gerçekleştirebilecek imkân ve iktidara gerçekte sahip olmamasının bir önemi yoktur. Mağdur tehdit konusu tecavüzün ciddî olduğuna hile kullanılmak suretiyle inandırılmış olabilir. Fakat batıl inançlara dayanılarak bir kötülüğe maruz bırakılabileceği beyanıyla, bir kimse tehdit edilmiş olmaz.”¹⁴⁴

Gerçekleştirileceği bildirilen kötülüğün elverişliliği objektif olarak belirlenir. Somut olayda gerçekleştirileceği bildirilen saldırı nedeniyle ortalama özelliklere sahip bir insanın davranışlarının etkileneceği, bunun onu belli yönde davranmaya zorlayacağı, huzur ve sükûnunu bozacağı söylenebiliyorsa tehdidin elverişli olduğu kabul edilecektir. Başka bir deyişle, mağdura yapılan tehdit onun karar özgürlüğünü (irade özgürlüğünü) etkileyerek iç huzurunu bozacak, korkutacak ve kaygılandırarak boyutta bir tehdit olmalıdır.¹⁴⁵

Yöneltilen tehdidin elverişliliği mağdur bakımındandır. Zira tehdidin olay anında mağdurda meydana getirdiği etkisi önemlidir. Tehdidin elverişliliğinin takdiri ise ileriye yönelik (ex-post) olarak yapılmamalıdır. Değerlendirme, geçmişe yönelik (ex-ante) olarak, olayın vuku bulduğu zamandaki objektif şartlara göre orta düzeydeki bir kimsenin algılaması dikkate alınarak yapılmalıdır.¹⁴⁶ Olay sırasında eylemin mağdurun iradesini etkileme derecesi nazara alınmalı, eylemde elverişlilik koşullarının oluşup oluşmadığı belirlenmelidir.

Tehdit suçunda söz etmek için, tehdit konusu hukuki değerlere yönelik bir saldırının gerçekleşmesine gerek yoktur. Saldırının gerçekleşme ihtimalinin objektif olarak bulunması yeterlidir.¹⁴⁷ Zarar beyanının objektif olarak ciddi nitelik taşıması yeterlidir. Bunun karşı tarafça ciddiye alınmamış olması, suçun oluşmasını engellemez. Somut olayda mağdurun korkup korkmamasına göre değil, eylemin objektif olarak bir

¹⁴⁴ www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/maddegerekce.doc

¹⁴⁵ Çınar, 65-66, Bakıcı, 722

¹⁴⁶ Yazıcıoğlu, 238; Koca, Üzülmüş, Özel Hükümler, 355-356

¹⁴⁷ Tezcan, Erdem, Önok, 356

kişiyi korkutabilecek nitelik taşıyıp taşımasına göre değerlendirme yapılır.¹⁴⁸ Aynı şekilde objektif olarak korkutucu nitelik taşımayan bir beyanın mağdur üzerinde etki doğurması halinde (örneğin, cinlere inanan mağdurun üzerine cinler salınmakla tehdit edilmesi gibi) tehdit suçu oluşmayacaktır. Bu husus, maddenin gerekçesinde de “*Fakat batıl inançlara dayanılarak bir kötülüğe maruz bırakılabileceği beyanıyla, bir kimse tehdit edilmiş olmaz*” şeklinde belirtilmiştir.¹⁴⁹ Korkutuculuk, gerçekleştirebilirlik olarak yorumlanmalıdır. Bu durumda şaka, beddua, büyü niteliğindeki beyanlar tehdit suçunu oluşturmaz.¹⁵⁰ Zira bunların fail tarafından gerçekleştirilebilirliği yoktur.

Yargıtay vermiş olduğu kararlarında, sanığın yakınana karşı sarf etmiş olduğu “*tüfeği boşaltırım, seni öldürürüm*”¹⁵¹, “*seni asacağım, keseceğim*”¹⁵², “*buradan iki kişinin ölüsü çıkar*”¹⁵³, “*sen gel de seninle dışarı da özel olarak görüşelim*”¹⁵⁴, “*Abdurrahman’ın maaşı ödensin yoksa sadece bununla kalmam*”¹⁵⁵, “*Seni vurmazsam beni bu cezaevinden göndermeyecekler, seni vuracağım*”¹⁵⁶, “*daha önce seni bıçaklamış*

¹⁴⁸ Hilgendorf, Ünver, 488; Parlar, Hatipoğlu, 1720

¹⁴⁹ www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/maddegerekce.doc

¹⁵⁰ Hafızogulları, Özen, 177-178

¹⁵¹ “Sanığın yakınan M.O.’ya “tüfeği boşaltırım, seni öldürürüm” diyerek tehdit ettiği kabul edilmesine karşın, bu sözlerin soyut olarak korkutucu etki yaratmayacağından söz edilerek, yetersiz gerekçeyle beraat kararı verilmesi, bozmayı gerektirmiştir.”, Yargıtay 4. CD, 08.03.2004, 2998-2615, (Tarhan, s. 131)

¹⁵² “Sanığın, yakınanı “seni asacağım, keseceğim” biçimindeki sözlerle tehdit ettiğinin, yakınan ve tanığın birbirleriyle örtüşen beyanlarından anlaşılması ve mahkeme tarafından da kabul edilmesi karşısında; yüklenen tehdit suçunun oluştuğu gözetilmeden, sanığın sarf ettiği sözlerin, yakınanda ciddi korku ve endişe oluşturmadığı biçiminde yasal olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi yasaya aykırı ve o yer Cumhuriyet Savcısının temyiz nedenleri ile tebliğnamedeki düşünce yerinde görüldüğünden hükmün bozulmasına...”, Yargıtay 4. CD, 31.05.2006, 12687-11723, (Tarhan, 133)

¹⁵³ “...sarhoş haldeyken yakınana “buradan iki kişinin ölüsü çıkar” diyerek tehditte bulunan sanığın sözlerinin mağdur üzerinde ciddi korku, endişe yaratmaması gibi yerinde olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi”, Yargıtay 4. CD, 03.05.2006, 1702-10325, (UYAP)

¹⁵⁴ “...sanığın olaydan bir süre önce köy kahvehanesiyle ilgili tutanak düzenleyen Jandarma uzman çavuşa söylediği “sen gel de seninle dışarı da özel olarak görüşelim” biçimindeki sözlerin, objektif değerlendirmeye göre, ciddi bir korku ve endişe yaratmaya elverişli, yeterli ve uygun olduğu, suçun oluşabilmesinin, tehdidin muhatabı üzerindeki etkisine bağlı bulunmadığı...”, Yargıtay 4. CD, 12.07.2006, 12455-13856, (UYAP)

¹⁵⁵ “Sanığın telefonla katılana gönderdiği mesajdaki “Abdurrahman’ın maaşı ödensin yoksa sadece bununla kalmam” biçimindeki sözlerin objektif olarak korkutucu ve ciddi bir nitelikte bulunması karşısında; genel kastla işlenen tehdit suçunun yasal öğelerinin oluştuğu gözetilmeden, yasal temelden yoksun gerekçeyle beraat kararı verilmesi”, Yargıtay 4. CD, 15.05.2007, 2006/1187-2007/4637, (Meran, 401)

¹⁵⁶ “Serbest hareketli suçlardan olan tehdit suçunun katılan üzerinde ciddi bir korku ve endişe yaratabilecek yeterlilik ve elverişlilikte olmadığı kabul edilerek sanık hakkında üzerine atılı bulunan tehdit suçundan beraat kararı verilmesi, usul ve yasaya aykırı görüldüğünden...”, Yargıtay 4. CD, 12.3.2015, 3577/24511, (Sinerji)

idim ucuz kurtuldun bu kere seni öldüreceğim”¹⁵⁷ şeklindeki sözleri objektif olarak elverişli ve ciddi olarak nitelendirmiştir.

Tehdit suçunda önemli olan hareketin objektif olarak tipikliği, bildirilen kötülüğü gerçekleştirmeye elverişli olup olmamasıdır. Bu nedenle mağdur üzerinde korku yaratmaya elverişli olmayan zarar beyanı cezalandırılmaz.¹⁵⁸ Failin tehdit konusu saldırıyı gerçekleştirebilecek imkân ve iktidara sahip olduğu kanaatinin, mağdur tarafta uyandırılması durumunda ise suç oluşur.¹⁵⁹

Tehdit, gerçekleşmesi failin isteğinin yerine getirilmemesi kaydına bağlı olan gelecekteki bir kötülüğün belli bir kişiye muhtemel gösterilmesidir. Bu itibarla, gerçekleştirileceği bildirilen kötülüğün geleceğe ilişkin olmadığı (örneğin, “çocuğumu kaçırmış olsaydın seni öldürürdüm”) veya bildirilen kötülüğün icrasının failin iradesine bağlı olmadığı (örneğin, “seni yıldırım çarpacak”) hallerde tehditten söz edilemez.¹⁶⁰

2.1.1.1.1.4. Tehdidin Bir Kimseye Yöneltilmesi

Tehdidin konusu hayat, vücut ve cinsel dokunulmazlık, malvarlığı itibariyle veya sair bakımlardan saldırıya maruz kalma ihtimalidir. Bu konuların mutlaka tehdide maruz kalan kişiye ait olmasının gerekip gerekmediği önemlidir. 765 sayılı Kanunda bir başkasının haksız zarara uğratılmasından bahsedildiği için, tehdidin mutlaka mağdura ait konulara yönelik olması gerektiği gibi bir anlam çıkarılabiliyordu.¹⁶¹

Ancak doktrinde ve uygulamada bu düzenlemenin sadece mağdura yönelik değil, onun yakınlık duyduğu şahıslara yönelik beyanları da kapsar nitelikte olduğu kabul edilmekteydi.¹⁶² Buna göre tehdidin doğrudan doğruya ya da dolayısıyla mağdurun

¹⁵⁷157 “Sanığın “daha önce seni bıçaklamış idim ucuz kurtuldun bu kere seni öldüreceğim” biçimindeki sözleriyle mağduru tehdit ettiği kabul edildiği halde, öfkenin suç kastını kaldıran bir etkisinin bulunmadığı, bir tehlike suçu olan tehdidin, bu suçla korunan hukuki yararı ihlal etmeye objektif olarak elverişli (ciddi) olmasının yeterli olduğu, ayrıca mağdur üzerinde korkutucu etki yaratmasının aranmadığı gözetilerek, tehdit suçunda olgusal bir sorun olan tehdidin ciddi olup olmadığı, eylemin işlendiği ortama, olaya özgü koşullara, tarafların bedensel ve ruhsal durumlarına göre, tehdit edici sözün gerçekleşme olasılığı ve mağdurun iradesini etkileme derecesi ölçüleri içinde tartışılıp değerlendirilerek, sonuca varılması yerine...”, Yargıtay 2. CD, 02.07.2007, 6485-9889, (Meran, 401)

¹⁵⁸ Tezcan, Erdem, Önok, 356-357.

¹⁵⁹ Hasan Gerçeker, *Yorumlu ve Uygulamalı Türk Ceza Kanunu* (2. Baskı), Cilt: 2, Ankara 2014, 2232.

¹⁶⁰ Toroslu, 76-77.

¹⁶¹ Üzülmüş, 89; Şen, 418-419.

¹⁶² “Tehdit doğrudan mağdura yönelik olabileceği gibi, onun yakınlarına, sevdiklerine de yönelik olabilir. Mağdura öldürüleceğini söylemekle, çocuğunun kaçırılacağını ve öldürüleceğini söylemek arasında fark yoktur. Her iki durumda da mağdur korkmuş ve tedirgin olmuştur...”, Bakıcı, 719.

şahsına yöneltilmesi, suçun maddi unsuru bakımından önemli değildir. Bir başka deyişle, tehdidin konusu üçüncü şahıslar mesela mağdurun ana-baba, kardeş gibi yakınları da olabilir. Önemli olan, üçüncü kişilere yapılan tehdidin mağduru korku veya endişeye düşürebilecek nitelikte olmasıdır.¹⁶³ Yargıtay Ceza Genel Kurulu da o dönemde vermiş olduğu bir kararında; *“tehdidin, dolaylı da olsa, mutlaka hedef alınan kişinin şahsına yönelmesi zorunlu değildir. Yakınlarına yönelen bu eylemin mağdura duyurulması ve onu endişeye düşürecek nitelikte olması yeterlidir”*¹⁶⁴ sözleriyle bu görüşü benimsemiştir.

5237 sayılı TCK’da ise madde metninde “kendisinin veya yakınının” ibaresi kullanılarak bu husus tartışmaya mahal vermeyecek şekilde düzenlenmiştir. Tehdidin mutlaka mağdurun şahsına yöneltilmesi gerekmez. Mağdurun yakınlarına karşı gerçekleştirilen tehdit de mağduru korku ve endişeye sevk etmeye elverişli olması kaydıyla ona karşı yapılmış sayılır ve tehdit suçunu oluşturur. Madde metninde geçen “yakın” terimi sözlükte *“aralarında sıkı ilişki olan arkadaş, dost veya akraba”*¹⁶⁵ şeklinde tanımlanmıştır. Madde gerekçesine göre de, *“Tehdit konusu kötülük, mağdura değil de, bir üçüncü şahsa yönelik olabilir. Ancak, bu durumda mağdur ile üçüncü kişi arasında belli bir akrabalık, yakınlık ilişkisi mevcut olmalıdır”*.¹⁶⁶ Somut olayın özelliklerine göre saldırının gerçekleştirileceği bildirilen kişi ile mağdur arasındaki yakınlık,¹⁶⁷ kişisel ve sosyal ilişkiler dikkate alınarak tehdit suçunun oluşup oluşmadığına karar verilmelidir.¹⁶⁸ Tezcan/Erdem/Önok’a¹⁶⁹ göre ise mağdurla yakınlık ilişkisi bulunmayan bir kişinin kötülüğe uğratılacağı beyanı, eğer bireyin iç huzurunu ve güvenlik duygusunu ortadan kaldırıp onun iradesinin zorluyorsa, yine tehdit suçu oluşmalıdır.

¹⁶³ Sözüer, 137; Çınar, 68.

¹⁶⁴ Yargıtay CGK, 17.12.1973, 7/271-822, (Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, Ahmet Caner Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara 2009, 2718)

¹⁶⁵ www.tdk.gov.tr (30.12.2015)

¹⁶⁶ www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/maddegerekce.doc.

¹⁶⁷ “Sanığın boşanma davası sürecinde kendisinden nafaka isteyen eşi Ayşe Soydan’a telefonda yönelttiği ve tanık Mehmet Emin Çetin tarafından da doğrulanan “babanı öldüreceğim” biçimindeki sözlerin 5237 sayılı TCK’nın 106/1.maddesi anlamında mağdurun “yakınına” bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit niteliğinde olduğu gözetilmeden hükümlülüğü yerine beraatine karar verilmesi...”, Yargıtay 4. CD, 14.10.2009, 9049/16265, (UYAP).

¹⁶⁸ Koca, Üzülmüş, Özel hükümler, 354; Malkoç, Güler, 1367-1368.

¹⁶⁹ Tezcan, Erdem, Önok, 359.

2.1.1.1.1.5. Tehdidin Mağdurun Bilgisine Ulaşması

Kanun koyucu tehdit suçunu düzenlemekle kişilerin iç huzurunu, hukuki güvenlik duygusunu ve irade serbestisini korumaktadır. Söz konusu hukuki değerler, elverişli bir tehdidin mağdurun bilgisine ulaşmasıyla ihlal edilmiş olacaktır.¹⁷⁰ Tehdidin varlığından söz edilebilmesi için, tehdit konusu zarar beyanının mağdurun bilgisine ulaşması gerekir. Yani kötülüğün gerçekleşeceğinden muhatabın haberdar olması gerekir. Mağdurun haberi olmadan yokluğunda söylenen sözler, yazılar, işaretler tehdit suçunu oluşturmayacaktır.¹⁷¹

Suç, tehdidin mağdurun bilgisine ulaştığı anda tamamlanmış sayılır. Kanun, tehdidin mağdurun huzurunda olmasını şart koşturmamaktadır.¹⁷² Kişinin gıyabında tehdit içerikli sözleri sarf eden fail de şartların oluşması halinde suçtan sorumlu olacaktır. TCK'nın hakaret suçunu düzenleyen 125. maddesinin birinci fıkrasında¹⁷³ gıyapta hakaret ayrıca düzenlenmiştir. Buna göre gıyapta hakaretin cezalandırılabilmesi için, fiilin en az üç kişiyle ihtilat edilerek işlenmesi gerekir. Gıyapta tehdit kanunda açıkça düzenlenmemiştir ve hakarete olduğu gibi üç kişiyle ihtilat edilerek işlenme şartı yoktur.

Gıyapta tehdit halinde, failin mağdur hakkında söylediği tehdit içerikli sözleri mağdura iletilmesi kastıyla söylemesi gerekir.¹⁷⁴ Yani gıyapta tehdit halinde failin tehdit suçundan sorumlu tutulabilmesi için, kastının tehdit beyanının mağdura iletilmesini de kapsamaması gerekir. Örneğin; Ali, Zeki'nin yakın arkadaşı Veli'ye “git söyle ona bacaklarını kıracağım” demişse, bu sözleri mağdurun yakın ilişki içinde olduğunu bildiği bir kimseye söylediği için, bu durumda failin, tehdit nitelikli beyanının mağdura iletilmesine en azından razı olduğu (olası kast) söylenebilir. Buna karşın failin beyanlarını mağdura iletme kastı yoksa tehdit suçu söz konusu olamaz. Örneğin, kendi arkadaş gurubuyla sohbet eden Ali'nin iş arkadaşı Mehmet hakkında konuşurken, “bu Mehmet denen adam her gün sinirimi bozuyor, gördüğüm yerde beynini dağıtacağım”

¹⁷⁰ Üzülmmez, 90-91.

¹⁷¹ Gerçekler, 2239.

¹⁷² Erem, *Ümanist Doktrin Açısından...*, 255.

¹⁷³ TCK m. 125/1: “Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya oldu isnat eden veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat edilerek işlenmesi gerekir.”

¹⁷⁴ Malkoç, Güler, 1368; Koca, Üzülmmez, *Özel Hükümler*, 354-355.

demesi, fakat arkadaş grubundan birinin Mehmet'in tanıdığı çıkması sebebiyle bu sözlerin Mehmet'e ulaşması durumunda, failin iletme kastı yoktur ve tehdit suçu oluşmaz.¹⁷⁵ Çünkü mağdur tehdit içerikli sözleri mağdurun gıyabında söylerken arkadaş grubundan birinin mağduru tanıdığını bilmemekte ve öngörmemektedir. Dolayısıyla tehdit suçundan sorumlu tutulmayacaktır.

Yargıtay da yerleşik içtihatlarında¹⁷⁶, failin gıyapta tehditten sorumlu tutulması için, iletme (isal) kastıyla hareket etmesi şartını dikkate almıştır. Yargıtay vermiş olduğu bir kararda, failin mağdurun evinin önüne gelerek mağdurun yokluğunda söylediği tehdit içeren sözleri, mağdurun eşinin duyması nedeniyle bildirme kastının bulunduğu, bu nedenle tehdit suçunun oluştuğuna karar vermiştir.¹⁷⁷ Çünkü fail, mağdurun yokluğunda ancak mağdurun eşinin önünde tehdit içerikli sözleri söylerken söylediği bu sözlerin mağdura iletileceğini bilmektedir.

Konuya ilişkin olarak tehdidin mağdura ne şekilde bildirileceği üzerinde de durmak gerekir. Tehdidin mağdura bildirilmesini, mutlaka kötülük gerçekleştirileceğinin sözlü olarak aktarılması olarak anlamamak gerekir. Bildirmek terimi sözlükte *"herhangi bir şeyi haber vermek, herhangi bir konuda bilgi vermek,*

¹⁷⁵ Tezcan, Erdem, Önok, 359-360.

¹⁷⁶ "Gıyapta işlenen tehdit suçunun tekevvünü ile mağdura isal kastının mevcudiyeti kafi olup, Reyhan'ın evine atılan mektup münderecatından bu tehdidin Osman Köksal'a duyurulması istendiği açıkça anlaşılmasına, Giresun'a gelişinin ertesi günü kardeşi tarafından da kendisine bahsedilmiş bulunmasına göre; olayda suç unsurları tamamlandığı halde, bazı düşüncelerle yazılı şekilde Osman Köksal'ı tehditten berat kararı verilmesi bozmayı gerektirmiştir.", Yargıtay 4. CD, 24.04.1961, 1546-1839, (M. Muhtar Çağlayan, *Türk Ceza Kanunu*, Cilt: 2, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara 1970, 435); "Tehditte isal kasdi bulunup bulunmadığının araştırılmaması yolsuzdur.", Yargıtay 2. CD, 30.03.1951, 3545-3561, (Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Açıklaması*, 787); "Yoklukta tehdit suçunun oluşabilmesi için sanığın tehdit sözünü veya davranışını ulaştırma kastının bulunması gerektiği gözetilerek; sanığın kendi kardeşi Remzi Yaşar' a söylediği iddia edilen katilana gıyapta tehdit sözlerini katilana iletmesini istediğini gösteren kanıtlar açıklanmadan yetersiz gerekçe ile hükümlülük kararı verilmesi", Yargıtay, 4. CD, 19.03.2013, 2011/1787-2013/7716, (UYAP); "Yoklukta tehdit suçunun oluşabilmesi için sanığın tehdit sözünü veya davranışını ulaştırma kastının bulunması gerektiği gözetilerek; sanığın kendi kardeşi Remzi Yaşar'a söylediği iddia edilen katilana gıyapta tehdit sözlerini katilana iletmesini istediğini gösteren kanıtlar açıklanmadan yetersiz gerekçe ile hükümlülük kararı verilmesi...", Yargıtay 4. CD, 19.3.2013, 1787/7716, (Sinerji); "Sanığın alkollü vaziyette katılanın evde olmadığı bir esnada katılanın evinin kapısına vurarak "in aşağı seni öldürecekim" dediği ve bu sözlerin evde olan katılanın babası olan tanık Kadir Tulumcu tarafından katilana iletilmesi karşısında mevzuatta "gıyapta tehdit suçunun düzenlenmediği, gıyapta hakaret gibi ceza maddesi kıyas yolu ile tehdit suçu uygulanamayacağı" biçimindeki yasal olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi.", Yargıtay 4. CD, 26.11.2015, 28530/38618, (UYAP); "Olay nedeniyle toplanan kanıtlar tartışılarak sonucuna göre sanığın hukuki durumunun belirlenmesi gerekirken, "gıyapta tehdit suçlarından sanığın cezalandırılması için en az 3 kişi ile ihtilat edilmesi gerektiği" şeklindeki yasal olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi, bozmayı gerektirmiştir." Yargıtay 4. CD, 8.3.2011, 1262/2664, (UYAP)

¹⁷⁷ Yargıtay 2. CD, 23.10.1986, 7367-7392, (Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 355)

anlatmak, ifade etmek”¹⁷⁸ şeklinde tanımlanmıştır. Bu suçta bildirme ise söz, yazı, jest, resim, sembol, şekil veya işaret gibi her türlü etkin davranışla veya hareketle yapılabilir.¹⁷⁹ Çünkü tehdit serbest hareketli bir suçtur, bu konuda herhangi bir sınırlama yapılmamıştır. Tehdidin varlığını ortaya koyacak herhangi bir davranışla bile tehdit gerçekleştirilebilir. Mesela mağdura ölümü çağrıştıracak kanlı giysiler göndermek veya evinin önünde silah ile ateş etmek, kapısına ölümün simgesi olan kuru kafa resmi yapmak veya kafatası koymak gibi.¹⁸⁰

Yargıtay vermiş olduğu kararlarında, sanığın müştekinin işyerine doğru ateş edip uzaklaşma eylemini¹⁸¹, sanığın müştekiye silah göstermesini¹⁸², sanığın müştekinin evinin önünde dinamit patlattırmasını¹⁸³, sanığın mahkeme salonunda katılana doğru, elinin boynuna bıçak sürter şekilde göstermesini¹⁸⁴ tehdit suçu kapsamında değerlendirmiştir. Çünkü bu örneklerde fail, tehdidi sözle değil tehdit anlamına gelecek diğer hareketlerle mağdurun bilgisine ulaştırmıştır.

Tehdit suçunun mağdurunun belirli bir kişi ya da kişiler olması gerekir. Muhatabı belli olmayan tehdit eylemleri tehdit suçuna vücut vermez. Ancak belirli olmayan kimselere yönelik tehdit eylemleri diğer koşulların da varlığı halinde TCK’nın 213. maddesi¹⁸⁵ kapsamında halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit suçu kapsamında değerlendirilmelidir.¹⁸⁶

¹⁷⁸ www.tdk.gov.tr (30.12.2015)

¹⁷⁹ Çınar, 63-64

¹⁸⁰ Sözüer, 138; Bakıcı, 719; Majno, *Ceza Kanunu Şerhi*, Cilt: 2, Sevinç Matbaası, Ankara 1978, 125.

¹⁸¹ Yargıtay 4. CD, 16.10.2006, 4130/15247, (Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe)

¹⁸² “Sanıkların, aralarında herhangi bir kavga olmadan müştekiye silah gösterme şeklinde tecelli eden eylemlerinin TCK’nın 191/son maddesine mümas fiili tehdit suçunu oluşturduğu.”, Yargıtay 2. CD, 17.10.1985, 5739-8241, (Mehmet Görgün, *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, Cilt: 2, 265)

¹⁸³ “Hiçbir söz ve bildiride bulunmaksızın sadece müştekiye gözdağı vermek amacıyla evi önünde dinamit patlattırmaktan ibaret eyleminin TCK’nın 191/son maddesine temas eden sair tehdit niteliğinde olduğu.”, Yargıtay 2. CD., 20.11.1986, 8115-8254, (Görgün, 267)

¹⁸⁴ Yargıtay 4. CD, 10.10.2007, 4327/8107, (UYAP)

¹⁸⁵ TCK m. 213: “(1)Halk arasında endişe, korku ve panik yaratmak amacıyla hayat, sağlık, vücut veya cinsel dokunulmazlık ya da malvarlığı bakımından alenen tehditte bulunan kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun silahla işlenmesi halinde, verilecek ceza, kullanılan silahın niteliğine göre yarı oranına kadar artırılabilir.”

¹⁸⁶ Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Özel Hükümler* 2014, 273.

2.1.1.1.2. Yaşama Hakkına Yönelik Tehdit Bildirimi

Tehdit suçunun re'sen kovuşturulan hali, mağdurun bizzat kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırının gerçekleştirileceğinin bildirilmesidir. Hayata yönelik tehdit, mağdurun veya bir yakınının yaşamına son verileceğinin bildirilmesini ifade eder.¹⁸⁷ 765 sayılı TCK'nın 191. maddesinde tehdidin yöneldiği hukuki değer açıkça belirtilmemiştir. Mağdurun hukuken korunan her türlü hak veya menfaatine yönelik haksız saldırılar 191. madde anlamında tehdidi oluşturup, bunlar arasında ayırım yapılarak niteliklerine göre farklı yaptırımlar öngörülmemiştir. 5237 sayılı Kanunda tehdidin hedef aldığı hukuki değerler net ve somut bir şekilde ortaya konulmak suretiyle¹⁸⁸ kişi haklarının daha etkin biçimde korunması amaçlanmıştır.¹⁸⁹

Yaşama hakkına yönelik tehdit bildiriminde, mağdurun kendisinin veya bir yakınının hayatına son verileceği bildirilmektedir. Yargıtay kararlarında, “seni gebertirim”¹⁹⁰, “onu yaşatmam, ya o beni vuracak ya ben onu”¹⁹¹, “seni vuracağım, katliam yapacağım”¹⁹², “bu şerefsizi öldüreceğiz, sizi keseceğiz”¹⁹³, “sizin kafanızı kopartırım”¹⁹⁴, “sizi öldüreceğim”¹⁹⁵, “kapıyı kan gölüne çevireceğim, sen artık ölüsün”¹⁹⁶, “oğlunun elini bağlayıp keseceğim, öldüreceğim”¹⁹⁷, “sizin kanınızı içeceğim”¹⁹⁸ şeklindeki ifadeler yaşama hakkına yönelik tehdit kapsamında değerlendirilmiştir.

2.1.1.1.3. Vücut Dokunulmazlığına Yönelik Tehdit Bildirimi

TCK'nın 106/1-1.cümlesinde belirtilen suçun re'sen kovuşturulan şekillerinden biri de vücut dokunulmazlığına yönelik tehdit bildirimidir. Kişinin vücut dokunulmazlığının ihlalinden maksat, tehdide maruz kalan kişinin bizzat kendisine veya

¹⁸⁷ Üzülmüş, 85; Artuç, 754.

¹⁸⁸ Gerçekler, 2234; Gökçen, 5.

¹⁸⁹ Artuk, Gökçen, Yenidünya, Özel Hükümler 2014, 264.

¹⁹⁰ Yargıtay 4. CD, 11.04.2006, 5739-8241, (Artuç, 779).

¹⁹¹ Yargıtay 4. CD, 24.05.2006, 2445-11332, (Artuç, 780).

¹⁹² Yargıtay 4. CD, 15.1.2015, 55575/1392, (Sinerji).

¹⁹³ Yargıtay 4. CD, 18.11.2015, 27821/37968, (UYAP).

¹⁹⁴ Yargıtay 4. CD, 12.1.2016, 33138/157, (UYAP).

¹⁹⁵ Yargıtay 4. CD, 22.2.2016, 33540/2962, (Sinerji).

¹⁹⁶ Yargıtay 4. CD, 23.05.2006, 17056-11247, (Tarhan, 136).

¹⁹⁷ Yargıtay 4. CD, 11.10.2006, 1308-15074, (Tarhan, 137).

¹⁹⁸ Yargıtay 4. CD, 01.05.2006, 17331-10156, (Tarhan, 142).

bir yakınına karşı önemli bir yaralama fiilinin gerçekleştirileceğinin bildirilmesidir. TCK'nın vücut dokunulmazlığını korumaya alan genel hüküm niteliğindeki 86/1. maddesine¹⁹⁹ göre, başkasının vücuduna acı veren veya sağlığını ya da algılama yeteneğini bozan hareketler yaralama fiilini oluşturmaktadır.²⁰⁰ Bu nedenle bir kişiye veya onun yakınına karşı vücuduna acı verici, sağlığını ya da algılama yeteneğini bozucu hareketlerin gerçekleştirileceğinin bildirilmesi, TCK 106. madde anlamında vücut dokunulmazlığına yönelik tehdit suçunu oluşturur. Fakat Ceza Kanununda kasten yaralama suçunun dışında, vücut dokunulmazlığın koruyan başkaca suçlar da vardır: insan üzerinde deney, organ ve doku ticareti, işkence gibi. Mağdura bu tür fiillerin gerçekleştirileceğinin bildirilmesi de bu kapsamda değerlendirilir.²⁰¹

Yargıtay'ın vermiş olduğu kararlarında, “sana haddini bildirmek lazım, sana iyi bir dayak attıracağım”²⁰², “benzin şişesini buraya dökeyim, ikimiz de yanalım mı”²⁰³, “sana vururum”²⁰⁴, “kendini bana dövdürtecek”²⁰⁵, “senin saçını başını yolacağım”²⁰⁶, “kafanı gözünü kıracağım, İncirliova'da rezil edeceğim”²⁰⁷ şeklindeki ifadeleri vücut dokunulmazlığına yönelik tehdit kapsamında kabul etmiştir.

¹⁹⁹ TCK m. 86/1: “Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

²⁰⁰ “Vücuda acı verme”, beden bütünlüğünü önemsiz olmayan biçimde bozmaya yönelik her türlü harekettir. Bununla birlikte hareketin mağdurda acı meydana getirmiş olması aranmaktadır. Vücuda yönelik etkinin belirli bir ağırlığa ulaşması gerekir. “Sağlığın bozulmasının neden olma”, süresi ne olursa olsun patolojik durum ortaya çıkarmak veya böyle bir patolojik durum önceden varsa bunu arttırmaktır. Mağdurun organizmasının normal çalışmasında bozukluk meydana getirmesidir. “Algılama yeteneğinin bozulmasına neden olmak”, korku, uyku bozukluğu gibi, kişinin psikolojik durumunda ortaya çıkan ve kişinin anlama, düşünme, muhakeme yeteneğinde oluşan her türlü olumsuz değişikliği ifade etmektedir, Tezcan, Erdem, Önok, 183-185; Meran, 105-106.

²⁰¹ Üzülmüş, 85.

²⁰² “Sanığın katılana söylediği “sana haddini bildirmek lazım, sana iyi bir dayak attıracağım” biçimindeki sözlerin katılanın vücut dokunulmazlığına yönelik olduğu ve eylemin ön ödeme kapsamında bulunmadığı gözetilerek yargılamaya devamla hüküm kurulması gerekirken sair tehdit kabul edilerek ön ödeme nedeniyle düşme kararı verilmesi, yasaya aykırıdır”, Yargıtay 4. CD, 13.12.2006, 2005/9480-2006/17645, (Artuç, 783).

²⁰³ “Sanığın katılanın işyerine gelerek elindeki poşetten benzin dolu şişeyi çıkarıp katılanın hayat ve vücut dokunulmazlığına yönelik olarak söylediği “buraya dökeyim, ikimiz de yanalım mı” biçimindeki sözlerin tehdit niteliğinde olduğu gözetilmeden 765 sayılı TCK'nın 191/som maddesi kapsamında değerlendirilerek ön ödemeye uyma nedeniyle kamu davasının düşürülmesine karar verilmesi”, Yargıtay 4. CD, 24.01.2007, 2005/12496, 2007/675, (Artuç, 785).

²⁰⁴ Yargıtay 4. CD, 17.6.2015, 17297/31414, (UYAP).

²⁰⁵ Yargıtay 4. CD, 12.11.2015, 20233/37635, (Sinerji).

²⁰⁶ “Sanığın söylediğini ikrar ettiği “senin saçını başını yolacağım” şeklindeki sözlerinin vücut dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit olduğu ve TCK'nın 106/1(1.cümle) kapsamında kaldığı...”, Yargıtay 4. CD, 30.04.2015, 13642/28129, (UYAP).

²⁰⁷ “İddianame metninde belirtilen sanığın mağduru “kafanı gözünü kıracağım, İncirliova'da rezil edeceğim” biçimindeki sözlerle tehdidin, vücut dokunulmazlığına yönelik tehdit niteliğinde bulunduğu...”, Yargıtay 4. CD, 16.1.2012, 27477/621, (UYAP).

2.1.1.1.4. Cinsel Dokunulmazlığa Yönelik Tehdit Bildirimi

Tehdidin re'sen kovuşturulan hallerinden biri de, cinsel dokunulmazlığına yönelik saldırı bildirimidir. Cinsel dokunulmazlığa yönelik saldırının niteliğini, TCK'nın cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar bölümünde düzenlenen cinsel saldırı (md. 102)²⁰⁸ ve cinsel taciz (md.105)²⁰⁹ suçların kapsamına giren eylemlerden hareketle belirlemek gerekir.²¹⁰ Tehdidin diğer hukuki değerlere karşı işlenen hallerinde olduğu gibi, cinsel dokunulmazlığa karşı saldırı bildirimlerinde de, cinsel dokunulmazlığı ihlal edilecek kişi bizzat mağdurun kendisi olabileceği gibi kendisine zarar verilmesini istemeyeceği herhangi bir yakını da olabilir.²¹¹

*“Seni aradım Nazmi için sen bana küfrettin şimdi sıra bende senin avradını si.. yarın evindeyiz..”*²¹², *“bundan sonra ya sen benim anamı s.., ya da ben sizin ananızı alayınızın anasını s..”*²¹³, *“oğlum askerden gelsin, çocuğuna tecavüz ettireceğim”*²¹⁴ şeklinde sarf edilen cümleler, Yargıtay kararlarında mağdurun ya da yakınının cinsel dokunulmazlığına yönelik tehdit bildirimi olarak değerlendirilmiştir.

Failin mağdurun cinsel dokunulmazlığına yönelik saldırı bildiriminde bulunduğu hallerde tehdit suçundan mı, hakaret suçundan mı sorumlu olacağı önemlidir. Fail tek bir eylemle hem tehdit hem hakaret suçuna vücut vermişse, fikri içtima hükümleri

²⁰⁸ TCK m. 102: “(1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel davranışın sarkıntılık düzeyinde kalması halinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on iki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi halinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.”

²⁰⁹ TCK m. 105/1: “Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikâyeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına, fiilin çocuğa karşı işlenmesi halinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

²¹⁰ Üzülmüş, 85.

²¹¹ Hafızoğulları, Özen, 176-177; Albayrak, 332.

²¹² “Sanığın mağdura gönderdiği mesajda yer alan “seni aradım Nazmi için sen bana küfrettin şimdi sıra bende senin avradını si.. yarın evindeyiz yavaşak” şeklindeki sözlerin, TCK'nın 106/1. maddesinin ilk cümlesinde düzenlenen cinsel dokunulmazlığa yönelik tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, kanuni olmayan gerekçe ile eylem basit tehdit olarak değerlendirilip aynı Kanun maddesinin 2. cümlesi uygulanarak hüküm kurulması”, Yargıtay 4. CD, 08.09.2014, 2014/28934-2014/24568, (Sinerji).

²¹³ “Sanığın, müştekiye söylediği “bundan sonra ya sen benim anamı s.....sin, ya da ben sizin ananızı alayınızın anasını s.....m” biçimindeki sözlerin, TCK'nın 106/1. maddesinin 1. cümlesinde tanımlanan, müştekinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik tehdit niteliğinde olduğu ve bu suçun takibinin şikayete bağlı olmadığı, gözetilmeden...”, Yargıtay 4. CD, 28.05.2015, 10427-31063, (Sinerji).

²¹⁴ “Sanığın söylediği iddia edilen “oğlum askerden gelsin, çocuğuna tecavüz ettireceğim” şeklindeki sözlerinin yakınının cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit olduğu ve TCK'nın 106/1-1. cümle kapsamında kaldığı...”, Yargıtay 4. CD, 30.4.2015, 13657/28131, (UYAP).

gereği cezası daha ağır olan suçtan sorumlu olacaktır. Buna karşın fail aynı olay içerisinde mağdura hem hakaret hem tehdit içeren sözler sarf ederse, bu durumda gerçek içtima kuralları gereği her iki suçtan da sorumluluk doğacaktır.²¹⁵ Bu konu tezin üçüncü bölümünde, suçun özel görünüş şekilleri başlığında ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

2.1.1.1.5. Malvarlığına Yönelik Tehdit Bildirimi

Tehdit suçunun soruşturması ve kovuşturması şikâyete bağlı olan ve daha az cezayı gerektiren hali, malvarlığına yönelik tehdit bildirimleridir. 765 sayılı TCK'da tehdidin oluşması için "ağır ve haksız bir zarar" şartı bulunmaktaydı. 5237 sayılı TCK'da suçun temel şekli bakımından bu vurgulama yapılmamış, ancak suçun daha az cezayı gerektiren hali olan malvarlığına yönelik tehdit bakımından "büyük bir zarar" vurgusu yapılmıştır. Zararın büyüklüğü ise somut olayın özellikleri, özellikle mağdurun ekonomik durumu dikkate alınarak belirlenecektir.²¹⁶

Malvarlığı itibariyle zarara uğratmanın niteliğini belirlemek için Kanunun mala zarar verme suçunu düzenleyen 151. maddesini²¹⁷ incelemek gerekir. Mala zarar verme suçunun konusunu başkasına ait taşınır ve taşınmaz mallar oluşturur. Bir malın bu suçta konu olabilmesi için ekonomik bir değer taşıması gerekir. Hiçbir ekonomik değeri olmayan bir mal (örneğin, bir kibrit çöpü) bu suçta konu olamaz.²¹⁸ Mala zarar verme suçunun maddi unsurunu oluşturan hareketler, taşınır veya taşınmaz bir mal bakımından “yıkma, tahrip etme, yok etme, bozma, kullanılamaz hale getirme, kirletme”, sahipli bir hayvan bakımından “öldürme, işe yaramayacak hale getirme, değerinin azalmasına neden olmak” tır.²¹⁹ Ancak TCK m. 106/1-2.cümlede belirtildiği gibi, bu tür hareketlerin tehdidin konusu olabilmesi için bildirilen zararın büyük olması gereklidir.

²¹⁵ Yaşar, 215; Malkoç, Güler, 1348.

²¹⁶ Yargıtay 8. CD, 01.12.2011, 11094-14309, (UYAP).

²¹⁷ TCK m. 151- (1) Başkasının taşınır veya taşınmaz malını kısmen veya tamamen yıkan, tahrip eden, yok eden, bozan, kullanılamaz hale getiren veya kirleten kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, dört aydan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Haklı bir neden olmaksızın, sahipli hayvanı öldüren, işe yaramayacak hale getiren veya değerinin azalmasına neden olan kişi hakkında yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

²¹⁸ Muhammet Murat Ülkü, “5237 sayılı TCK 151-153. Maddelerinde Yer Alan Mala Zarar Verme Suçları”, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/160.pdf>, 3.

²¹⁹ Albayrak, 444;

Yargıtay içtihatlarında “ben bu kapıları yıkarım”²²⁰, “bana sigara bulun, yoksa koğuşu ateşe veririm”²²¹, “senin sanayideki dükkânını yakacağım, yaktıracacağım”²²², “senin evini yakarım”²²³ şeklindeki sözler TCK m. 106/1-2.cümle kapsamında malvarlığına karşı tehdit suçu olarak nitelendirilmiştir.

2.1.1.1.6. Sair Tehdit Bildirimi

765 sayılı TCK’nın 191. maddesinde, tehdidin yöneldiği hukuki değerler açıkça belirtilmezken, 5237 sayılı TCK’da tehdidin yöneldiği hukuki değerler açık bir şekilde ortaya konularak kişi haklarının daha etkin biçimde korunması amaçlanmıştır.²²⁴

765 sayılı TCK’da sair tehdit bildirimi, Kanunun 191. maddesinin son fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre sair tehdit, haksız fakat ağır olmayan bir zarar bildirimidir yani hafif zarar tehdididir, basit tehdittir.²²⁵ 191. maddenin ilk fıkrasında düzenlenen tehdidin temel şeklinde ise mağduru ağır zarara uğratacağını bildirmek, suçun unsuru sayılmıştır.²²⁶ Yani suçun sair tehdit olup olmadığı, 5237 sayılı TCK’nın aksine suçun yöneldiği hukuki değere göre değil, zarar bildiriminin ağır veya hafif olmasına göre belirlenmiştir. Ayrıca son fıkrada düzenlen sair tehdit suçu bağımsız bir suç olmayıp, cezada indirim yapılmasını gerektiren nedendir.

Yargıtay 765 sayılı Kanun zamanında vermiş olduğu kararlarında, “sen bizi içeri almadın, sen elbet çarşıya çıkarsın, sana sorarım”²²⁷, “bundan sonra ayağını denk al,

²²⁰ “Kabule göre ise; sanığın sarf ettiği belirtilen “ben bu kapıları yıkarım” şeklindeki sözlerinin 5237 sayılı TCK’nın 106/1. maddesinde düzenlenen malvarlığına yönelik tehdit suçunu oluşturacağı ve bu suçun takibi şikâyeteye bağlı suçlardan olduğu halde...”, Yargıtay 2. CD, 19.10.2006, 3088-17024, (UYAP)

²²¹ “Suça sürüklenen çocuk tarafından söylendiği iddia olunan “bana sigara bulun, yoksa koğuşu ateşe veririm” şeklindeki sözlerin malvarlığına yönelik tehdit içerikli söz olması karşısında, suça sürüklenen çocuğun TCK’nın 106/1-son cümlesinde düzenlenen sair tehdit suçundan cezalandırılması yerine...”, Yargıtay 15. CD, 08.04.2015, 2014/9005-2015/23244, (Sinerji).

²²² Yargıtay 4. CD, 27.10.2015, 2013/26589-2015/36679, (UYAP).

²²³ “Sanığın, katılana söylediği “senin evini yakarım” şeklindeki sözlerinin, katılanın malvarlığına yönelik olması nedeniyle TCK’nın 106/1. maddesinin 2. cümlesi kapsamında kaldığı gözetilmeden...”, Yargıtay 4. CD, 9.3.2016, 38063/4429, (UYAP).

²²⁴ Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Özel Hükümler* 2014, 264.

²²⁵ Kaymaz, Gökcan, 89; Gözübüyük, *Ceza Kanunu Açıklaması*, 785

²²⁶ Erem, *Ümanist Doktrin*, 257; Önder, 50

²²⁷ “Oluşa, müştekinin iddiasına ve dosya içeriğine göre, hükümlü arkadaşına getirdiği yatağı vermek üzerine içeri girmek isteyen sanığın, bu isteğini yerine getirmemesi üzerine müşteki gardiyana “sen bizi içeri almadın, sen elbet çarşıya çıkarsın, sana sorarım” demekten ibaret eyleminin TCK’nın 191/son ve 273. Maddelerine mümas sair tehdit suçunu niteliğinde bulunduğu gözetilmeyerek...”, Yargıtay 4. CD, 09.12.1983, 6121-6521, (Gözübüyük, *Ceza Kanunu Şerhi*, 532).

kendini kolla”²²⁸, “benimle uğraşma, sonun kötüye gider”²²⁹, “bunu sana bırakmam, başına ne gelirse benden bil”²³⁰, “sana öyle bir sürprizim olacak ki bana bunu yaptığina pişman olacaksın, yengenin kulağına birileri yaptığın hovardalıkları fısıldayabilir hem de inanacağı birisi, bakalım o zaman ne yapacaksın”²³¹, “senin için iyi olmayacak bana bayramı zehir ettin ama yanına kalmayacak”²³², “ben bunu senin yanına bırakmam”²³³, “yarın sana gösteririm”²³⁴ şeklindeki sözleri sair tehdit olarak değerlendirmiştir.

5237 sayılı TCK’da sair tehdit bildirimi, malvarlığına yönelik tehdit bildirimi gibi TCK’nın 106. maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde düzenlenmiştir. Hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa ve malvarlığına yönelik olmamak şartıyla, hukuken korunan belli bir değeri hedef alan bildirimler sair tehdit bildirimi kapsamında değerlendirilir.²³⁵ Mağdurun şeref ve haysiyeti gibi manevi değerler suçun temel şeklinde koruma altına alınmadığı için, bu değerlere yönelik tehditler sair tehdit kapsamında değerlendirilecektir. Doktrinde manevi değerleri ikinci plana atan bu anlayış eleştirilmiştir.²³⁶ Saldırıya uğratacağı bildirilen değer hukuksal korumadan yararlanması, yani tehdidin hukuken önem taşıyan bir varlığa ilişkin olması gerekir. Örneğin, “senle bir daha konuşmam, yüzüne bakmam, seni sevmem, sana beddua ederim” gibi sözler, tehdit suçunu oluşturmaz.²³⁷

Yargıtay’ın 5237 sayılı TCK’nın kabul edilmesinden sonra verdiği kararlarında, “bunun hesabını soracağım”²³⁸, “seni kaldırımda (asfaltta) gezdirtmem”²³⁹, “Seni bir

²²⁸ “Sanığın müştekiye karşı söylediği kabul edilen “bundan sonra ayağını denk al, kendini kolla” sözleri “sair tehdit” niteliğinde olup TCK’nın 191/son fıkrasına girdiği düşünülmeden maddenin ilk fıkrası ile ceza tayini, isabetsizdir.”, Yargıtay 2. CD, 09.02.1982, 867-786, (Gözübüyük, Ceza Kanunu Şerhi, 536)

²²⁹ Yargıtay 2. CD, 03.03.1987, 1339-1581, (Görgün, 267).

²³⁰ Yargıtay 2. CD, 21.04.1987, 3034-4206, (Görgün, 268).

²³¹ Yargıtay 4. CD, 09.09.2006, 2005/9166-2006/14904, (Osman Yaşar, Hasan Tahsin Gökcan, Mustafa Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt: 3, Adalet Yayınevi, Ankara 2010, 3493).

²³² Yargıtay 2. CD, 10.07.2006, 1821-13232, (Yaşar, Gökcan, Artuç, 3493).

²³³ Yargıtay 4. CD, 04.10.2006, 8597-14804, (Yaşar, Gökcan, Artuç, 3493).

²³⁴ Yargıtay 2. CD, 12.3.1969, 1663/2961, (Özütürk, 593)

²³⁵ Üzülmüş, 86-87.

²³⁶ Artuk, Gökcan, Yenidünya, Özel Hükümler, 2014, 264.

²³⁷ Artuç, 762.

²³⁸ “..sanığın Jandarma Astsubay Oğuzhan Özalp’a gıyabında yönelttiği “bunun hesabını soracağım” biçimindeki sözlerin 5237 sayılı TCY’nın 106/1-2 cümlesinde tanımlanan kovuşturulması yakınmaya bağlı sair tehdit suçunu oluşturması ve mağdurun yakınıcı olmadığının anlaşılması karşısında kamu davasının düşürülmesi yerine yargılamaya devamlı yazılı biçimde hüküm kurulması”, Yargıtay 4. CD, 19.1.2010, 5899/221, (UYAP).

²³⁹ “Sanığın mağdura söylediği “seni kaldırımda (asfaltta) gezdirtmem” biçimindeki sözlerin, TCK’nın 106/1-2.cümlesi kapsamındaki soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı sair tehdit suçunu

daha araba kullanırken görürsem neler yapacağım, seninle hesaplaşacağız"²⁴⁰, "isterseniz gelin, sizlere göstereyim"²⁴¹, "neredeysen yerini söyle Allah bugün ya sana ya bana verecek, yerini yaz ben tek başıma geleceğim"²⁴², "seni süründüreceğim"²⁴³, "şikâyetinden vazgeç, eğer vazgeçmezsen sana hayvanları gönderdik diye yalan şahit bulup hapse attıracağız, senin için iyi olmaz"²⁴⁴ şeklindeki cümleler TCK m. 106/1-2.cümle kapsamında sair tehdit olarak nitelendirilmiştir.

5237 sayılı TCK, tehdit suçunu konusu itibariyle sınıflandırdığından, 765 sayılı TCK'ya göre tehdidin temel şeklini oluşturan bazı sözler, yeni düzenlemede sair tehdit olarak nitelendirilebilecektir. Örneğin, "senin yuvanı yıkarım"²⁴⁵ şeklindeki bildirim, 765 sayılı Kanunun 191/1. maddesi bağlamında bir tehdit olarak değerlendirilirken, yeni Kanunda sair tehdit bildirimi olarak nitelendirilebilecektir.²⁴⁶

Sair tehdit bakımından 5237 sayılı TCK ile 765 sayılı TCK'nın ortak noktası ise, her iki kanunda da bu suçun şikâyetle bağlı olarak soruşturulan bir suç olarak düzenlenmesidir.²⁴⁷

2.1.1.1.7. Soyut Tehdit - Şartlı Tehdit Ayrımı

Tehdit suçunun 5237 sayılı TCK'daki düzenlemesine ilişkin üzerinde durulması gereken hususlardan biri de "şartlı tehdit-soyut tehdit" ayrımının kaldırılmış olmasıdır. 765 sayılı TCK'nın 191. maddesinde "tehdit ya da basit tehdit", 188. maddesinde ise, "şartlı tehdit" düzenlenmişti. 188. maddenin birinci fıkrasında "*bir kimse bir şeyi işlemek veya işlemesine müsaade etmek ya da o şeyi işlememeye mecbur etmek için diğer bir kimseye zor kullanır veya tehdit ederse... cezalandırılır*" denmekteydi. Böylece "cebir kullanma" veya "şartlı tehdit" olarak adlandırılan bu suç tipinde fail, mağduru belirli bir yönde harekete yöneltmek bakımından ya tehdit ya da zor

oluşturduğu gözetilmeden, anılan sözlerin ne suretle mağdurun hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceği beyan olarak kabul edildiğini de açıklamayan yetersiz gerekçeyle..", Yargıtay 4. CD, 6.4.2011, 1955/4550, (UYAP).

²⁴⁰ Yargıtay 4. CD, 9.3.2016, 38956/4451, (UYAP).

²⁴¹ Yargıtay 4. CD, 11.2.2016, 34179/2342, (UYAP) .

²⁴² Yargıtay 4. CD, 26.10.2015, 26106/36523 (Sinerji).

²⁴³ Yargıtay 4. CD, 30.9.2014, 4377/27577 (Sinerji).

²⁴⁴ Yargıtay 4. CD, 27.11.2013, 19542/29765 (UYAP).

²⁴⁵ Yargıtay 2. CD, 30.09.1987, 7115-7768, (Görgün, 268).

²⁴⁶ Üzülmüş, 87; Parlar, Hatipoğlu, 1721-1722.

²⁴⁷ Gökçen, 5; Erem, Toroslu, 106.

kullanmalıydı.²⁴⁸ Yani bu suç maddi zor (cebir) veya manevi zor (tehdit) ile işlenebilirdi.²⁴⁹ Tehdit, 188. maddede suçun seçimlik hareketlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktaydı.

Tehdit suçu (m. 191) ile şartlı tehdit suçunun (m. 188) işleniş şekilleri farklıydı. Tehdit suçunda fail mağdurun iç huzurunu, güvenini, irade serbestisini etkilemekte iken, şartlı tehditte bunların yanı sıra mağdurun serbest hareket etme özgürlüğünü de etkilemektedir. Yani mağdurun sadece irade oluşturma serbestisi değil, oluşturacağı serbest iradesini istediği yönde kullanması da engellenmekteydi.²⁵⁰ Tehditte failin mağdurun iç huzurunu bozacak nitelikte ağır ve haksız bir zarara uğratacağı bildirimi yeterliydi. Şartlı tehditte ise, tehdidin mağdurun bir şeyi yapması veya yapmaması veya bir şeyi yapılmasına müsaade etmesi için gerçekleştirilmesi şartı aranmaktaydı.²⁵¹ Yani bahsedilen zarar, soyut bir zarar verme beyanından başka belli bir davranış sergileme koşuluna bağlandığından; şarta bağlı bir tecavüz, kötülük beyanı olarak ortaya çıkmaktaydı.²⁵² Örneğin bir kimsenin diğerine, “bunu yapacak olursan kafanı kırarım” demesi halinde olduğu gibi.²⁵³ Şartlı tehditte failin kullandığı tehdit, mağdura yaptırılmak istenen hareket veya hareketsizlik bakımından elverişli olmalıdır. Ayrıca mağdurdan yapması istenilen husus, onun imkân ve iktidarında bulunmalıdır.²⁵⁴ Aksi halde, şartlı tehditten değil, basit tehditten söz edilir.²⁵⁵

Yargıtay’ın şartlı-basit tehdit değerlendirmesine ilişkin vermiş olduğu kararlarında, “eğer, bu davadan vazgeçmezseniz, bu iş kanla bitecek, burası mezarınız

²⁴⁸ Özütürk, 568-569; Cihan, 8-9 .

²⁴⁹ Yaşar, 138.

²⁵⁰ Mustafa Güven, “Kişisel Özgürlüğü Sınırlandırma Cürmü ve Şartlı Tehdit Cürmü İle Karşılaştırılması”, *Adalet Dergisi*, 1981/3, 315.

Önder, 46.

²⁵¹ Görgün, 226-227; İçel, Yenisey, 528.

²⁵² Sözüer, 134; Yaşar, 139.

²⁵³ Toroslu, Özel Kısım, 77.

²⁵⁴ “188. maddede yapmaya icbar edilmek istenen şeyi yapmamasının veya yapmamaya icbar edilen şeyi yapmanın mağdurun hakkı olması gerekmesine ve hadisede (karısı ile birlikte kaçtığı inancını besleyen Bedri’yi takiben İstanbul’da rastladığında “ailemi sen saklıyorsan seni öldüreceğim” sözleriyle tehdit etmekten ibarettir) sanığın karısını gizlemenin mağdur için bir hak olmamasına göre, unsurunun tahakkuk etmediği gözetilmeden 191/1. madde yerine 188/1. maddenin tatbiki yolsuzdur.”, Yargıtay 4. CD, 13.11.1951, 8552/8552, (Özütürk, 577).

²⁵⁵ Artuk, Gökçen, Yenidünya, Ceza Kanunu Şerhi, 2712; Mahmut Koca, İlhan Üzülmüş, “Şartlı Tehdit Suçunda (TCK m.188) Koşul Ögesini Gerçekleştirmenin Yalnızca Mağdurun İradesine Bağlı Olması Şart Mıdır? (Karar İncelemesi), *AÜHFD*, C:VI, 2002/1-4, 209-210.

*olacak*²⁵⁶, “*yüzüğü atmazsan seni öldürürüm*”²⁵⁷, “*şayet kardeşimizden ayrılırsan seni de, evleneceğin şahsı da öldürürüz*”²⁵⁸, “*bir daha buradan odun kesersen seni öldürürüm*”²⁵⁹ şeklindeki ifadeleri şartlı tehdit kapsamında değerlendirirken; “*bir hafta içinde doğruyu söylersen kurtulursun, yoksa sen bilirsin*”²⁶⁰ şeklindeki ifadeyi, doğru söylemenin zorlama ögesi olmaması nedeniyle TCK’nın 191. maddesi kapsamında tehdit suçu olarak nitelendirmiştir.

5237 sayılı TCK’nın 106. maddesi, 765 sayılı TCK’daki hem soyut tehdidi hem de şartlı tehdidi kapsamaktadır. Yeni kanun söz konusu ayrımı kaldırmış olup, failin mağdura sadece “seni öldürecek” veya “senin yuvanı yıkacağım” demesini tehdit suçunun oluşumu için yeterli bulmuştur. Her iki tehdit türü için de tehdit suçuna ilişkin madde uygulanacaktır. Çünkü yeni Kanun bağlamında tehdit suçunun oluşması için, mağdurun bir şeyi yapmaya veya yapmamaya zorlanması gibi bir şart yoktur. Ancak şartları oluşmuş ise tehdit suçunun özel bir görünüş şekli olarak düzenlenen TCK m.107/2’deki şantaj suçu da oluşmuş olabilecektir.²⁶¹

Yapılan değişiklikten sonra artık bir kimse diğerine, “bu arabayı buradan kaldırmazsan seni öldürürüm” veya “bugün evde durursanız evi başınıza yıkarım, içinde siz de ölürsünüz” derse, TCK’nın 106. maddesine göre cezalandırılacaktır. Bu düzenleme karşısında 1 Haziran 2005 tarihi öncesi işlenen şartlı tehdit suçları nedeniyle sanık lehine olan kanunun tespiti, 765 sayılı TCK’nın 188. maddesiyle 5237 sayılı TCK’nın 106. maddesi arasında yapılacaktır.²⁶²

²⁵⁶ Sanığın telefonla mağdureye hitaben “eğer, bu davadan vazgeçmezseniz, bu iş kanla bitecek, burası mezarınız olacak” demek suretiyle, tehdit suçunu (m. 188) işlediği sübuta ermiştir”, Yargıtay CGK, 24.01.1972, 4-359/43, (Sözür, 135).

²⁵⁷ “Sanığın, başkası ile nişanlandığını öğrendiği mağdureye “yüzüğü atmazsan seni öldürürüm” demekten ibaret fiilinde TCK’nın 188/1 maddesinde yer alan suçun unsurları teşekkül etmiş bulunmaktadır”, Yargıtay CGK, 17.12.1973, 5-142/831, (Sözür, 135).

²⁵⁸ “Sanıkların mağdura hitaben “şayet kardeşimizden ayrılırsan seni de, evleneceğin şahsı da öldürürüz” demek suretiyle, tehdit ettikleri kabul edilmiş olmasına göre, eylemleri TCK’nın 188/1 maddesindeki şartlı tehdit suçunu oluşturacağı”, Yargıtay 2. CD, 21.04.1982, 2760-2575, (Sözür, 135).

²⁵⁹ “Sureti kabul nazaran maznunun; aralarında münazaralı bulunan korudan odun kesen müştekiyi “bir daha buradan odun kesersen seni öldürürüm” diyerek tehdit etmekten ibaret fiilinin TCK’nın 188/1. maddesi dairesinde tetkik ve mütalaası gerektiği.” Yargıtay 2. CD, 9.6.1960, 4621/6018, (Çağlayan, 435)

²⁶⁰ “Sanığın yazdığı mektupla mağdura “bir hafta içinde doğruyu söylersen kurtulursun, yoksa sen bilirsin” biçimindeki sözde doğru söylemenin TCK’nın 188/1 maddesinde belirtilen anlamda zorlama ögesi olmayıp aynı yasanın 191/1 maddesindeki tehdit suçunu oluşturacağı...”, Yargıtay 4. CD, 02.03.1999, 12680-3279, (Tarhan, 148).

²⁶¹ Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, 365; Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Özel Hükümler* 2014, 264-265.

²⁶² Artuç, 756; Gökçen, 2-3.

2.1.1.2. Fail

Suçun faili ancak gerçek kişi olabilir. Çünkü irade oluşturma ve bu iradeye göre hareket edebilme, insana özgü bir yetenektir. Dolayısıyla suçu oluşturan fiiller ancak bir insan tarafından gerçekleştirilebilir. Ceza hukukunda tüzel kişiler suç faili olamazlar (TCK m. 20).²⁶³ Çok failli suçlar istisnai olmak üzere, suçlar genellikle tek kişi tarafından işlenebilen suçlardır. Suç tiplerinde genellikle suçun faili “her kim”, “bir kimse” terimleriyle ifade edilir. Bu nedenle belli suçlar dışındaki suç tipleri herkes tarafından işlenebilir. Örneğin, kasten yaralama veya hırsızlık gibi. Bazı suç tipleri de ancak belli vasıflara sahip kişilerce işlenebilir. Bunlara özgü suç denir. Buna örnek olarak da TCK’nın 257. maddesinde düzenlenen görevi kötüye kullanma suçu gösterilebilir.²⁶⁴

Tehdit suçunun faili kanunda, “... tehdit eden kişi” şeklinde ifade edilmiştir. Failde herhangi bir nitelik aranmamıştır. Yani tehdit suçu fail açısından herhangi bir özellik göstermez, herkes bu suçun faili olabilir.²⁶⁵ Ayrıca suç tipinde suçun faili “bir kimse” olarak gösterildiğinden tehdit suçu prensip olarak çok failli değil, tek kişi tarafından işlenebilen bir suçtur.²⁶⁶ TCK’nın 20/2. maddesine²⁶⁷ göre tüzel kişilere ceza yaptırımı uygulanamaz. Ancak TCK’nın 111. maddesi²⁶⁸ gereği, tehdit suçunun işlenmesi sonucunda yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlar özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.²⁶⁹

Tehdit suçunun kamu görevlisi tarafından işlenmesi halinde TCK’nın 266. maddesi²⁷⁰ gereği, diğer özgü olmayan suçlar gibi tehdit suçunu da işlerken kendisine görevi dolayısıyla verilmiş vasıtaları kullanan kamu görevlisinin cezası artırılır.²⁷¹

²⁶³ Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 100-101

²⁶⁴ Bahri Öztürk, Mustafa Ruhan Erdem, *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku* (11. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2011, 166.

²⁶⁵ Çınar, 54; Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Özel Hükümler* 2014, 272.

²⁶⁶ Üzülmüş, 96.

²⁶⁷ TCK m. 20/2: “Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımı uygulanamaz. Ancak, suç dolayısıyla kanunda öngörülen güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar saklıdır.”

²⁶⁸ TCK m. 111: “Tehdit, şantaj, cebir veya bir kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının işlenmesi sonucunda yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

²⁶⁹ Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, 363.

²⁷⁰ TCK m. 266: “(1) Görevi gereği olarak elinde bulundurduğu araç ve gereçleri bir suçun işlenmesi sırasında kullanan kamu görevlisi hakkında, ilgili suçun tanımında kamu görevlisi sıfatı esasen göz önünde bulundurulmamış ise, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.”

²⁷¹ Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Ceza Kanunu Şerhi*, 2717.

2.1.1.3. Mağdur

Her suçun faili olduğu gibi, mutlaka mağduru da vardır. Mağduru bulunmayan suç olamaz. Mağdur kelimesi sözlükte; “haksızlığa uğramış kimse”²⁷² şeklinde tanımlanmıştır. Ceza hukuku anlamında mağdur, “kendisine karşı suç işlenen kimse” anlamına gelmektedir.²⁷³ Suçla korunan hukuki değer ait olduğu kişi veya kişileri ifade eder.²⁷⁴ Örneğin kasten öldürme suçunun mağduru, öldürülen kişidir.²⁷⁵ Tehdit suçunda iç huzuru ve sükûnu, irade oluşturma ve iradi hareket hürriyeti ihlal edilen kişi, suçun mağdurudur.²⁷⁶

Suçun mağduru gerçek kişi veya kişiler olabilir. Tehdit suçu kişinin hürriyetine karşı işlenen suçlardandır. Dolayısıyla kişi hürriyetinden hukuken faydalanan her fert bu suçun mağduru olabilir. Bu itibarla tüzel kişiler bu suçun mağduru olamaz.²⁷⁷ Somut olayın özelliklerine göre mağdur tüzel kişinin temsilci veya temsilcileri olabilir. Tüzel kişiler ise suçtan zarar gören olabilir.²⁷⁸

Belli fiziksel veya zihinsel özelliklere sahip olan kişilerin mağdur olup olmayacağı tartışmalıdır. Bir görüşe göre, mağdur yöneltilen tehdidi içinde bulunduğu durum (ruhi ya da fiziki) ya da yaşı nedeniyle algılamayacak durumda ise suç oluşmayacaktır. Örneğin, mağdurun akıl hastası veya küçük olması durumlarında olduğu gibi. Çünkü akıl hastası ve küçük, tehdit suçu ile korunan irade ve bağımsız karar verme yeteneğinden yoksun bulunmaktadır. Ancak bu fiilden söz konusu kişilerin yakınları haberdar olmuşsa ayrıca tehdit fiili, akıl hastası veya küçüğün yakınlarını korku ve endişeye düşürmeye, iç huzurlarını bozmaya yeterli ise tehdit suçu oluşur. Bu durumda tehdit suçunun mağduru, akıl hastası ve küçük çocuğun yakınlarıdır. Çünkü

²⁷² www.tdk.gov.tr (01.01.2016).

²⁷³ Ünver, 140

²⁷⁴ Zeki Hafızogulları, Muharrem Özen, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (5. Baskı), Usa Yayınları, Ankara 2012, 233.

²⁷⁵ Koca, Üzülmöz, *Genel Hükümler*, 102-103,

²⁷⁶ Üzülmöz, 97; Artuç, 759 .

²⁷⁷ Faruk Erem, *Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler*, Cilt: 2, Seçkin Yayınevi, Ankara 1993, 1207.

²⁷⁸ Ünver, 141.

tehdidin mağdurun şahsına yönelmesi gerekmez.²⁷⁹ Yargıtay’ın görüşü de bu yöndedir.²⁸⁰

Bir başka görüşe göre ise akıl hastası ve küçüklere karşı tehdit suçunun oluşmayacağını peşinen kabul etmek doğru değildir. Hâkim somut olaya göre değerlendirme yapmalıdır. Failin söylediği sözden korkan akıl hastası veya çocuk bu suçun mağduru olabilecektir. Hatta bu kimseler kendilerinde bulunan akıl hastalığı ve küçüklük nedeniyle, akıl hastası olmayan veya yetişkin bir kişiye nazaran daha fazla korkmuş olabilirler.²⁸¹ Örneğin, akıl hastanesinde hastalara bakmakla yükümlü olan kimsenin akıl hastalarına “sessiz olun yoksa hepinizi öldürürüm” demesi üzerine onların da sessiz durması halinde tehdit suçu oluşur. Yine altı yaşında olup algılama yeteneği gelişmeyen bir çocuğa komşuları olan fail bıçağını göstererek, “seni keserim, kestiğim çocuklar hep çöp kutusunun içinde” demesi halinde çocukta büyük bir korku ve panik oluşmasının yanında belki de bütün yaşamı boyunca unutamayacağı bir olay yaşamış olacaktır. Bu durumda çocuğa veya akıl hastalarına karşı tehdit suçunun oluşmayacağı, kesinlikle söylenemez. Ancak her somut olayda, yaş küçüklüğünün veya akıl hastalığının algılama yeteneğini ortadan kaldırma derecesine göre bir değerlendirme yapılması gerekir.²⁸²

Bu iki görüşün yanı sıra kanaatimiz şöyledir: Tehdit suçu bir soyut tehlike suçudur. Yani suçun oluşması için suç konusu üzerinde bir tehlikenin meydana gelmesine dahi gerek yoktur. Suçun kanuni tanımında yer alan tipe uygun hareketin gerçekleştirilmesiyle suç gerçekleşir. Dolayısıyla tehdit suçunun mağdurunun akıl hastası veya çocuk olması halinde de, tehdit teşkil eden eylemin gerçekleştirilmesiyle suç meydana gelmiş olur. Mağdurun korkması veya endişelenmesi gerekmez.

2.1.1.4. Maddi Konu

Suç teşkil eden her hareketin mutlaka bir konusu vardır. Suçun konusu genel olarak “üzerinde suçun meydana geldiği insan veya şey”, “suçun cismini teşkil eden

²⁷⁹ Çınar, 60; Özbek, Kanbur, Doğan, Tepe, Bacaksız, 364; Parlar, Hatipoğlu, 1718; Meran, 400.

²⁸⁰ Yargıtay CGK, 17.12.1973, 1-271/822: “... Tehdidin dolaylı da olsa mutlaka hedef alınan kişinin şahsına yönelmesi zorunlu değildir. Yakınlarına yönelen bu eylemin mağdura duyurulması ve onu endişeye düşürecek nitelikte olması yeterlidir”, (Çınar, 60).

²⁸¹ Gerçeker, 2237; Artuç, 759.

²⁸² Yaşar, Gökcan, Artuç, 3490-3491.

insan veya şey”, “suç failinin hareketinin yöneldiği kişi veya şey”, “eşya veya şahsın fiziki, maddi yapısı” ve “eylemin üzerinde inşa edildiği insan veya şey” olarak tanımlanmaktadır.²⁸³ Tehdit suçunun konusu, tehdide maruz kalan mağdurun hayatı, vücut ve cinsel dokunulmazlığı ve malvarlığıdır.²⁸⁴

Suç tipinde belirtilen hareketin konusunun hareketten etkilenme durumuna göre suçlar ikiye ayrılır: zarar suçları ve tehlike suçları. Zarar suçlarında fiil sonucunda suçun konusu üzerinde bir zarar meydana gelmektedir. Tehlike suçlarında ise; suçun konusu bakımından bir tehlikeye sebebiyet verilmesi yeterlidir. suç konusu üzerinde herhangi bir zarar gerçekleşmesine gerek yoktur.²⁸⁵ Tehlike suçları da kendi içinde soyut tehlike suçları ve somut tehlike suçları olarak ikiye ayrılır. Somut tehlike suçlarında, gerçekleştirilen hareketin suç konusu üzerinde gerçekten tehlike yaratması gerekir. Bunu hâkim somut olayın özelliklerine göre değerlendirir. Soyut tehlike suçlarındaysa hareketin suç konusu üzerinde tehlike yaratıp yaratmadığı araştırılmaz. Suçun kanuni tanımında yer alan tipe uygun hareketin gerçekleştirilmesi ile suç gerçekleşir.²⁸⁶

Tehdit bu ayrımlar bakımından soyut tehlike suçudur. Bu nedenle tehdidin muhatabı olan mağdurun yapılan hareket sonucunda gerçekten korkmuş olması, iç huzurunun bozulması, onda korku ve endişe meydana getirmesi gerekmez. Bu anlamda mağdura yapılan tehdidin, onun iç huzurunu bozmaya, onda korku ve endişe yaratmaya elverişli olması yeterlidir.²⁸⁷ Yargıtay kararlarında da bu görüş benimsenmiştir.²⁸⁸

Tehdit suçunun konusu olan mağdurun hayatı, vücut ve cinsel dokunulmazlığı ve malvarlığı konuları, tezin maddi unsur başlığı altındaki “fiil” konusunda ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Bu nedenle bu hususları burada ayrıca ele almayacağız.

²⁸³ Nur Centel, Hamide Zafer, Özlem Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, Cilt: 1, Beta Yayınları, İstanbul 2007, 5; Nevzat Toroslu, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Sevinç Matbaası, Ankara 1970, 161; Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 103; Özenç, 187.

²⁸⁴ Meran, 400; Aydın, 223; Yurtcan, 2-3; Yaşar, Gökcan, Artuç, 3491; Özenç, Gazi Şerhi, 808-809.

²⁸⁵ Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 105-106.

²⁸⁶ Artuk, Gökcan, Yenidünya, *Ceza Kanunu Şerhi*, 2719-2721.

²⁸⁷ Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, 365-366; Toroslu, 77; Gerçek, 2232.

²⁸⁸ Yargıtay 4. CD, 13.03.2006, 2005/13456-2006/12449; Yargıtay 4. CD, 27.06.2006, 2006/5168-2006/13060; Yargıtay 4. CD, 13.03.2006, 2005/10399-2006/15480, Yargıtay 4. CD, 01.11.2006, 2005/10482-2006/15765: “Tehdit fiili, kişinin ruh dinginliğini bozan, iç huzurunu, bilinç ve irade özgürlüğünü ihlal eden bir olgudur. Fiilin mağdur üzerinde ciddi bir korku yaratabilmesi açısından sonuç almaya objektif olarak elverişli, yeterli ve uygun olması gerekir. Ayrıca tehdidin somut olayda muhatap üzerinde etkili olması şart değildir. Bu nedenle mağdurun korkup korkmadığının araştırılması gerekmez.” (UYAP).

2.1.2. Manevi Unsur

Suçun diğer bir unsuru manevi unsurdur. Manevi unsur, işlenen fiil ile kişi arasındaki psikolojik bağı ifade eder. Kişinin suçtan sorumlu olması için sadece fiili gerçekleştirmesi yeterli değildir. Kişi ile yaptığı fiil arası psikolojik bir bağ da gerekir.²⁸⁹ İşte bu bağa suçun sübjektif unsuru da denir.²⁹⁰

Manevi unsurun kast ve taksir olarak iki gerçekleşme şekli vardır. Asıl manevi unsur biçimi kasttır.²⁹¹ Kast, TCK'nın 21. maddesinde²⁹² ifadesini bulmuştur. Buna göre kast, suçun yasal tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Yani fail kanunda yer alan bütün unsurlara ilişkin bilgi sahibi olmasının yanı sıra kanunu tipin gerçekleşmesini de istemelidir.²⁹³ Taksir ise Kanunun 22. maddesinde²⁹⁴ düzenlenmiştir. Taksir, failin dikkat ve özen yükümlülüklerine aykırı hareket ederek suçun neticesini öngörmeyerek gerçekleştirmesidir. Bir suçun taksirle işlenebilmesi için, o suçun kanundaki düzenlemesinde açıkça bunun belirtilmesi gerekir.

Tehdit suçu bakımından taksirle işlenebileceğine dair herhangi bir hüküm bulunmadığından, suçun manevi unsuru genel kasttır. Bu sebeple tehdit suçunda failin kasten hareket ettiğinin kabulü için, failin başkasını haksız bir zarar ile tehdit ettiğini bilmesi ve bunu istemesi gerekir.²⁹⁵ Yasal tanımında doğrudan kastla işlenebileceğine

²⁸⁹ Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (4. Baskı), Yetkin Yayınları, Ankara 2012, 405-406.

²⁹⁰ Hakan Hakeri, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (6. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2007, 166-167.

²⁹¹ Öztürk, Erdem, 244.

²⁹² TCK m. 21: "(1) Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.

(2) Kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleştirebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi halinde olası kast vardır. Bu halde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda müebbet hapis cezasına, müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıldan yirmi beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur, diğer suçlarda ise temel cezanın üçte birden yarısına kadar indirilir."

²⁹³ Bernd Heinrich, Yener Ünver, *Ceza Hukuku Genel Kısım-I*, (Çev.: Hakan Hakeri, Yener Ünver, Veli Özer Özbek, Özlem Yenerer Çakmut, Barış Erman, Koray Doğan, Ramazan Barış Atladı, Pınar Bacaksız, İlker Tepe), Adalet Yayınevi, Ankara 2014, 168.

²⁹⁴ TCK m. 22: "(1) Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hallerde cezalandırılır.

(2) Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesidir.

(3) Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır; bu halde taksirli suça ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.

(4) Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir.

(5) birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.

(6) Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından, artık bir cezanın hükmolunmasını gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmez, bilinçli taksir halinde verilecek ceza yarıda altıda bire kadar indirilebilir."

²⁹⁵ Parlar, Hatipoğlu, 1720.

yönelik özel bir ibare yer verilmediği için, tehdit hem doğrudan kastla hem olası kastla²⁹⁶ işlenebilecektir.²⁹⁷

Tehdit suçunda failin genel kastla hareket etmesi yeterlidir. Amaç ya da saikinin bir önemi yoktur. Faili suç işlemeye sevk eden his veya menfaat, saiktir.²⁹⁸ Kanun tehdit suçunun oluşması bakımından genel kastı yeterli görmekte, özel kast aramamaktadır. Yani bu suçun oluşması bakımından failinin saikinin önemi yoktur.²⁹⁹ Ancak, fail özel bir amaçla veya saikle bu suçu işlediği takdirde, tehdit suçu genel ve yardımcı bir hüküm olduğundan, özel hükmü oluşturan diğer suç işlenmiş olabilir.³⁰⁰ Örneğin, fail iş ve çalışma hürriyetini ihlal etme kastıyla mağduru tehdit ederse bu durumda TCK'nın 117. maddesinde düzenlenen iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçu oluşacaktır.

Ancak 765 sayılı Kanun döneminde, doktrinde bazı yazarlar suç tipinde açıkça yer almamakla birlikte tehdit suçunun manevi unsuru bakımından kastın yanı sıra diğer subjektif unsur olarak tasarlamanın da varlığını aramaktaydılar. Bu görüşe göre tehdit tasarlanarak işlenmemişse, ciddi bir nitelik taşımamaktaydı. Bu nedenle, kavga sırasında öfke ile söylenen sözlerde tasarlama söz konusu olmadığından, tehdit suçu meydana gelmemekteydi. Diğer görüşe göre ise, tehdidin oluşması için tasarlama halinin bulunmasına gerek yoktu. Mağdurun iç huzurunu bozan sözler, öfke ile söylenirse dahi tehdit suçunun oluşması için yeterliydi.³⁰¹ Yargıtay da vermiş olduğu eski kararlarda, tehdit ifade eden sözlerin öfke anında söylenmesi halinde suçun gerçekleşmeyeceğini belirtmişti:

“Tehdit, ferdin iç sükununu, diğer bir deyimle ferdin hukuki emniyet şuurunu ihlal ettiği için suç sayılmıştır. Failin bu olguyu yaratabilecek, ciddi bir korku doğurabilecek şekilde davranması gerekir. Bu husus da, failin istenerek, düşünülmüş, sonuçlarını görerek işlenmesini gerektirmektedir. Tehdit, mağduru istenilen bir hareketi yapmaya zorlamak ve onu korkutmak olduğuna göre, hukuken değerlendirilebilmesi için

²⁹⁶ “Olası kast halinde, fail suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmektedir. Öngörme, olası kastı taksirden ayırmaktadır. Diğer yandan, doğrudan kasttan farklı olarak olası kast halinde, suçun maddi unsurlarının gerçekleşmesi fail tarafından muhakkak değil, muhtemel görülmektedir. Fail, fiili gerçekleştirirken suçun neticelerinin muhtemelen gerçekleşebileceğini öngörmüş ve bunları kabul etmiştir.”, ayrıntılı bilgi için bkz: Özenç, 217-219.

²⁹⁷ Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 358; Hilgendorf, Ünver, 496.

²⁹⁸ Faruk Erem, *Adalet Psikolojisi* (7. Baskı), Sevinç Matbaası, Ankara 1977, 73.

²⁹⁹ Erem, *Ceza Kanunu Şerhi*, 1208-1209.

³⁰⁰ Sami Selçuk, “İzrar ve Tehdit Cürümlerinde Kast”, *Yargıtay Dergisi* 1985/3, 225.

³⁰¹ Üzülmüş, 109, Artuk, Gökçen, *Yenidünya*, Ceza Kanunu Şerhi, 2729.

uygunluk, elverişlilik, yeterlilik koşulları gerçekleşmelidir. Sanığın kavgada kızgınlıkla söylediği “seni öldüreceğim, buraya gömeceğim” sözlerinde bu koşullar gerçekleşmediğinden tehdit suçu oluşmayacaktır. Söylenmesi için sebep olmayan ve yapılması mümkün bulunmayan, ancak kızgınlık anında sarf edilen sözlerde kasıt bulunmamaktadır”³⁰²

Yargıtay o dönemde tehdit suçunun kanuni tanımında yer almayan tasarlamanın varlığını aramış olmakla, tehdit suçuna yasal kalıbında olmayan bir öge eklemiştir.³⁰³ Ancak daha sonra Yargıtay 4. Ceza Dairesi, bu yanlış uygulamaya son vererek yerleşik görüşten ayrılmış ve tehdit suçunun oluşması açısından genel kastın yeterli olduğu yolunda³⁰⁴ kararlar vermiştir.

Tehdit suçunda tasarlama, manevi öge olarak yer almamaktadır. Bu nedenle tehdit suçunda “tasarlama” kastının aranmasının içtihat edinilmesi yerinde değildir.³⁰⁵ Çünkü öfke, failin haksızlık bilinci üzerinde etkili değildir. Yani kast öfke halinde de gerçekleşir. Ancak öfke failin iradesi üzerinde etkili bir nedendir, kusurlulukla ilgili bir durumdur.³⁰⁶ Tehdit suçunun manevi unsurunda böyle bir koşulun aranması, kanunilik prensibine aykırılık teşkil etmekteydi. Öfke, şartlarının bulunması kaydıyla haksız

³⁰² Yargıtay CGK, 18.02.1991, 4-368/36, (İçel, Yenisey, 530); aynı yönde kararlar için: “Kavga sırasında hiddet saikasıyla sarf olunan (seni tarlaya gömeceğim) sözünde tehdit kastının ve tasarlama unsurlarının bulunup bulunmadığı münakaşa edilmeden sanığım hüküm giydirilmesi yolsuzdur”, Yargıtay 2. CD, 31.01.1946, 957-893, (Artuk, Gökçen, Yenidünya, Ceza Kanunu Şerhi, 2729); “Müştekinin karısı hakkında dedikodu çıkarmasından sinirlenen sanığın olay günü tartışma sırasında kızgınlıkla söylediği sözlerde tehdit suçunun taammüt unsurunun bulunmadığı ve bu nedenle tehdit suçunun oluşmadığı gözetilmeden..”, Yargıtay 4. CD, 21.03.1985, 1871-2270, (Erdurak, 284); “Kavga sırasında fevren söylenen (saçını yolarım) sözünün tehdit suçunu teşkil etmeyeceği düşünülmenden..”, Yargıtay 4. CD, 13.11.1959, 8025-12872, (Özütürk, 593); “Yaralıya dikiş atılması mevzuunda, mağdur hemşire ile münakaşaya tutuşan sanığın, hemşirenin; “Dikiş atmasının gerekip gerekmeyeceğini biz biliriz siz karışmayın” demesi üzerine, sanığın sarf ettiği “bunu size sordururum” sözünde taammüt unsuru yoktur”, Yargıtay 2. CD, 10.02.1982, 454-848, (Önder, 44).

³⁰³ Mustafa Güven, “Tehdit Suçunun Subjektif Yapısı Üzerine Bir İnceleme”, *Adalet Dergisi*, 1988/6, 109.

³⁰⁴ “Sanığın katılanı ölümle tehdit suçu olduğu halde, öfkenin suç kastını kaldıramayacağı gözetilmeden, yerinde görülmeyle gerekçeyle beraatına karar verilmesi”, Yargıtay 4. CD, 12.12.1990, 6008/6769, (Üzülmez, 109-110); “Öfkenin bilinç ve iradeyi ve dolayısıyla suç kastını ortadan kaldırmadığı ve tehdidin ciddiyetinin mağdur beyanına göre değerlendirilemeyeceği, mahkemece çözülecek bir sorun olduğu, sanığın mağdura yönelik “oğlunu Bursa’da geberteceğim, öldüreceğim” sözünün tehdit suçunu oluşturduğu..”, Yargıtay 4. CD, 11.07.2006, 4054-13708, (Tarhan, 134); Somut olayda, sanığın yakınını “bu yerden geçmezsem seni yaşatmayacağım” biçimindeki sözlerle, tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında, tehdit suçunda tasarlama ögesi bulunmadığı, tehdidin objektif olarak korku yaratacak nitelikte olduğu, bu nedenle olayda tehdit suçunun olduğu gözetilmeden, sanığın bu sözleri tartışma sırasında fevren söylediği ve korkutucu etkisinin olmadığı yolundaki yasal olmayan gerekçelerle beraat kararı verilmesi bozmayı gerektirmiştir.”, Yargıtay 4. CD, 19.06.2006, 11119-12633, (Tarhan, 134).

³⁰⁵ Çınar, 96-97.

³⁰⁶ Sözüer, 139-140.

tahrik kurumu bakımından kusurluluğu etkileyen bir haldir. Kastı kaldırıcı bir etkisi bulunmaz.³⁰⁷

5237 sayılı TCK'nın 106. maddesinde ve gerekçesinde, tehdit suçunun manevi unsurları yönünden tasarlama koşuluna yer verilmemiştir. Tehdit içeren sözlerin muhatabı üzerinde ciddi bir korku ve endişe yaratacak nitelik, yeterlilik ve elverişlilikte olup olmadığının her somut olayda mahkemece tartışılması gereklidir, ancak kavga ve tartışma ortamında fevren söylenen sözlerin kastı kaldıran bir etkisi kesinlikle bulunmamaktadır.³⁰⁸ Artık Yargıtay'ın kararları da bu doğrultudadır.³⁰⁹

Tehdit suçunun manevi unsuru bakımından önemli olan, hareketin bir kimseyi korkutma amacıyla yapılmış olmasıdır. Failin zararı gerçekten gerçekleştirme niyetinde olup olmadığının, hangi saikle hareket ettiğinin önemi yoktur. Bu nedenle şaka yapma amacıyla tehdit fiilinin gerçekleştirmesi halinde, fiil objektif olarak sonuç için elverişli ise tehdit suçu yine oluşacaktır.³¹⁰

2.1.3. Hukuka Aykırılık Unsuru

2.1.3.1. Genel Olarak

Suçun unsurlarından bir diğeri hukuka aykırılık unsurudur. Eylem hukuka aykırı olmadıkça suçun oluştuğundan söz edilemez.³¹¹ Yani hukuka aykırılık fiile hukuk düzeni arasındaki çatışma, karşıtlık ilişkisidir. Yani hareketin yasak koyan hukuk kuralı ile çelişmesidir. Gerçekleştirilen eylemin kanundaki suç tanımına uygun olması, bunun hukuka aykırı olması için yeterli değildir. Bunun yanında eylemin hukuka uygun sayılması sonucunu doğuran bir nedenin bulunmaması gerekir.³¹² Hukuk aykırılıktan söz etmek için iki koşulun gerçekleşmesi gerekir. Fiil ceza hukuku kuralları ile çelişki

³⁰⁷ Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Özel Hükümler* 2014, 282-283

³⁰⁸ Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 357-358; Parlar, Hatipoğlu, 1721; Artuç, 767.

³⁰⁹ “Katılanları “sizi burada yaşatmayacağız burada yaşamanıza izin vermeyeceğiz” biçimindeki sözlerle tehdit ettiklerinin kabul edilmesi karşısında, sözlerin fevren söylenmesinin suç kastını kaldırmayacağı, tehdit suçunda tasarlama ögesinin bulunmadığı, söylenen sözlerin objektif olarak elverişli ve yeterli olması nedeniyle olayda tehdit suçunun oluştuğu gözetilmeden, kanuni olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi”, Yargıtay 4. CD, 15.3.2016, 41706/4892; “...bu sözlerin "kavga sırasında fevren söylendiği" biçimindeki kanuni temelden yoksun gerekçeyle beraat kararı verilmesi”, Yargıtay 4. CD, 18.11.2015, 29826/38009, (UYAP)

³¹⁰ Tezcan, Erdem, Önok, 363; Üzülmüş, 113.

³¹¹ Kayhan İçel, Füsün Sokullu-Akıncı, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, Fatih S. Mahmutoglu, Yener Ünver, *Suç Teorisi* (3. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul 2004, 92.

³¹² Nurullah Kunter, *Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1949, 40.

halinde bulunmalı ve bu fiilin yapılmasına hukuk düzeninde olanak veren başka bir kural bulunmamalıdır.³¹³ Yani yasaklanan fiilin hukuka uygun hale gelmesini sağlayan sebeplerden birisi de gerçekleşmemelidir.³¹⁴

Tehdit suçu, 5237 sayılı kanunun 106. maddesinde, eski Kanunun 191. Maddesinden farklı tanımlanmıştır. 765 sayılı TCK'da tehdit, “başkasını ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirmek” şeklinde tanımlanmış, hedef alınan hukuki değer konusunda bir belirlemede bulunulmamış, her türlü hukuki değere yönelik haksız zarar bildirimleriyle tehdit suçunun işlenebileceği kabul edilmiştir. Yeni kanunda ise tehdit, maddede belirtilen belli hukuki değerlere yönelik saldırı bildirimini ifade etmektedir.³¹⁵ Önceki Kanunda saldırının haksızlığı açıkça belirtilmişken, yeni Kanunda bundan bahsedilmemiştir. Ancak “saldırı gerçekleştirileceği, zarara uğratacağı, kötülük edeceği” gibi ifadeler kullanılmıştır. Bu ifadeler de bildirimin haksız bir zarara ilişkin olduğunu ortaya koymaktadır.³¹⁶ Yani gerçekleştirileceği bildirilen saldırının haksız nitelikte olması gerekir.

Somut olayda hukuka uygunluk nedenlerinden birinin bulunması halinde, eylem hukuka uygun hale gelecek ve tehdit suçu oluşmayacaktır. Tehdit suçuna özel olarak düzenlenmiş bir hukuka uygunluk nedeni bulunmadığından, konuyu genel hükümler çerçevesinde değerlendirmek gerekecektir.³¹⁷

2.1.3.2. Hukuka Uygunluk Nedenleri

Türk Ceza Kanununda “Ceza Sorumluluğunu Azaltan veya Kaldıran Nedenler” başlığı altında düzenlenen bu nedenler, fiilin hukuka aykırı olmasını önler ve dolayısıyla onun hukuka uygun bir fiil olarak ortaya çıkmasını sağlar.³¹⁸ Yani, hukuk düzeni yasaklanan bir davranışın belli bazı şartlar dahilinde oluşması halinde,

³¹³ Nur Centel, Hamide Zafer, Özlem Çakmut, *Türk Ceza Hukukuna Giriş* (6. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul 2010, 280; Tuğrul Katoğlu, *Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık*, Seçkin Yayınları, Ankara 2003, 31.

³¹⁴ Hafızoğulları, Özen, *Genel Hükümler*, 219-221.

³¹⁵ Üzülmüş, 115.

³¹⁶ Artuk, Gökçen, *Yenidünya, Özel Hükümler* 2014, 284; Artuç, 768.

³¹⁷ Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 358.

³¹⁸ Nevzat Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım* (15. Baskı), Savaş Yayınevi, Ankara 2010, 140-141.

yapılmasına izin vermektedir. Bu durumda hukuka uygunluk nedenleri ortaya çıkmaktadır.³¹⁹

Ceza kanunumuzdaki hukuka uygunluk nedenleri, TCK'nın 24, 25 ve 26. maddelerinde düzenlenmiştir. Bunlar kanun hükmünü yerine getirme, meşru savunma, hakkın kullanılması ve ilgilinin rızasıdır.

2.1.3.2.1. Kanun Hükmünü Yerine Getirme

Bu hukuka uygunluk nedeni, TCK'nın 24/1 maddesinde “*kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez*” şeklinde düzenlenmiştir. Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmemesinin nedeni, kişinin böyle bir davranışta bulunmak bakımından kanun tarafından yetkilendirilmiş olmasıdır. Kanun hükmünü yerine getiren kimsenin davranışı tipe uygun olmakla birlikte, hukuka aykırı olmadığı için suç teşkil etmeyecek ve dolayısıyla böyle bir fiilden dolayı kişi cezalandırılmayacaktır. Kanun hükmü kavramı sadece ceza kanunlarını değil, diğer kanunları da kapsamaktadır.³²⁰

Tehdit suçu, düzenlendiği maddede belirtilen hukuki değerlere ve hukuken korunan diğer değerlere yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinin bildirilmesiyle oluşur. Ancak yapılan değerlendirme sonucu tehdit suçunu oluşturan eylem, kanun hükmünü yerine getirme kapsamında gerçekleştirilmişse eylem hukuka uygun hale gelecek ve suç teşkil etmeyecektir.³²¹

Kanunlar bu uygunluk nedeni kapsamına giren türdeki görevleri genellikle kolluk güçlerine yüklemişlerdir. Hukuk kuralı ile görevli kılınan kişiler bakımından bu hukuka uygunluk nedeni söz konusu olacaktır. Örneğin dövülerek zorla silahı elinden alınmaya kalkışılan bir olayda, ateş eden polisin eylemi, Yargıtay tarafından görevin yerine getirilmesi olarak kabul edilmiştir.³²² Çünkü Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda polise bunun gibi durumlarda silahını kullanması için görev ve yetki verilmiştir.³²³

³¹⁹ Hafızoğulları, Özen, *Özel Hükümler*, 235.

³²⁰ Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 217-218.

³²¹ Üzülmüş, 115; Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 358.

³²² Yargıtay 1. CD, 28.10.1993, 2106-2160, (İçel, Sokullu-Akıncı, Özgenç, Sözüer, Mahmutoğlu, Ünver, *Suç Teorisi*, 118-119.

³²³ PVSK m. 16: “Polis, görevini yaparken direnişle karşılaşması halinde, bu direnişi kırmak amacıyla ve kırarak ölçüde zor kullanmaya yeterlidir.

2.1.3.2.1.1. Meşru Savunma

Hukuka uygunluk nedenlerinden bir diğeri, TCK'nın 25/1 maddesinde düzenlenen meşru savunmadır. Kanundaki düzenleme “*Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez*” şeklindedir.

Bir saldırıya maruz kalan kişi, tabiatı gereğince bu saldırıyı uzaklaştırmak amacıyla bir tepkide bulunur. Bu kendini koruma içgüdüsüdür.³²⁴ Hukuk düzeni böyle bir tepkiyi mazur değil, meşru yani haklı görmektedir. Meşru savunma, bir kimsenin kendisini veya başkasını hedef alan bir saldırı karşısında, savunma amacına yönelik olarak ve bu saldırıyı defedecek ölçüde kuvvet kullanmasını ifade eder.³²⁵

Meşru savunma hükümlerinin uygulanması için saldırı bakımından; güncel bir saldırı olmalı, bu saldırı haksız olmalı ve bir hukuki değere yönelmiş olmalıdır. Savunma bakımından; savunmada zorunluluk bulunmalı, saldırı ile savunma arasında orantı bulunmalı ve savunma saldırıyı yapana yönelik olmalıdır.³²⁶ Gerçekleştirilen eylem dış görünüş itibariyle yine tipik bir fiildir ancak belirtilen şartlara uygun olarak işlenen fiil hukuka uygun hale gelir ve herhangi bir sorumluluğu gerektirmez.

Tehdit suçunun işlenmesinde de şartlarının oluşması halinde meşru savunma hükümleri uygulanacak ve tehdit fiili hukuka uygun hale gelecektir. Yargıtay'ın uygulaması da bu yönde olmuştur. Yargıtay bir kararında, yanında bulunan kişiye silah

Zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedeni kuvvet, maddi güç ve kanuni şartları gerçekleştğinde silah kullanılabilir.

...Polis kendisine veya başkasına yönelik bir saldırı karşısında, zor kullanmaya ilişkin koşullara bağlı kalmaksızın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun meşru savunmaya ilişkin hükümleri çerçevesinde savunmada bulunur.

Polis;

a) Meşru savunma hakkının kullanılması kapsamında,

b) Bedeni kuvvet ve maddi güç kullanılarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direnişi kırmak amacıyla ve kırarak ölçüde,

c) Hakkında tutuklama, gözaltına alma, zorla getirme kararı veya yakalama emri verilmiş olan kişilerin ya da suçüstü halinde şüphelinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde,

d) Kendisine veya başkalarına, işyerlerine, konutlara, kamu binalarına, okullara, yurtlara, ibadethanelere, araçlara ve kişilerin tek tek veya toplu halde bulunduğu açık ve kapalı alanlara Molotof, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı ve benzeri silahlarla saldıran veya saldırıya teşebbüs edenlere karşı, saldırıyı etkisiz hale getirmek amacıyla ve etkisiz kılacak ölçüde, silah kullanmaya yetkilidir.”

³²⁴ Muharrem Özen, *Türk Ceza Hukukunda Meşru Müdafaa*, Seçkin Yayınevi, Ankara 1995, 35

³²⁵ Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 219-220

³²⁶ Özenç, *Genel Hükümler*, 295-299

çekilmesi üzerine, bu saldırıyı önlemek için av tüfeğini bu saldırıda bulunan kişiye doğrultup “olay çıkmasını istemiyorum, gelme vururum” biçimindeki eylemde, meşru müdafaa hukuka uygunluk nedeninin olayda bulunup bulunmadığının tartışılması gerektiğini belirterek, salt hukuka uygunluk nedeninin tartışılmaması nedenine dayanarak hükmü bozmuştur.³²⁷

Bir diğer karar örneği de “... *Hadisede CK.’nın 191/2 maddesinde yazılı suçun kanuni unsurları yoktur. Zira bu maddede yazılı suç, silahın mağdura karşı çekilmesi, ağır ve haksız bir zarara uğratılacağına bildirilmesi lazımdır. Her ne kadar maznun kavga esnasında Osman’ın kendisine bıçak çektiğini ve kadınların araya girmesiyle kavga nihayet bularak odasına çekildikten sonra Osman’ın tekrar odasına gelerek kendisine hücum etmiş olmasından korkarak gelmemesini temin zımında havaya bir el silah attığını müdafaa etmiş ise de; bu hareketi tehdit kastıyla değil, kendisine vaki olması muhtemel tecavüzü önlemek, tedafii harekette bulunmak maksadıyla vaki olup, tehdit suçunun unsuru tekevvün etmemiş olduğundan...*”³²⁸ şeklindedir.

2.1.3.2.1.2. Hakkın Kullanılması

Bu hukuka uygunluk nedeni, TCK’nın 26/1 maddesinde: “*Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez*” şeklinde düzenlenmiştir.

Bir hakkın kullanılmasının hukuka uygunluk nedeni sayılabilmesi, ancak bazı koşulların varlığı halinde mümkündür. İlk koşul, kişiye hukuk düzenince tanınmış bir subjektif hakkın varlığıdır. Böyle bir hakkın kaynağı ise kamu hukuku ya da özel hukuk olabileceği gibi, bir yargı kararı veya idare hukuku işlemi de olabilir. İkinci koşul, kişiye tanınmış bu hakkın öngörülen sınırlar içerisinde kullanılmasıdır. Üçüncü koşul, bireyin hiçbir merciin aracılığına gerek olmaksızın hakkını doğrudan doğruya kullanma olanağına sahip olmasıdır.³²⁹

Burada dikkat edilmesi gereken husus, failin mağdura gerçekleştireceğini bildirdiği şeyin hakkın kullanılması kapsamında olmasıdır. Çünkü bu bildirim hukuka aykırı ise suç oluşmuştur. Örneğin, “borcunu öde yoksa seni öldürürüm” şeklindeki ifadede talep edilen davranış hukuka uygundur ancak gerçekleştirileceği bildirilen

³²⁷ Yargıtay 4. CD, 03.05.1999, 4139-4870, (Çınar, 82).

³²⁸ Yargıtay CGK, 03.12.1956, 1/57-73, (Çağlayan, 464).

³²⁹ İçel, Sokullu-Akıncı, Özgenç, Sözüer, Mahmutoglu, Ünver, 167-168.

davranış hukuka aykırıdır, suç oluşmuştur. Ancak borcunu ödemeyen borçlusunu mahkemeye başvurmakla tehdit eden kişi kanunen sahibi olduğu bir hakkını kullanmış olduğu için fiil suç teşkil etmez. Ancak talebi kanuna aykırı veya mağdurun yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya yönelik ise bu defa da şantaj suçu oluşacaktır.³³⁰

Yargıtay bir kararında³³¹, sanığın yakınana söylemiş olduğu “seni valiye şikayet edeceğim” şeklindeki sözlerinin yasal bir hakkın kullanılacağına ifade edilmesi niteliğinde olduğu ve bu nedenle tehdit suçunun oluşmadığına karar vermiştir. Yine bir başka kararında³³², müştekinin borcunu ödememesi nedeniyle sanığın onun evinin satılacağından bahsetmesinin tehdit suçunun unsurlarını oluşturmayacağına karar vermiştir. Benzer şekilde, işlenen bir suçun ihbar edileceğinin söylenmesi veya borçluya alacağını tahsil etmek için mahkemeye başvuracağını bildirmek, muhatap üzerinde huzursuzluk yaratsa dahi tehdit suçu oluşmayacaktır.³³³ Hakkın kullanılması hukuka uygunluk nedeni, tehdit fiilini haksız olmaktan çıkaracak ve hukuka uygun hale getirecektir.

Hakkın kullanılması, Kanunda diğer bazı suçlar için de daha az cezayı gerektiren hal olarak düzenlenmiştir. Şöyle ki Kanunun 144. maddesine³³⁴ göre hırsızlık suçu bir alacağı tahsil amacıyla işlenmesi halinde, hem suç şikâyetine bağlı hale gelecek hem de cezada büyük oranda indirim yapılacaktır. Aynı şekilde TCK’nın 150. maddesine³³⁵ göre failin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil için tehdit veya cebir kullanması halinde yağma suçu hükümleri değil tehdit veya kasten yaralama suçunu ilişkin hükümler uygulanacaktır.

³³⁰ Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, 370.

³³¹ Yargıtay 4. CD, 1.10.2007, 3766/7431, (Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Özel Hükümler* 2014, 284).

³³² Yargıtay 2. CD, 10.11.1992, 10300/10683, (Üzülmez, 116).

³³³ Sözüer, 136.

³³⁴ TCK m. 144: “(1) Hırsızlık suçunun;

a) Paydaş veya elbirliği ile malik olunan mal üzerinde,

b) Bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla,

işlenmesi halinde, şikâyet üzerine, fail hakkında iki aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

³³⁵ TCK m.150: “(1) Kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit veya cebir kullanması halinde, ancak tehdit veya kasten yaralama suçunu ilişkin hükümler uygulanır.

(2) Yağma suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilebilir.

3.1.3.2.2. İlgilinin Rızası

Son olarak da ilgilinin rızası hukuka uygunluk nedenine değinelim. Bu neden, TCK'nın 26/2 maddesinde şöyle düzenlenmiştir: *“Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rıza çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez.”*

İlgilinin rızasının işlenen fiili hukuka uygun hale getirebilmesi için bazı şartların gerçekleşmesi gerekir. Bunlardan ilki kişinin üzerinde mutlak surette tasarrufta bulunabilecek bir hakkının varlığıdır. İkincisi ilgilinin rıza ehliyetinin bulunmasıdır. Üçüncüsü de gösterilen rızanın açık veya örtülü, yazılı veya sözlü şekilde gösterilmesidir.³³⁶ Tehdit suçunda ilgilinin rızası, rastlanması pek mümkün olmayan bir durumdur.

2.2. TEHDİT SUÇUNUN NİTELİKLİ HALLERİ

2.2.1. Genel Olarak

Tehdit suçundan verilecek cezanın artırılmasına neden olan nitelikli haller TCK'nın 106. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenmiştir. Bu nitelikli haller tehdit suçunun silahla, kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle, birden fazla kişi tarafından birlikte, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halleridir. Bu nitelikli hallerin bulunması durumunda fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunacaktır. Aynı nitelikli haller 765 sayılı TCK'nın da 188/3 maddesinde³³⁷ düzenlenmişti.

2.2.2. Suçun Silahla İşlenmesi

Kanunu koyucu silahın mağdur üzerinde korkunun etkisini artırdığı, eylemin icrasını kolaylaştırdığı ve faile cesaret verdiği nedenleriyle bu durumu nitelikli hal

³³⁶ Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 231-234; Ercan, 154-157.

³³⁷ 765 sayılı TCK m. 188/3: “Eğer bu cebir şiddet ve tehdit hususları silah ile yahut kendini tanınmayacak bir hale koyarak yahut birkaç kişi tarafından birlikte yahut imzasız bir mektup yahut hususi işaretlerle yahut mevcut veya mefruz bazı cemiyetlerin husule getirdikleri tehdit kuvvetinden istifade ile işlenmiş ise iki seneden beş seneye kadar hapis cezası hüküm olunur.”

saymıştır.³³⁸ Silahın ne anlama geldiği TCK m. 6/f'de açıklanmıştır. Buna göre silah deyiminden;

- Ateşli silahlar,
- Patlayıcı maddeler,
- Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,
- Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler,
- Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler anlaşılır.

765 sayılı TCK'nın da 189. maddesinde³³⁹ silah olarak sayılan araç ve maddeler gösterilmişti. Ancak yasanın silahla ilgili bu maddesi 07.12.1988 tarih 3506 sayılı Kanunun 10. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştı. Fakat doktrinde 189. maddenin yürürlükte olduğunu savunana yazarlar bulunmaktaydı.³⁴⁰ Dolayısıyla mahkeme her somut olayda kullanılan aracın silah olup olmadığını belirlemektedir. Yargıtay 765 sayılı TCK döneminde vermiş olduğu kararlarda, "balta ve tırpan"³⁴¹, "ateş küreği"³⁴², "kırılmamış bardak veya bira şişesi"³⁴³, "levye"³⁴⁴, "keser"³⁴⁵ gibi aletleri silahtan sayarken, "çivi"³⁴⁶, "pense"³⁴⁷, "kabak oyacağı"³⁴⁸ gibi aletleri silahtan saymamıştır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 12.02.2008 tarihinde vermiş olduğu kararında "silah" kavramından ne anlaşılması gerektiğini ayrıntılı şekilde açıklamıştır:

³³⁸ Yaşar, Gökcan, Artuç, 3503; Üzülmmez, 98; Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, 368; Şen, 420; Toroslu, Özel Kısım, 80.

³³⁹ 765 sayılı TCK m. 189: "Kanunun tatbikinde silah, bir cürmün esbabı müşeddidesini teşkil ettiği takdirde kanunda hilafı yazılı olmadıkça silah tabirinden maksat:

1- Şişli baston ve buna benzeyen gizli silahlardan,

2- Alehtlak ateş çıkaran aletlerden,

3- Bunlardan maada cebir ve tehdit için taşınan bıçak, kama ve sair aletlerden ibarettir.", maddenin özgün hali için bkz: Şefik Güner, Türk Ceza Yasası Terim ve Sözcükler Kılavuzu, C: 1-2, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1981, 150-151

³⁴⁰ Çınar, 116-117.

³⁴¹ Yargıtay İBK, 16.05.1934 (Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Açıklaması*, 778).

³⁴² Yargıtay 2. CD, 1.11.1978, 7340/7127, (İçel, Yenisey, 531).

³⁴³ Yargıtay 2. CD, 1.4.1982, 1810/1864, (Savaş, Mollamahmutoğlu, 1768).

³⁴⁴ Yargıtay CGK, 1.3.1993, 4/44, (Malkoç, Güler, 1363).

³⁴⁵ Yargıtay 2. CD, 12.12.1984, 10939/11831, (Erdurak, 278).

³⁴⁶ Yargıtay 2. CD, .10.01.1953, 342-134 (Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Açıklaması*, 778).

³⁴⁷ Yargıtay 2. CD, .08.05.1953, 6092-5908 (Özütürk, 584).

³⁴⁸ Yargıtay 2. CD, .09.05.1953, 5899-5969 (Çağlayan, 450).

- “1. “Gerek 765 sayılı TCY’nın 189. maddesi gerekse 5237 sayılı TCY’nın 6. maddesinin 1/f bendi benzer düzenlemeleri içermekte iseler de, her iki düzenlemedeki en temel ayrım, fıkranın 4. alt bendinde “Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler”in silah kapsamına alınmasıdır.
2. Bu alt bent ile silah kapsamı, 5237 sayılı TCY’nda genişletilmiş ve önceki daraltıcı uygulama terk edilmiştir.
3. Yasa koyucu bu düzenleme ile “fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli” olmak koşulu ile her nesneyi, imal edilip edilmediğine ve hangi amaçla yapılmış olduğuna bakmaksızın silah kapsamına dâhil etmiştir.
4. Buradaki ayırıcı ölçüt; “saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişliliğidir.”
5. Kullanılan alet veya diğer eşyanın işlenmesi kast edilen suç açısından saldırı ve savunmada etkinliği sağlamaya elverişli olması yeterlidir.
6. Fiilen istenen sonucun gerçekleşmesi, kullanılan şeyi silah olarak değerlendirmek açısından, hâkime bir kanaat verebilecek ise de, sonucun gerçekleşmesi zorunlu bulunmamakta, kalkışma safhasında kalma hallerinde de, silah faktörünün varlığını kabul ve buna göre ceza tertibi olanaklı bulunmaktadır.
7. Her somut olayda, hâkim; olay bütünlüğü içinde bir değerlendirme yaparak, kullanılan nesnenin silah niteliğinde bulunup bulunmadığını 5271 sayılı CYY’nın 63/1. maddesi kapsamında “hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgisiyle” değerlendirmeli, hukuki bilgisinin yeterli olmadığı durumlarda ise bu konuda bilirkişi görüşüne başvurmalıdır. Nesnenin ele geçirilemediği hallerde değerlendirme ortaya çıkan sonuca göre yapılmalı, “elverişlilik” faktörü gözetilmelidir.
8. Vücudun bölümleri, el, ayak, kafa gibi uzuvlar, eylemde kullanılış yöntemine göre saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli sayılabilirse de, kişinin beden bütünlüğüne dahil oluşları nedeniyle, silah kapsamında değerlendirilmeleri olanaksızdır.
9. Yine aynı şekilde, sabit bir direk, sert bir zemin ve duvar, doğurduğu sonuç ne kadar ağır olursa olsun, silah kapsamında değerlendirilmemelidir.”³⁴⁹

³⁴⁹ Yargıtay CGK, 12.2.2008, 3-25/22, (UYAP).

Bu nitelikli halin uygulanması için failin silahlı olması yeterli olmayıp bunu somut olayda kullanmış olması da gerekir. Bundan anlaşılması gereken ise silahın mutlaka mağdura yöneltilmesi değildir, tehdidin korkutucu etkisini artırmak amacıyla silahtan herhangi biçimde yararlanmadır. Önemli olan mağdurun iç huzurunu bozmaya elverişli bir şekilde silahın gösterilmesi ve taşınması da yeterlidir.³⁵⁰ Yani silahın kılıf içinde veya belde sokulu olduğu durumda iken tehdit içeren sözlerin söylenmesi durumunda nitelikli halin uygulanmayacağı kabul edilmektedir. Yargıtay da sanığın bıçağı bulundurmasını³⁵¹, sanığın cebinden çakıyı çıkararak (ya sen öleceksin ya ben öleceğim) diyerek bıçağı mağdurun yatmakta olduğu karyolanın başına koymasını³⁵² bu nitelikli hal kapsamında değerlendirmiştir.

Yargıtay önceleri, tehdidi içeren herhangi bir söz kullanmaksızın sırf silahın teşhir edilmesini “sair bir kötülük bildirimi” olarak nitelendiriyordu:

*“Sanık Ahmet’in Ekrem’e “evden çık git” demesi üzerine onun da evi terk ettiği, aralarında herhangi bir kavga olmaksızın sanığın bıçağı teşhir ettiği anlaşılmasına göre eylemin TCK’nın 191/son maddesine uyacağı nazara alınarak sanığa ön ödeme imkanının tanınması gerekirken yazılı madde ile (TCK’nın 466/1 maddesiyle) hüküm kurulması, bozmayı gerektirmiştir.”*³⁵³

Bu görüşe katılmak mümkün değildir. Çünkü failin mağdura elverişli bir silahı teşhir etmesi durumunda tehdidin korkutuculuğu artmaktadır. Failin bu sırada tehdit içerikli bir söz sarf etmemesi bu durumu etkilemez. Kaldı ki, bu şekilde işlenen bir tehdidin “hafif zarar” tehdidi olarak görülüp 765 sayılı TCK’nın 191/son maddesinde düzenlenen sair tehdit kapsamında değerlendirilmesi mantık dışıdır.

³⁵⁰ Tezcan, Erdem, Önok, 364, Üzülmüş, 99; Parlar, Hatipoğlu, 1722; Şen s. 420.

³⁵¹ “Katılan Kazım’ın hazırlıktaki anlatımıyla keşif ve duruşmadaki anlatımları arasında sanık Hasan’ın tehdit suçunun işlenmesi sırasında elinde bıçak bulunup bulunmadığı konusundaki çelişkilerin giderilmesi, giderilemediği takdirde hangi anlatımın hangi nedenle üstün tutulduğu irdelenerek sonucuna göre sanığın eyleminin TCK’nın 191/1 ya da 191/2 maddelerinden hangisine uyacağı araştırılması gerekirken eksik soruşturma ile hüküm kurulması.. yasaya aykırıdır.”, Yargıtay 4. CD, 09.03.1999, 1418-2416, (Tezcan, Erdem, Önok, 364).

³⁵² “Sanığın cebinden çakı bıçağı çıkararak (ya sen öleceksin, ya ben öleceğim) dediği ve bıçağı yakınının yatmakta olduğu karyolanın başına koyduğunun anlaşılması karşısında, silahlı tehdit suçunun oluşması için silahın yöneltilmesinin gerekmediği, gösterilmesinin yeterli olacağı gözetilmeden TCK’nın 191/2. maddesi uygulanması yerine...” , Yargıtay 4. CD, 26.06.2001, 7155-8076, (Tarhan, 180)

³⁵³ Yargıtay 2.CD., 20.11.1984, 98406-10345, (Koca, Üzülmüş, 360).

Nitekim Yargıtay 4. Ceza Dairesi 1 Haziran 2005 sonrası vermiş olduğu kararlarında, hiçbir şey söylemeden silahın doğrultulmasını³⁵⁴, teşhir edilmesini³⁵⁵ veya ateş edilmesini³⁵⁶ sair tehdit olarak değil TCK m. 106/2-a kapsamında silahla tehdit olarak nitelendirmiştir.³⁵⁷

Tehdidin silahla gerçekleştirilmesi, nitelikli halin gerçekleşmesi bakımından yeterlidir. Silahın gerçekten kullanılmaya elverişli olmasına veya bildirilen kötülüğü gerçekleştirebilecek nitelikleri taşımasına gerek yoktur. Somut olayın özelliklerine göre silahın ortalama bir kimseyi korkutmaya, huzursuz etmeye uygun ve elverişli olup olmadığına bakılır. Bu özelliklere sahip bir silahın varlığı halinde bu nitelikli hal oluşur. Dolayısıyla olayda kullanılan silahın boş veya dolu olması, gerçek veya taklit olması, gerçekten kullanılabilir olup olmaması önemli değildir.³⁵⁸

Yargıtay da vermiş olduğu kararda, Kırıkkale tabancalarına tam bir benzerlik gösteren bir aletin kullanılmasını silahla tehdit kapsamında değerlendirmiştir:

“Ağır ve haksız bir zarara uğratılacağı söylenerek bunun tesirini artırmak için bilirkişi bildirimine göre Kırıkkale tabancalarına tam bir benzerlik gösteren bir aletin kullanılması halinde bunu 189. maddenin ateşli silahlar kelimesinin dar çerçevesi içinde düşünmek doğru değildir. Mermisi bulunmayan veya tetik tertibatı bozuk olan hakiki bir silah bu suçlarda nasıl artırıcı bir sebep olarak kabul ediliyorsa, bunun da aynı tarzda düşünülmesi gerekir. Silahın burada müessir fiil işleyici vasfı değil, korkutucu niteliği nazara alındığına ve yöneltilen kimseler üzerinde arzu edilen tesiri

³⁵⁴ “Oluşa uygun kabule göre, alkollü olan sanığın geceleyin yolda durdurduğu mağdurlara objektif ölçeklere korkutucu olan oyunca tabancayı gösterme biçimindeki eyleminin, silahın öldürücü özelliği nedeniyle herhangi bir söz söylenmese bile ağır ve haksız zarara uğratmayı bildirme niteliğinde olması karşısında silahlı tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, eylem yanlış nitelendirilerek hafif tehdit kabul edilip yakınmadan vazgeçme nedeniyle düşme kararı verilmesi, yasaya aykırıdır.”, Yargıtay 4.CD, 30.05.2006, 847-11567, (Tarhan, 185).

³⁵⁵ “Sanığın katılanla sert biçimde tartışmaları sırada, masadaki bıçağı eline alması biçimindeki eyleminin silah gösterme suretiyle tehdit suçunu oluşturabileceğinin anlaşılması karşısında...”, Yargıtay 4.CD, 06.06.2006, 4589-13622, (Tarhan, 185).

³⁵⁶ “Sanıkların aralarında husumet bulunan yakınının, olay tarihinde çalıştığı tarlasının kenarına gelip 30-35 metre uzaklıktan yakınına tehdit amacıyla ellerindeki av tüfeklerini havaya doğrultarak ateş etme eylemlerinin kanıtlanması durumunda 765 sayılı TCK’nın 191/2 (5237 sayılı TCK’nın 106/2-a) maddesine uyduğu.”, Yargıtay 4. CD, 17.9.2008, 864/17033, (UYAP).

³⁵⁷ Yaşar, Gökcan, Artuç, 3504.

³⁵⁸ Üzülmöz, 100-101, Sözüer, 140-141; Çınar, 121-122; Artuç, 771.

*icra eylediği halin cereyan tarzından anlaşılmasına göre 191/2 uygulanması yerindedir.”*³⁵⁹

Karar içeriğinde belirtildiği gibi önemli olan, olayda kullanılan aletin bildirilen kötülüğü gerçekleştirecek niteliklere sahip olması değil tehdidin muhatap üzerindeki etkisini artırmasıdır. Bunun yanı sıra kurusıkı tabanca³⁶⁰, “gaz tabancası”³⁶¹ ve oyuncak tabanca³⁶² da bu nitelikli hal bakımından “silah” olarak değerlendirilmiştir.

Mağdurun yokluğunda yapılan tehditte yani tehdidin üçüncü bir kişi aracılığıyla mağdura bildirildiği hallerde silahın kullanılması durumunda silahla tehdit nedeniyle nitelikli hal uygulanıp uygulanmayacağı konusu tartışmalıdır. Durmuş/Tezcan/Önok³⁶³ gıyapta tehditte bu nitelikli halin uygulanamayacağını savunurken, Soyaslan³⁶⁴ uygulanabileceğini savunmaktadır. Yargıtay vermiş olduğu eski kararlarında³⁶⁵ bu nitelikli halin uygulanmamasına karar vermiş, yeni kararlarında³⁶⁶ ise görüşünü değiştirmiştir.

2.2.3. Failin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyarak Suçu İşlemesi

Failin kendisini tanınmayacak hale sokması, görünümünü normal hale göre değiştirmesi, kimliğini gizlemesi, muhatap tarafından kim olduğunun bilinmemesini

³⁵⁹ Yargıtay 6. CD, 15.12.1964, 6400-6419, Üzülmüş, 101.

³⁶⁰ “Oluşa uygun kabule göre, yakınların sanığın evinin önüne gelerek sövmeleri üzerine sanığın kurusıkı tabancasını çekip, yere doldur-boşalt yapmak suretiyle silahla tehdit suçun işlediğinin anlaşılması karşısında...”, Yargıtay 4. CD, 03.07.2006, 16347-13330, (Tarhan, 188).

³⁶¹ “Sanığın, kavgayı ayırmaya gelen mağdur A.Ç.’ye gaz tabancasını doğrultup “karışma yoksa seni vururum” dediği kabul edildiği takdirde, eyleme TCK’nın 191/2 madde ve fıkrasının uygulanması gerekir”, Yargıtay 4. CD, 3.3.1998, 1429/1691, (Tezcan, Erdem, Önok, 365).

³⁶² “Sanığın oyuncak tabancayı yakınlarına yöneltip “bunu görüyor musunuz hepinizi mahvederim” biçimindeki sözlerinin, TCK’nın 191/2. maddesine uyduğu gözetilmeden, anılan yasanın 191/son maddesi ile hüküm kurulması”, Yargıtay 4. CD, 2.2.1993, 7631/8439.

³⁶³ Durmuş, Tezcan, Önok, 364.

³⁶⁴ Soyaslan, *Özel Hükümler*, 268.

³⁶⁵ “Huzurda olmayan tehditte silahın artırıcı neden yapılamayacağı gözetilmeden sanığa TCK’nın 191/1. fıkrası yerine 2. Fıkrası ile hüküm kurulması yasaya aykırıdır.”, Yargıtay 4. CD, 08.07.1996, 5512-6338, (Tarhan, 179); “Mağdur M.T.’na yönelik tehdidin yokluğunda yapılması karşısında, silahın artırıcı neden sayılamayacağı gözetilmeden 765 sayılı TCY’nın 191/1, 273 maddeleri yerine yazılı biçimde hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir.”, Yargıtay 4. CD, 21.11.2006, 6964-16550, (Tarhan, 183).

³⁶⁶ “...başlarına silah dayamak suretiyle yere yatırdığını, işyerine gelmeden önce sanık İbrahim’in telefonda konuşurken “benim gelinimi kaçıramazsınız” dediğini beyan ettiği anlaşıldığından, bu hususlar haksız tahrik açısından araştırıldıktan sonra tehdit eyleminin yüze karşı gerçekleştirilmesinin suçun unsurunu oluşturmadığı da gözetilerek karar verilmesi gerekirken, katılanın iş yerinde olmadığı ve gıyapta silahla tehditten söz edilemeyeceği şeklindeki yasal ve yeterli olmayan gerekçeyle yazılı şekilde hüküm tesisi”, Yargıtay 4. CD, 16.5.2012, 6108/11829, (UYAP).

sağlamasıdır.³⁶⁷ Kendini tanınmayacak hale getirme, geniş yorumlanmalıdır. Çehre, beden ve giysilerde yapılan değişikliklerle kendisini tanınmayacak hale koymasısıdır.³⁶⁸ Örneğin kıyafet değiştirmek, maske takmak, makyaj yapmak, takma sakal veya bıyık ya da yüzüne bere takmak, polis üniforması giymek, kendisinden çok korkulan birinin sesini taklit etmek, topal ve kör taklidi yapmak³⁶⁹ gibi haller bu kapsamda değerlendirilmelidir.³⁷⁰

Bu nitelik halin gerekçesi, tehdidin meydana getirdiği korkunun ağırlığı ve mağdurun kendisini savunma yeteneğinin³⁷¹ ve faili teşhis olanağının azalmasıdır.³⁷² Bu durum mağdurun etraftan yardım istemesini zorlaştırır. Kendisini tanınmayacak hale koyan failin yapacağı tehdit daha korkutucu, endişe vericidir ve mağdur açısından daha fazla güvensizliğe neden olur. Bundan dolayı kanun koyucu, bu durumu tehdit suçu bakımından ağırlaştırıcı sebep olarak kabul etmiştir.³⁷³ Bu suretle işlenen suçta mağdurun faili teşhis imkânı azalacak ve daha ağır bir korku meydana gelecektir.

Bu nitelikli halin uygulanması için failin sırf kendisini tanınmayacak hale getirmesinin yeterli olup olmadığı, yapılan değişikliklerden sonra failin mağdurca tanınmamış olmasının gerekip gerekmediği hususu tartışmalıdır. Bazı yazarlara göre failin yaptığı değişiklikle tanınmayacak hale gelmesi ve aynı zamanda mağdur tarafından tanınmamış olması gerekir.³⁷⁴ Diğer görüşe göre ise failin kendisini objektif olarak tanınmayacak hale getirmesi yeterlidir. Yapılan değişikliğe rağmen mağdurun faili tanımış ya da korkmamış olmasının önemi yoktur.³⁷⁵

Yargıtay sanığın yüzünü bere ile kapatıp tehdit eylemini gerçekleştirmesi olayını³⁷⁶ bu nitelikli hal kapsamında değerlendirirken, arayan numarayı göstermeyen

³⁶⁷ Soyaslan, *Özel Hükümler*, 268; Hafızoğulları, *Özen, Özel Hükümler*, 180.

³⁶⁸ Önder, 49.

³⁶⁹ Özütürk, 572; Gözübüyük, *Ceza Kanunu Şerhi*, 486.

³⁷⁰ Parlar, Hatipoğlu, 1723; Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 362.

³⁷¹ “bu halin nitelikli hal olarak düzenlenmesinin nedeni şudur: Mağdur kiminle karşılaştığını bilmemektedir. Bilinmeyen şeylerin doğurduğu hayret ve güvensizlik hissi, savunmayı imkansızlaştırmış, azaltmış veya geciktirmiş olabilir.”, (Erem, *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, 1214).

³⁷² Tezcan, Erdem, Önok, 365.

³⁷³ Şen, 420, Soyaslan, *Özel Hükümler*, 268.

³⁷⁴ Önder, 49 .

³⁷⁵ Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Ceza Kanunu Şerhi*, 2723, Yaşar, Gökcan, Artuç, 3504, Meran, 406.

³⁷⁶ “Hükümlü Özkan Otar’ın gündüz saat 16.00 sıraları tanınmamak için yüzünü bere ile kapatıp elinde tabanca olduğu halde yakınının kuyumcu işyerine girerek tehdit edip pek aşırı değerdeki altınları yağmaladığı sabit görülerek,... Temel ceza belirlenirken yağma suçunun 5237 sayılı TCY.nın 149. maddesinin 1.fikrasının hem (a) ve (b) hem de (d) bentlerine aykırı biçimde, kişinin kendisini

telefonla görüşülmesi ve mağdurun kendisini arayan şahsın sesini tanıyamaması olayını³⁷⁷ bu kapsamda değerlendirmemiştir.

2.2.4. Suçun İmzasız Mektupla İşlenmesi

Tehdit suçunun imzasız mektupla işlenmesi mağdurun iç huzurunu daha ağır şekilde etkileyeceğinden, kanun koyucu bu hali cezayı artırıcı bir neden olarak düzenlemiştir.³⁷⁸ İmzasız mektup yazmak, failin ahlaki kötülüğünü gösterir, aynı zamanda mağdurun savunma imkânı azalmış olur. Çünkü mağdur savunmasını yapmak için kime karşı yapacağını, nasıl bir tedbir alacağını kestiremez.³⁷⁹

Mektup kelimesi sözlükte “*Bir şey haber vermek, sormak, istemek veya duyguları bildirmek için birine çoğunlukla posta yoluyla gönderilen, zarfa konulmuş yazılı kâğıt, name*” şeklinde tanımlanmıştır.³⁸⁰ 1973 tarih ve 7/6156 sayılı Posta Tüzüğü’nün 10. maddesi şöyledir: “*Kişiye ve içinde bulunulan zamana ilişkin haberleşme yazıları taşıyan kâğıtlarla benzerlerine “mektup” denir.*”³⁸¹

Ceza kanununda “imzasız mektup” olarak geçen bu terim “imzasız yazı”, “anonim yazı” biçiminde de belirtilmektedir. 5237 sayılı Kanunun 106/2. maddesinde ve 765 sayılı Kanunun 188/3. maddesinde “imzasız mektup”tan söz edilmişse de, bunun mektup şeklinde olması gerekli değildir. Mektup şeklinde olmayıp herhangi bir araç, örneğin gizliliği gerektiren her türlü bilginin üzerine yazılabileceği kâğıt, karton, parşömen, kumaş, tahta ve metaller gibi nesnelerin üzerine yazılmış tehdit içeren yazılar da “imzasız mektup” sayılır.³⁸² Önemli olan, söz konusu yazıyı yazanın ya da göndericisinin bilinmemesidir. Yani yazı anonim olmalıdır. Yazının el yazısı ya da

tanınmayacak hale koyması suretiyle, silahla ve işyerinde işlediği”, Yargıtay 6. CD, 28.06.2006, 2005-17951-2006/6877, (UYAP).

³⁷⁷ “TCK.nın 106. maddesinin 2/b fıkra ve bendinde düzenlenen tehdidin, “kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle” işlenmesiyle ilgili nitelikli şeklinin ancak; sanıkla yüz yüze iletişim kurulan hallerde ve sakal, bıyık veya maske takma, kıyafetinde değişiklik yapma gibi dış görünümünü ve dolayısıyla kimliğini değiştirecek şekildeki davranışların varlığı halinde uygulanabileceği gözetilmeden, “arayan numarayı göstermeyen telefonla görüşüldüğü ve mağdurun kendisini arayan şahsın sesini tanıyamadığı” gerekçesiyle, aynı maddenin birinci fıkrasının ilk cümlesi yerine, olayda uygulama yeri bulunmayan 2. fıkra uygulanarak fazla cezaya hükmedilmesi...”, Yargıtay 4.CD, 11.01.2012, 2010/2664-2012-379, (Sinerji).

³⁷⁸ Üzülmmez, 102; Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Özel Hükümler* 2014, 277.

³⁷⁹ Erem, *Ceza Kanunu Şerhi*, 1215, Bakıcı, 726.

³⁸⁰ www.tdk.gov.tr (04.01.2016).

³⁸¹ www.mevzuat.gov.tr (05.01.2016).

³⁸² Durmuş, Tezcan, Önok, 365; Meran, 407; Gerçeker, 2240; Üzülmmez, 103.

daktilo, bilgisayar gibi herhangi bir mekanik aletle yazılmış olmasının da önemi yoktur. Yine uydurma (sahte) imzalı ya da uydurma ad konularak yazılan yazılar da imzasız mektup sayılır.³⁸³

Ancak tehdit suçunu ilişkin mektubun içeriğinden failin kim olduğunu mağdurun bilememesi, onu tanımaya yarayan bir belirti bulunmaması ve kesin olarak tanınmasının olanaksız olması gerekir. Aksi halde imzalı olmayan mektupta mağdurun failin kim olduğunu kesin olarak anlamasına yarayacak özelliklerin bulunması durumunda, ağırlatıcı nedenin varlığı kabul edilemez.³⁸⁴ Mağdur imzasız mektubun kim tarafından gönderildiğini fail ile arasındaki ilişkilerden, imzasız mektupta kullanılan ifadede, yazının sitilinden ya da mektup içinde kim tarafından gönderildiğini belirten bir hususun varlığından anlayabilir.³⁸⁵ Mektup imzasız olmasına karşın, failin kim olduğu mağdur tarafından anlaşılabiliriyorsa bu ağırlatıcı neden uygulanmaz. Çünkü imzasız mektubun ağırlatıcı neden sayılmasındaki bilinmezlik durumu söz konusu değildir.³⁸⁶ Buna karşın mağdurun şüphelendiği kişilerin isimlerini zabıtaya bildirmiş olması, mektubun kimden geldiğini bildiği anlamına gelmez.³⁸⁷

Yargıtay vermiş olduğu kararında, mağdurun tehdit içerikli imzasız mektubun kimden geldiğini anladığı gerekçesiyle bu nitelikli halin uygulamayacağına karar vermiştir.

“Sanığın katılana yazdığı daha önceki benzer mahiyetteki mektuplardan dolayı aynı mahkemede devam etmekte olan dava nedeniyle, suça konu iki adet imzasız mektubu katılan okuduğunda kimin gönderdiği konusunda tereddüt yaşamadan onun tarafından yazılarak gönderdiğini anladığından, 765 sayılı TCY’nın 188/3. maddesindeki tehdit suçunun imzasız mektupla işlenmesi ağırlatıcı sebebinin oluşmadığı gözetilmeden, yazılı biçimde hüküm kurulması...”³⁸⁸

Yukarıdaki karara konu olayda sanığın daha önce mağdura benzer mahiyette mektupları yazması nedeniyle mağdur imzasız mektubun sanıktan geldiğini anlamıştır. Bu nedenle imzasız mektupla tehdide ilişkin nitelikli halin uygulanmaması yerindedir.

³⁸³ Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 363, Erem, *Ceza Kanunu Şerhi*, 1215.

³⁸⁴ Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Açıklaması*, 767; Özütürk, 573

³⁸⁵ Yaşar, Gökcan, Artuç, 3505; Parlar, Hatipoğlu, 1723.

³⁸⁶ Çınar, 140-141, Kaymaz, Gökcan, 88, Sözüer, 141.

³⁸⁷ Yargıtay 4. CD, 4.3.1960, 227/2490, (Önder, 48).

³⁸⁸ Yargıtay 4. CD, 08.03.2010, 2008/9545-2010/3585, (UYAP).

Yargıtay'ın gerek 765 sayılı Kanun dönemindeki³⁸⁹ gerekse 5237 sayılı Kanun dönemindeki³⁹⁰ kararları aynı doğrultudadır.

Telefon aracılığıyla tehdit bakımından bu nitelikli halin uygulanıp uygulanmayacağı konusu önemlidir. Yargıtay da cep telefonuna sms yollamak suretiyle tehdit etme fiilinin tehdidin temel şeklinin oluşturacağına karar vermiştir.³⁹¹ Yargıtay'ın bu durumda nitelikli hali uygulamamasının, mesajların kimin tarafından gönderildiğinin belli olmamasından mı yoksa telefonla gönderilen mesajların yazılı bildirim kapsamında değerlendirilmemesinden mi kaynaklandığı anlaşılmamaktadır.³⁹² Yukarıda açıkça izah edildiği gibi “imzasız mektup” kavramı geniş yorumlanmalıdır. Bu nedenle telefondan sms yoluyla gönderilen tehdit içerikli bir mesaj da bu kapsamda değerlendirilmelidir. Eğer fail bu fiili gerçekleştirirken numarasını gizlemişse bu nitelikli hal uygulanmalıdır.³⁹³ Çünkü imzasız mektupla tehdit suçunun işlenmesinde önemli olan mağdurun failin kim olduğunu bilememesidir.

Doktrinde kimliğini gizleyerek gönderilen e-mail aracılığıyla yapılan tehditlerin de bu kapsam değerlendirilmesi gerektiği, e-postanın hangi bilgisayardan gönderildiğinin IP numarasının araştırılması suretiyle tespit edilebilecek olmasının da durumu değiştirmedeği savunulmaktadır.³⁹⁴ Sonuçta bu husus suçun soruşturulması

³⁸⁹ “Yakınanın, tehdidi içeren mektupların sanıktan geldiğini anlayarak yakındığının anlaşılması karşısında; mektubun ne suretle imzasız mektup sayıldığı açıklanmadan, sanığın TCK'nın 191. Maddesinin 1. fıkrası yerine 2. Fıkrası ile cezalandırılmasına karar verilmesi”, Yargıtay 4. CD, 4.11.2002, 14536/15855 (Necati Meran, Türk Ceza Kanunu, Seçkin Yayınları, Ankara 2004, 516); “Mektubun, sanıktan geldiği lise müdür olan müşteki tarafından yapılan basit bir araştırma ve kontrol sonucu anlaşılıp, hemen C. Başsavcılığına şikayette bulunulmuş olmasına göre, mektubun imzasız sayılmayacağı ve bu itibarla sanığın eyleminin TCK'nın 188. maddesinin 1. fıkrasına girdiği düşünülmeden”, Yargıtay 4. CD, 20.10.1981, 5293/5983, (Savaş, Mollamahmutoğlu, 1761).

³⁹⁰ “Yakınanın, kapısına asılan isimli ve imzasız mektup içeriğinden sanık tarafından gönderildiğini anlayarak sanığın ismini belirtmek suretiyle Cumhuriyet Savcılığına yakınma dilekçesi vermesi karşısında, suça konu mektubun ne surette imzasız kabul edildiği açıklanıp tartışılmadan yetersiz gerekçeyle TCY'nın 106/2-b maddesiyle hüküm kurulması...”, Yargıtay 4. CD, 03.04.2012, 2010/4518-2012/7728, (UYAP); “Tehdit suçunun imzasız mektup ile işlenmesi halinde, bu nitelikli unsurun uygulanabilmesi için, imzasız mektubun kimin tarafından yazıldığının muhatabınca anlaşılamamış olmasının gerekmesi, tanık Süheyla Karamağralının anlatımı karşısında katılan suça konu mektupların sanık tarafından yazıldığını bilebilecek durumda olup olmadığı karar yerinde tartışılmadan TCY'nın 106/1.maddesinin yerine aynı Yasanın 106/2-b maddesi ile uygulama yapılması...”, Yargıtay 4. CD, 19.03.2012, 2010/18615, 2012/6355, (UYAP).

³⁹¹ “Sanığın cep telefonuna mesaj çekerek resmi nikahlı eşini “çok kötü olmasını istemiyorsan iyi düşün, hayatı bundan sonra daha zehir ederim” demesinin 765 sayılı TCK'nın 191/1. ve 5237 sayılı TCK'nın 106/1. cümlesindeki suçu oluşturduğu ve bu suçun kovuşturulmasının şikayet koşuluna bağlı bulunmadığı gözetilmeden...”, Yargıtay 4. CD, 24.04.2007, 2006/934-2007/3750, (Parlar, Hatipoğlu, 1738).

³⁹² Üzülmüş, 104.

³⁹³ Tezcan, Erdem, Önok, 366.

³⁹⁴ Hafizoğulları, Özen, 180; Tezcan, Erdem, Önok, 366.

sonucu failin tespit edilmesiyle ilgili bir durumdur. Önemli olan araştırmaya bağlı olarak failin tespit edilebilir olup olmadığı değil failin kimliğini açıklamadan tehdit etmiş ve tehdidin mağdura ulaştığı anda kimliğin belirlenemiyor olmasıdır.³⁹⁵

Ayrıca Facebook ve benzeri sosyal paylaşım sitelerinde yapılan yazışmalar belirli bir kişiyi hedef alsa da, direkt olarak muhatabına gönderilen bir yazışma yoksa nitelikli hal olarak değerlendirilmez. Mağdura doğrudan ve özel olarak gönderilmiş bir ileti olmalıdır.³⁹⁶ Bunun yanı sıra gelişen teknoloji ile birlikte kullanımı fazlasıyla artan whatsapp, swarm ve benzeri mesajlaşma programları da bu kapsamda değerlendirilmelidir. Mağdur tarafından bilinmeyen bir numara kullanılarak veya numara gizlenerek yapılan tüm yazışmalar bu kapsamdadır. Sonuç olarak TCK'nın cinsel taciz suçunu düzenleyen 105/2-d maddesinde olduğu gibi, tehdit suçunun imzasız mektupla işlenmesi nitelikli halinin düzenlemesine de “*posta veya elektronik haberleşme araçları*” gibi açıklayıcı bir ibare eklenerek bu konuya açıklık getirilmelidir.

2.2.5. Suçun Özel İşaretlerle İşlenmesi

Tehdit suçunun özel işaretler kullanılarak işlenmesi durumunda mağdur üzerinde daha etkili bir korku yaratılacağı düşünülmüş ve bu hareket fiilin işleniş tarzıyla ilgili bir nitelikli unsur olarak düzenlenmiştir.³⁹⁷ Özel işaretlerle yapılan tehdit mağdurun ruh hali üzerinde daha çok etkilidir. Hukuk nazariyatında bu şekilde yapılan tehdide “scopelismo” denir.³⁹⁸ Özel işaretlerle yapılan tehditte zihni kurcalayan bir durum vardır. Bu tehdide maruz kalan muhatap, işarete gizli anlamlar yükleyebilir veya bunu batıl inançlara dayandırabilir. Bu nedenlerle mağdur karşılaştığı tehlikenin değerlendirmesini sağlıklı şekilde yapamaz. Bu da onun kendisini yeterince savunamamasına neden olur.³⁹⁹ Bu nedenlerle özel işaretlerle tehdit nitelikli hal olarak düzenlenmiştir.

³⁹⁵ Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, 369; Artuç, 772.

³⁹⁶ Artuk, Gökçen, Yenidünya, Özel Hükümler 2014, 278.

³⁹⁷ Özgenç, Gazi Şerhi, 809-810; Yurtcan, 7-8.

³⁹⁸ Majno, 118-119.

³⁹⁹ Çınar, 145-146.

Özel işaretlerle tehdit eyleminde özel işaretin neler olduğu açıklanmamıştır. Özel işaretlerden maksat, kötülük yapma bildirimine işaret eden simgelerdir.⁴⁰⁰ Bu işaretlerin neler olduğu sınırlı olarak belirlenmemiştir. Mağdur üzerinde korkutucu etki yapabilecek nitelikte bulunması yeterlidir. Mağdurun evinin önüne tabut, kapısına kafatası, hançer, kanlı bez, molotof kokteyli bırakılması, vahşi hayvan resmi, güç ifadesi olan sıkılmış yumruk, doğrama anlamına gelen kesme işareti, ölüm işareti çizilmesi veya o yöredeki genel anlayışa göre tehdit niteliğinde resim, sembol bırakılması nitelikli halin uygulanması için yeterlidir.⁴⁰¹ Fail, mağdurun huzurunda nutuk, el, yüz vb. hareketleri (failin mağdura eliyle boynunu keseceğim şeklinde gerçekleştirdiği hareket gibi⁴⁰²) yaparak da özel işaretlerle tehdit eylemini işleyebilir. Bu işaretlerin niteliği ve mağdur üzerindeki etkisi yerel mahkemece değerlendirilerek eyleme ilişkin daha ağır ceza uygulanması gerekip gerekmediğine karar verilecektir.⁴⁰³ Yargıtay da mektup dışında birçok nesneyi bu nitelikli halin uygulanması bakımından elverişli saymıştır.⁴⁰⁴

Suçun özel işaretlerle işlenmesinde failin mutlaka kimliği saklamış olması gerekmez. Fail, kimliğini belirterek de bir kişiye posta yoluyla bir mermi veya ölümü anımsatan bir resim (örneğin, kan damlayan bıçak resmi) gönderilmiş olabilir. Bu durumun nitelikli hal kabul edilme gerekçesi failin kimliğini saklaması değil, söz konusu özel işaretin mağdurun iç huzurunu ağır şekilde etkilemiş olmasıdır.⁴⁰⁵

Tehdit için kullanılan özel işaretin niteliği, hâkim tarafından somut olayın özellikleri dikkate alınarak belirlenecektir. Objektif olarak korkutucu özelliğe sahip olan özel bir işaretin kullanıldığı tespit edildikten sonra yani özel işaretle tehdit sayılmasını

⁴⁰⁰ Hafızoğulları, Özen, 180.

⁴⁰¹ Bakıcı, 726; Sözüer, 142.

⁴⁰² Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 364.

⁴⁰³ Meran, 407; Soyaslan, *Özel Hükümler*, 269; Bakıcı, 726

⁴⁰⁴ “İddianamede, şikayetçinin aracının yanına geldiğinde, aracının aynasında "şeffaf bir poşette, içerisinde 250 mm civarında sıvı bulunan bir şişenin asılı olduğu, şişenin dış yüzeyinin Parliament marka sigara kartonu ile sarılı olduğu, karton üzerinde "DİKKATTTT ? BOMMM BENZİN" ibaresinin yazılı olduğu, bu şişeye bir adet taş ile bir adet kibritin de yapıştırılmış olduğunu gördüğü, durumu polise ihbar ettiği, olay yerine gelen polisin topladığı delillerden olan şişe üzerinden alınan parmak izinin ve yazılan yazının şüpheliye ait olduğunun ekspertiz raporları ile sabit olduğunun ileri sürülmesi karşısında; suçun sübutu halinde eylemin, TCK'nın 106/2-b maddesinde düzenlenen “imzasız yazıyla veya özel işaretlerle tehdit” suçunu oluşturabileceği...”, Yargıtay 4. CD, 14.05.2013, 2012/2993, 2013/14583, (UYAP); “Sanığa yükletilen suç, idam edilmiş bir kişi resmi yaparak ve kan izleriyle birlikte gönderilmesi, özel işaretlerle yazılı tehditte bulunma eylemidir.”, Yargıtay 4. CD, 8.12.1987, 9761/7684, (Sözüer, 142).

⁴⁰⁵ Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, 369; Meran, 407.

gerektiren bir halin varlığı belirlendikten sonra, gerçekten mağdurun bundan etkilenip etkilenmediğini araştırmaya gerek yoktur.⁴⁰⁶

Yargıtay'ın vermiş olduğu kararlarında, sanığın idam edilmiş bir kişi resmi yaparak bunu kan izleriyle mağdura göndermesini⁴⁰⁷, sanığın müştekinin eline bir adet mermi vermesini⁴⁰⁸, mektuba silah resmi çizilmesini⁴⁰⁹ özel işaretlerle tehdit kapsamında değerlendirdiğini görmekteyiz.

2.2.6. Suçun Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi

Eylemin birden fazla kişi ile işlenmesi durumunda mağdurun kendisini savunma olanağı azalmakta, saldırının yoğunluğu, ağırlığı ve ciddiyeti artmaktadır. “Birden fazla” kişi tabiri suçun en az iki kişi tarafından işlenmesi, “birlikte işlenmesi” ibaresi de eylemin müşterek fail olarak sorumluluğu gerektirecek şekilde gerçekleştirilmesi anlamına gelir.⁴¹⁰

Müşterek faillik TCK'nın 37/1 maddesinde⁴¹¹ düzenlenmiştir. Birlikte suç işleme kararına bağlı olarak, suçun icra hareketlerinin birlikte gerçekleştirilmesi ve dolayısıyla haksızlık teşkil eden fiilin icrası üzerinde müşterek hakimiyet kurulması halinde söz konusu olan iştirak şekline müşterek faillik denmektedir.⁴¹² Bu nitelikli halin uygulanması için somut olayda müşterek failliğe ilişkin şartların gerçekleşmiş olması gerekir. Buna göre birden fazla kişinin birlikte suç işleme kararına dayanarak suçun icrası üzerinde hakimiyet kurmayı sağlayacak bir katkıda bulunmadıkları sürece bu nitelikli halin uygulanması mümkün değildir. Bu nedenle tehdit fiilinin işlenişine katkıda bulunmakla birlikte fiilin icrası üzerinde hakimiyet kuramayan kişilerin, yani azmettirenler ve yardım edenlerin varlığı, nitelikli halin uygulanmasını gerektirmez.⁴¹³

⁴⁰⁶ Üzülmüş, 106; Parlar, Hatioğlu, 1723.

⁴⁰⁷ “Sanığa yükletilen suç, idam edilmiş bir kişi resmi yaparak ve kan izleriyle birlikte gönderilmesi, özel işaretlerle yazılı tehditte bulunma eylemidir.”, Yargıtay 4. CD, 20.02.1991, 1066-152, (Sözür, 142).

⁴⁰⁸ “Sanık Erhan Aydın'ın, müşteki Samet Tamer'in eline bir adet mermi vermesi şeklindeki eyleminin, TCK'nın 106/2-b maddesinde belirtilen özel işaretlerle işlenen tehdit suçunu oluşturup oluşturmayacağı tartışılmadan, yazılı biçimde karar verilmesi...”, Yargıtay 4. CD, 04.02.2013, 2012/34421-2013/2697, (UYAP)

⁴⁰⁹ Yargıtay 4. CD, 21.12.2011, 40/24881, (Sinerji).

⁴¹⁰ Halil Polat, Aynur Arslan Polat, *Ceza Hâkiminin Başvuru Kitabı*, C: 1, Adalet Yayınevi, Ankara 2010, 1281; Parlar, Hatipoğlu, 1724, Meran, 407.

⁴¹¹ TCK m.37/1: “Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur.”

⁴¹² İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayınları, Ankara 2006, 416-417.

⁴¹³ Koca, Üzülmüş, Özel Hükümler, 365; Artuç, 773.

Örneğin, yüze karşı tehditte birlikteliğin gerçekleşmesi için her iki failin de olay yerinde bulunması gerekir. Failin olay yerinde olmayan kardeşini kastederek mağdura “abim ile beraber seni keseceğiz” demesi olayında müşterek faillik gerçekleşmediğinden nitelikli hal uygulanmayacaktır.⁴¹⁴

765 sayılı TCK’nın 188/3. maddesinde cezayı artırıcı bu hal bakımından “birkaç kişi” ibaresi kullanılmıştı. Doktrinde birkaç kişi tabirinin “en az iki kişi” olarak anlaşılması gerektiğini belirtilmekteydi. Nitekim 765 sayılı TCK’da iki kişiden fazla kimselerin birleşmelerinin şart koşulduğu haller açıkça gösterilmişti (765 sayılı Kanun m. 236,254 vs).⁴¹⁵ Ancak Yargıtay kararlarında “birkaç kişi” tabirinin “ikiden fazla kimseyi” ifade ettiğini kabul etmekteydi.⁴¹⁶

5237 sayılı Kanunun bu nitelikli hali düzenleyen hükmünde suçun “birden fazla kişi” tarafından işleneceği açıkça belirtilerek eski Kanun dönemindeki belirsizlik çözüme kavuşturulmuştur. Bunun anlamı birden fazla, en az iki kişi tarafından eylemin birlikte gerçekleştirilmesidir. Yeni dönemde Yargıtay’ın kararları da bu yönde olmuştur:

*“İddianamedeki açıklamaya göre, her iki sanığın birlikte yakınanı tehdit etme eyleminin yargılama süresinde yürürlüğe giren 5237 sayılı TCY’nın 106/2-c madde ve fıkrasında "tehdidin birden fazla kişi tarafından birlikte" işlenmesi biçiminde ve suçun nitelikli hali olarak düzenlenmesi karşısında...”*⁴¹⁷

*“Sanıklar Mevlüt Erpek ve Aydın Sağır’a yükletilen... suçun birden fazla kişi tarafından silahla işlenmesi karşısında T.C.Y 106/2-c maddesi gereğince ceza arttırılmamış bu suretle, yanlış sonucu eksik ceza öngörülmüş ise de...”*⁴¹⁸

⁴¹⁴ Yaşar, Gökcan, Artuç, 3505.

⁴¹⁵ Sözüer, 142; Bakıcı, 726; Kaymak, Gökcan, 88.

⁴¹⁶ “Sanıkların iki kişi olması ve eylemlerinin TCK’nın 188/1. Maddesindeki suçu oluşturduğu gözetilmeden bu maddedeki birkaç kişi tabirine yanlış anlam verilerek TCK’nın 188/3 maddesiyle hükümlülüklerine karar verilmesi, bozmayı gerektirmiştir.”, Yargıtay 4. CD, 18.02.1988, 1003-1255 (Artuk, Gökcan, Yenidünya, Özel Hükümler 2014, 279); “Birkaç tabirinin ikiden fazla kişiyi kapsadığı ve yerleşmiş içtihatların da bu doğrultuda olduğu gözetilmeden, iki sanık hakkında TCK’nın 191/1 maddesinin 1. bendi yerine 2. bendinin uygulanması doğru değildir.”, Yargıtay 4. CD, 08.12.1987, 9761-7684, (Sözüer, 142).

⁴¹⁷ Yargıtay 4. CD, 19.02.2008, 2006/9030-2008/1714, (Sinerji).

⁴¹⁸ Yargıtay 4. CD, 02.07.2008, 5165-15206, (UYAP).

2.2.7. Suçun Var Olan Veya Var Sayılan Suç Örgütlerinin Oluşturduğu Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi

Bu nitelikli hal bir yandan kötülüğün birden çok kişiden geleceğini belirtmesi, diğer yandan kaynağı gizli olan bir gücün ortaya çıkaracağı korkunun etkisinin daha fazla olması gerekçesine dayanır.⁴¹⁹ Madde gerekçesinde bu durumun nitelikli hal olarak düzenlenmesinin sebebi de *“Gizli veya açık, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları tehdit gücünün de, kişileri paniğe kapılacak surette korkutabilmesi dolayısıyla, suçun nitelikli hâli olarak sayılması uygun görülmüştür.”*⁴²⁰ şeklinde ifade edilmiştir.

Öncelikle “suç örgütü” kavramının ne anlama geldiğini ele alalım. Bir örgütün suç örgütü olup olmadığı konusu, TCK’nın “suç işlemek amacıyla örgüt kurma” başlıklı 220. maddesine⁴²¹ göre belirlenir. En az üç kişiden meydana gelen örgütün yapısı, sahip olduğu üye sayısı ve araç gereç bakımından amaç suçları gerçekleştirmeye elverişli olmalıdır. Örgüt niteliği gereği süreklilik arz eden bir oluşumdur, birlikteliktir. Bundan dolayı kişilerin yalnızca belli bir suçu işlemek için bir araya gelmesi durumunda örgüt değil iştirak ilişkisi söz konusu olur.⁴²²

⁴¹⁹ Tezcan, Erdem, Önok, 367; Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 365.

⁴²⁰ www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/maddegerekce.doc.

⁴²¹ TCK m. 220/1: “Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

(2) Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Örgütün silahlı olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza dörtte birden yarısına kadar artırılır.

(4) Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur.

(5) Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır.

(6) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılır. Örgüte üye olmak suçundan dolayı verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir. Bu fıkra hükmü sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır.

(7) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir.

(8) Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapacak kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

⁴²² Albayrak, 569-570.

Tehdit eylemi suç örgütünün adı kullanılarak onun oluşturduğu korkutucu güçten faydalanılarak gerçekleştirilirse bu nitelikli hal uygulanabilir. Failin örgüt üyesi olmasına gerek yoktur. Ancak mağdura bu örgütle bağlantısı olduğu veya en azından isterse o örgüt elemanlarını kullanabileceği izlenimi yaratması gerekir.⁴²³ Ancak fail aynı zamanda suç örgütünün de üyesi ise hem suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçundan hem de nitelikli tehdit suçundan dolayı cezalandırılır.⁴²⁴

765 sayılı TCK'dan farklı olarak 5237 sayılı TCK'da nitelikli halin uygulanması bakımından var olan veya var sayılan örgütün "gizli" olması şartı aranmamıştır.⁴²⁵ Sadece suç örgütü olması / var sayılması ve bundan kaynaklanan korkutucu bir etkisi olması yeterlidir.

Tehdit gerçekleştirilirken bahsedilen suç örgütünün gerçekte var olması şart değildir. Var sayılan bir suç örgütü de olabilir. Örgütün var olması veya var sayılması arasında fark yoktur. Önemli olan, çevrede çeşitli suçların bu örgüt tarafından gerçekleştirildiği konusunda bir intiba yaratılmış olmasıdır.⁴²⁶ Örgütün var olduğunun sanılması, adı zikredilerek tehdidin korkutucu etkisinin artırılması yeterlidir. Örneğin, tehdit mektubun altına aslında var olmayan "İntikamcılar Çetesi" adına ibare düşülmesi gibi.⁴²⁷ Soyaslan'a göre ise⁴²⁸ var sayılan örgüt, geçmişte ismini duyurmuş ve yaptığı eylemlerle henüz hafızalardan silinmemiş, yeniden gündeme geldiğinde insanları korkutacak bir örgüttür.

Yargıtay "*kardeşini senin gözünün önünde öldüreceğim, seni de örgüte teslim edeceğim*"⁴²⁹, "*Ben Tunceliliyim beni tanıyor musun? Bin tane PKK'lı adamım var seni öldüreceğim*"⁴³⁰ ifadelerini var olan veya var sayılan suç örgütünün korkutucu gücünden yararlanılarak tehdit niteliğinde değerlendirmiş, buna karşın "*seni mafyaya*

⁴²³ Yaşar, Gökcan, Artuç, 3505; Parlar, Hatipoğlu, 1724.

⁴²⁴ Durmuş, Tezcan, Önok, 367.

⁴²⁵ Üzülmüş, 108; Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, 370.

⁴²⁶ Önder, 49; Malkoç, Güler, 1350; Gerçeker, 2240.

⁴²⁷ Tezcan, Erdem, Önok, 367-368.

⁴²⁸ Soyaslan, Özel Hükümler, 269-270.

⁴²⁹ Yargıtay 4. CD, 25.4.2007, 158/3838, (Meran, 408).

⁴³⁰ "Sanığın borcunu tahsil amacıyla yakınanı "Ben Tunceliliyim beni tanıyor musun? Bin tane PKK'lı adamım var seni öldüreceğim" diyerek tehdit etme eyleminden dava açılmış olması karşısında, iddia konusu suçun TCK'nın 106/2-d maddesinde tanımlandığı", Yargıtay 4. CD, 13.12.2011, 20374/23891, (UYAP)

vereceğim, öldüreceğim"⁴³¹, *"konuşma hakkımı elimden alamazsınız, terör çıkarmamızı mı istiyorsunuz, terörle mi korkutalım sizi"*⁴³² şeklindeki ifadeleri ise bu nitelikli hal kapsamında değerlendirmemiştir.

Suçun var olan veya varsayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi, TCK'nın 265. maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçunun da nitelikli halleri arasında düzenlenmiştir.⁴³³ Yani fail, kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla ve var olan veya varsayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak tehdit kullanırsa artık nitelikli tehditten değil görevi yaptırmamak için direnme suçunun nitelikli halinden cezalandırılacaktır. Yargıtay'ın şu kararı bu duruma iyi bir örnek olarak gösterilebilir:

*"Kavgaya karışan sanığın, olaya müdahale edip, üzerinde bulunan bıçağı almak isteyen komiser yardımcısı olarak görev yapan müştekiye, bıçağı vermemek için direndiği sırada elinin kesilerek kanaması üzerine "Elimi kestin, bak kan akıyor, her damlası seksen kişiye bedel, hepinizin kökü kazınacak, Apoyu İmralı'dan getireceğim, ben başkanım seksen kişiyi buraya yığarım, Yunak'ta gezemeyeceksiniz" şeklinde tehditte bulunması eyleminin, TCK'nın 265/1-4. maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturduğu gözetilmeden, anılan Kanunun 106/2-d maddesi uyarınca hüküm kurulması"*⁴³⁴

Verilen karar örneğinde tehdit suçu, görevi yaptırmamak için direnme suçunun unsuru durumundadır. Dolayısıyla söz konusu nitelikli hal, yardımcı hüküm niteliğinde olan tehdit suçu bakımından değil asıl suç olan görevi yaptırmamak için direnme suçu bakımından uygulanacaktır.

⁴³¹ "Oluşa ve dosya içeriğine göre; şikayetçi ile arasında alacak verecek ihtilafı bulunan sanığın şikayetçiye "seni mafyaya vereceğim, öldüreceğim" şeklinde tehdit ettiği olayda, var olan veya varsayılan bir örgütün korkutuculuğundan yararlanılmaması karşısında TCK'nın 106/1-1.cümle maddesi gereğince cezalandırılmasına karar verilmesi gerekirken, gerekçesi de belirtilmeden TCK'nın 106/2-d maddesi uyarınca hüküm kurulması", Yargıtay 4. CD, 19.3.2012, 7095/6322, (UYAP).

⁴³² "sanığın katılana söylediği "konuşma hakkımı elimden alamazsınız, terör çıkarmamızı mı istiyorsunuz, terörle mi korkutalım sizi" biçimindeki sözlerinin, doğrudan terör örgütünün adının kullanılmayışı, sanığın terör örgütü ile doğrudan veya dolaylı biçimde bağlantısının bulunduğu imasında bulunmaması karşısında, TCK'nın 106/2-d maddesinde öngörülen var olan veya varsayılan suç örgütlerinin korkutucu etkisinden yararlanılarak tehdit suçunu oluşturmadığı, katılanın kendisinin veya yakınlarının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden de bahsedilmemesi nedeniyle eyleminin TCK'nın 106/1-2. cümlesinde yer alan sair tehdit suçunu oluşturacağı gözetilmeden", Yargıtay 4. CD, 8.10.2015, 18608/35099, (UYAP).

⁴³³ TCK m. 265/4: "Suçun silahla yada var olan veya varsayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır."

⁴³⁴ Yargıtay 4. CD, 24.9.2013, 7154/23383, (Sinerji).

Bu başlık altında değinmemiz gereken bir başka konu da, Terörle Mücadele Kanununda yer alan tehdit suçudur. 3713 sayılı TMK'nın terör tanımı başlıklı 1. maddesine göre *“terör, cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesi zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.”*

TMK'nın 4. maddesine göre eğer tehdit suçu, yukarıdaki tanımda belirtilen amaçlar doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlenirse terör suçu sayılacaktır. Bu durumda da bu suçu işleyen failer hakkında ilgili kanuna göre verilecek hapis cezaları ve adli para cezaları yarı oranında artırılarak hükmolunacaktır. Ayrıca bu tür fiillerde muayyen olan cezanın yukarı sınırı aşılabilecektir (TMK m. 5).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KUSURLULUK, SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, MUHAKEMESİ VE YAPTIRIMI

3.1. KUSURLULUK

3.1.1. Genel Olarak

Bir hareket hukuka aykırı olsa bile bu hareket failine isnat edilemiyorsa şahsın cezai sorumluluğu doğmaz. Çağdaş ceza hukuku, kusursuz cezalandırmayı kabul etmez.⁴³⁵

Kusurluluk şahsın kınanabilirliği hususundaki yargıdır. Failin gerçekleştirdiği eylem dolayısıyla kınanabilmesi için soyut birtakım şartların gerçekleşmiş olması gerekir.⁴³⁶ İşte kusurluluk konusunda, işlenen fiil dolayısıyla failin hangi şartlarda sorumlu tutulabileceği incelenmektedir. Bu şartlara göre şahsın gerçekleştirdiği eylem nedeniyle cezalandırılması gerekip gerekmediği tespit edilir.⁴³⁷ Suçun yapısı bakımından kusur, suçun maddi ve manevi unsurları ile hukuka aykırılık (haksızlık) unsurunun varlığının tespitinden sonra son safhada karşımıza çıkmaktadır. Failin diğer unsurları gerçekleştirmiş olması yeterli değildir. Ayrıca gerçekleştirdiği fiil nedeniyle kınanabilmesi de gerekir.⁴³⁸

Kusurluluğun bulunması için şahsın isnat kabiliyetinin olması gerekir. Isnat kabiliyeti, failin gerçekleştirdiği fiilin hukuki sonuçlarını algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneğidir. Failin kusurlu hareket edebilmesi için bu yönlendirme yeteneğine sahip olması gerekir. Bir başka deyişle fail, haksızlığı algılayabilme ve buna göre davranışlarını yönlendirme yeteneğini haiz olmalıdır.⁴³⁹ Bu kabiliyeti haiz olması için belli bir olgunluğa ulaşması ve akli dengesinin yerinde olması gerekir. Baskın

⁴³⁵ Öztürk, Erdem, 233; Veli Özer Özbek, *Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı*, İzmir Şerhi (3. Baskı), Cilt: 1, Seçkin Yayınları, Ankara 2006, 274.

⁴³⁶ Sulhi Dönmezer, Sahir Erman, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Sulhi Garan Matbaası, Cilt: 2, İstanbul 1974, 213-214.

⁴³⁷ Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, A. Caner Yenidünya, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (3. Baskı), Turhan Kitabevi, Ankara 2007, 595

⁴³⁸ Koca, Üzülmüş, Genel Hükümler, 243; Timur Demirbaş, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (5. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2007, 306.

⁴³⁹ Hakeri, 168; Demirbaş; 306-307.

görüŖe göre isnat kabiliyeti kiŖinin kusur kapasitesidir. Isnat kabiliyeti olmayan failin kusurlu hareket etmesi mümkün değildir. Dolayısıyla kusurluluğun ön Ŗartı isnat kabiliyetidir.⁴⁴⁰

Kusurluluk üzerinde etkili olan haller TCK'nın 24-34. maddeleri arasında "ceza sorumluluğunu kaldıran veya etkileyen haller" baŖlığı altında düzenlenmiŖtir. Bu baŖlık altında hem hukuka uygunluk sebeplerine hem de kusurluluğu etkileyen hallere yer verilmiŖtir. Bu bağlamda hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi (m. 24/2-4), zorunluluk hali (m. 25/2), hukuka uygunluk sebeplerinde sınırın aŖılması (m. 27), cebir veya tehdit (m. 28), haksız tahrik (m. 29), hata halleri (m. 30/3-4), yaŖ küçüklüğü (m. 31), akıl hastalığı (m. 32), sağır ve dilsizlik (m. 33) ve geçici nedenler, alkol veya uyuŖturucu madde etkisinde olma (m. 34), kusurluluğu kaldıran halleri oluŖturmaktadır.⁴⁴¹ Hukuka uygunluk nedenlerini suçun unsurlarında, hukuk aykırılık baŖlığı altında incelemiŖtik. Ŗimdi kusurluluğu etkileyen nedenler olan amirin emrini ifa, zorunluluk hali, cebir ve tehdit, haksız tahrik ve hata konularını ele alacağız.

3.1.2. Kusurluluğu Etkileyen Nedenler

3.1.2.1. Amirin Emrini İfa

Yetkili bir merciin emrinin içeriği, bazen tehdit teŖkil eden bir fiil olabilir. Yetkili merciin emri hukuka uygun olabilir. Bu durumda emrin yerine getirilmesi hukuka uygunluk sebebini oluŖturacaktır.⁴⁴² Kusurluluğu etkileyen neden olan, hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi, TCK'nın 24. maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında düzenlenmiŖtir.

TCK'nın 24. maddesinde "(2) Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.

(3) Konusu suç teŖkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.

⁴⁴⁰ Soyaslan, Genel Hükümler, 427-429; Öztürk, Erdem, 235-236.

⁴⁴¹ Albayrak, 58 vd., Yalvaç, 185-189.

⁴⁴² Üzülmöz, 119; Özgenç, Gazi Ŗerhi, 357-358.

(4) *Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.*” şeklinde düzenleme bulunmaktadır.

Aynı hususa Anayasamızın 137. maddesinde⁴⁴³, PVSK’nın 2/2. maddesinde⁴⁴⁴ ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 11. maddesinde⁴⁴⁵ de yer verilmiştir.⁴⁴⁶

Kamu hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde işlemesi için kamu görevlileri arasında bir hiyerarşi bulunması gerekir. Hiyerarşide üstün asta emir verme yetkisi, astın da bu emri yerine getirme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu yapı içerisinde yer alan şahıslar, amir (emredilen) veya memur (emredilen) konumundadır. Bunun gereği olarak memur, amirin emrine itaate mecburdur. Yani ast, üstün emirlerini değiştirmeden ve geciktirmeden yerine getirmelidir.⁴⁴⁷

Amirin memura verdiği emir hukuka uygun ise emrin yerine getirilmesi de hukuka uygun olacaktır. Zaten bu durumda TCK’nın 24/1. maddesindeki kanun hükmünün yerine getirilmesi (görevin yerine getirilmesi) hukuka uygunluk nedeninden bahsedilecektir.⁴⁴⁸ Örnek olarak CMK’nın 119/1. maddesi verilebilir. Maddeye göre

⁴⁴³ T.C. Anayasası md: 137: “Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri, yönetmelik, tüzük, kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Ancak, üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, emir yerine getirilir; bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz.

Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilemez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

Askeri hizmetlerin görülmesi ve acele hallerde kamu düzeni ve kamu güvenliğinin korunması için kanunda gösterilen istisnalar saklıdır.”

⁴⁴⁴ PVSK md. 2/2: “Yetkili amir tarafından verilecek sözlü emirler derhal yerine getirilir. Bu emirlerin yazılı olarak verilmesi istenemez. Bu hallerde emrin yerine getirilmesinden doğabilecek sorumluluk emri veren aittir.”

⁴⁴⁵ DMK md. 11: “Devlet memurları kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludurlar.

Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmaya mecburdur. Ancak yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir.

Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir surette yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

Acele hallerde kamu düzeninin ve kamu güvenliğinin korunması için kanunla gösterilen istisnalar saklıdır.”

⁴⁴⁶ Üzülmüş, 118.

⁴⁴⁷ Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 250; İçel, Sokullu-Akıncı, Özgenç, Sözüer, Mahmutoglu, Ünver, 123.

⁴⁴⁸ “Amirin meşru emrinin yerine getirilmesi bir hukuka uygunluk nedenidir. Örneğin; kolluk memurunun görevini icra ettiği sırada direniş gösteren kişilere karşı amirinin emriyle, zor ve silah kullanması. Bu halde, yasaya uygun şekilde silah kullanılması dolayısıyla meydana gelecek neticeden, yasa hükmünün

arama, hakim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısının yazılı emri ile yapılabilir. Cumhuriyet savcısının yazılı emrinin varlığı durumunda kolluk görevlilerinin arama yapması, bahsi geçen görevin yerine getirilmesinden ibarettir.⁴⁴⁹

Diğer yandan hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı bir emir söz konusu ise bu durum hukuka uygunluk nedeni oluşturmaz. Dolayısıyla failin eylemi hukuka aykırı olmaya devam eder.⁴⁵⁰ Burada emri yerine getirenin sorumlu olmaması hukuka uygunluk nedeni bulunmasından dolayı değil şahsın içinde bulunduğu hiyerarşik yapı nedeniyle kusurluluğunun etkilenmesinden dolayıdır. Hukuka aykırı bir emrin bulunduğu durumda hukuka uygunluk nedeni söz konusu olamayacaktır.⁴⁵¹

TCK m. 24/2'nin uygulanabilmesinin şartları şunlardır:

- Bir emrin varlığı,
- Emri verenin böyle bir emri vermeye yetkili olması,
- Emrin yerine getirilmesinin görev gereği zorunlu olması,
- Verilen emrin suç oluşturmaması,
- Verilen emrin hukuk uygun olup olmadığının kontrol edilebilmesi.⁴⁵²

Amirin emri, hukuka aykırı olmanın da ötesine geçerek bir suçu teşkil ediyorsa böyle bir emrin yerine getirilmesine Anayasa da (m.137/2), TCK da (m. 24/3) hiçbir surette izin vermemektedir. Bu durum, TCK'nın 24/3 maddesinde “*Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur*” şeklinde belirtilmiştir. Anayasada böyle bir durumda emri yerine getirenin sorumluluktan kurtulamayacağı belirtilse de emri verenin de sorumlu olacağı açıktır. Konusu suç teşkil eden bir emir söz konusu ise böyle bir emrin yerine getirilmesinden emri veren azmettiren, yerine getiren ise fail olarak sorumlu olacaktır.⁴⁵³

yerine getirilmesi dolayısıyla ceza sorumluluğu doğmaz. Bu hukuka uygunluk nedeninin koşulları; bir emrin varlığı, emri verenin yetkili olması, emrin hukuka uygun ve bağlayıcı olmasıdır. Bu şartların gerçekleşmesi halinde ast olan failin eylemi hukuk uygun hale gelecektir”, ayrıntılı bilgi için bkz: Yaşar, Gökcan, Artuç, 555-558.

⁴⁴⁹ Özgenç, *Genel Hükümler*, 351.

⁴⁵⁰ Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 250-251; Yaşar, Gökcan, Artuç, 555.

⁴⁵¹ İçel, Sokullu-Akıncı, Özgenç, Sözüer, Mahmutoğlu, Ünver, 127-128.

⁴⁵² Centel, Zafer, Çakmut, 297-299; Hakeri, 230-231.

⁴⁵³ Özbek, 343; Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 252.

Bu durumun istisnasına Anayasanın 137/3 maddesinde yer verilmiştir. Söz konusu maddede; “*Askeri hizmetlerin görülmesi ve acele hallerde kamu düzeni ve kamu güvenliğinin korunması için kanunda gösterilen istisnalar saklıdır*” denmektedir.

211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 14. maddesinde⁴⁵⁴ astın, amirlerine mutlak surette itaate ve kanun ve nizamlarda gösterilen hallerde de üstlerine mutlak itaate mecbur olduğu belirtilmiştir. 1632 Askeri Ceza Kanununun 41/2 maddesinde göre de amir veya üstün hizmete müteallik hususlarda verdiği emir bir suç teşkil ederse suçun işlenmesinden emri veren sorumludur. Dolayısıyla hizmete müteallik hususlarda verilen emrin konusu suç teşkil etmesine rağmen emrin icrası ast açısından kanuni bir mecburiyettir. Bu sebeple böyle bir emri icra eden astın cezai sorumluluğuna gidilemeyecektir.⁴⁵⁵ Konusu suç teşkil eden bir emrin ast tarafından yerine getirilmesini öngören bu düzenlemeler Anayasaya aykırıdır ve zımnen ilga edilmiş durumdadır. Bu durumda yine TCK’nın 24. maddesindeki düzenleme geçerli olacaktır.⁴⁵⁶

Tehdit teşkil edecek bir eylem, bir emir sonucu gerçekleştirilirse ve yukarıda belirtilen şartlar oluşmuşsa emri yerine getiren kişi bakımından kusurluluğunu kaldıran bir neden söz konusu olacak ve tehdit suçundan dolayı emri verenin sorumlu olması yoluna gidilecektir. Üzülmez, kanunlara uygun bir şekilde düzenlenmiş gösteride, gösteriye katılanların sözlerini beğenmeyen bir amirin “dağılın yoksa kötü olacak” diye bağırarak emrindekilere havaya ateş etme emrini verdiği olayda, bu emri kanun ve görevleri gereği yerine getirmek zorunda olan astlar için kusurluluğu kaldıran sebep bulunması nedeniyle sorumluluklarına gidilemeyeceğini, emrin icrası bakımından, yalnızca amirin sorumlu tutulacağını belirtmiştir.⁴⁵⁷

⁴⁵⁴ 211 sayılı Kanun m. 14: “Ast; amir ve üstüne umumi adap ve askeri usullere uygun tam bir hürmet göstermeye, amirlerine mutlak surette itaate ve kanun ve nizamlarda gösterilen hallerde de üstlerine mutlak surette itaate mecburdur.

Ast muayyen olan vazifeleri, aldığı emri vaktinde yapar ve değiştiremez, haddini aşamaz. İcradan doğacak mesuliyetler emri verene aittir.

İtaat hissini tehdit eden her türlü tezahürler, sözler, yazılar ve fiil ve hareketler cezai müeyyidelerle men olunur.”

⁴⁵⁵ Özgenç, Genel Hükümler, 355; İçel, Sokullu-Akıncı, Özgenç, Sözüer, Mahmutoglu, Ünver, 128-129

⁴⁵⁶ Koca, Üzülmez, Genel Hükümler, 253.

⁴⁵⁷ Üzülmez, 120-121.

3.1.2.2. Zorunluluk Hali

Zorunluluk hali, TCK'nın 25/2. maddesinde “*Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasına kurtarma zorunluluğu ile tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez*” şeklinde düzenlenmiştir.

Kanunla koruma altına alınmış menfaatleri tehdit eden ve başkasının hukuken korunan menfaatlerini ihlalden başka bir kurtuluş yolu kalmayan tehlike haline zorunluluk hali denir. Bir başka deyişle zaruret hali “tehlikeye katlanmak konusunda hukuki yükümlülüğü bulunmayan bir kimsenin, bilerek sebebiyet vermediği ve kendisinin yahut başkasının şahsına yönelmiş ağır ve kesin bir tehlikeyi, ancak kanunun suç olarak düzenlediği ve tehlike ile orantılı bir fiil ile bertaraf etmesi hali”dir.⁴⁵⁸

Zorunluluk halinin uygulanabilmesi için ortada hayat, sağlık, özgürlük, malvarlığı gibi belirli bir hukuki yarara yönelik bir tehlike var olmalıdır. Bu tehlikenin güncel olması yani halen devam ediyor olması ve bu tehlikenin kişiye yönelik ve ağır olması gerekir. Şahıs tehlikenin meydana gelmesine bilerek neden olmamalı ve bu tehlikeye göğüs germe yükümlülüğü altında bulunmamalıdır. Korunmaya ilişkin olarak da başka türlü korunma olanağının bulunmaması ve korunma hareketiyle tehlike arasında denge bulunması şartları vardır.⁴⁵⁹

Diğer kusurluluğu etkileyen nedenlerde olduğu gibi zorunluluk halinde kalan kişinin fiili de hukuken meşru değildir, belli koşulların oluşması halinde mazur görülebilir. Çünkü zorunluluk halinde ağır ve muhakkak bir tehlike ile karşılaşan kişiden, hukukun istediği şekilde irade oluşturması ve buna göre hareket etmesi beklenemez. Bu durumda kalan kişinin haksız bir eylem gerçekleştirmesi yani üçüncü bir kişinin hakkını ihlal etmesi nedeniyle kusurluluğu, kınanabilirliği azalır ya da tamamen ortadan kalkar.⁴⁶⁰

⁴⁵⁸ Ayvaz Cebre, “Zorunluluk Hali”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2012/8, 222-223; Hakeri, 233.

⁴⁵⁹ İçel, Sokullu-Akıncı, Özgenç, Sözüer, Mahmutoglu, Ünver, 158-165; Soyaslan, *Genel Hükümler*, 153-155;

⁴⁶⁰ Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 255; Özgenç, *Genel Hükümler*, 347-348.

Bu açıklamalar ışığında, bir kişi tehdit suçunu oluşturan bir eylemi yukarıda belirttiğimiz şartları sağlamak koşuluyla zorunluluk hali içerisinde gerçekleştirirse işlediği fiil bakımından kusurluluğu ortadan kalkacağı için cezalandırılmayacaktır. Ancak tehdit suçunun zorunluluk hali içerisinde işlenmesi uygulamada pek rastlanamayacak bir durumdur.

3.1.2.3. Cebir ve Tehdit

Kusurluluğu etkileyen nedenlerden cebir ve tehdit, TCK'nın 28. maddesinde düzenlenmiştir. TCK 28. madde *“Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.”* şeklindedir.

Cebir kavramının sözlük anlamı “zor, zorlayış”⁴⁶¹ olup ceza hukuk anlamında cebir, zorlama sonucu bir suç işlemek mecburiyetinde bırakılan kimsenin içinde bulunduğu durumdur. Burada failin karşı koyma olanağını ortadan kaldıran veya zorlaştıran, vücuda yönelik bir etki söz konusudur.⁴⁶² Cebre maruz kalan kişinin iradesi, belli bir davranışı, belli bir fiili icra etmesi doğrultusunda zorlanmaktadır. Cebir uygulanmasına rağmen kişinin fiili işlerken iradesi vardır. Fakat bu irade zorlanmış bir iradedir. Yani hukukun değer yüklediği bir irade olma özelliğini yitirmiştir.⁴⁶³ Şahıs işlediği fiil açısından kasten hareket etmektedir. İşlediği fiil hukuka aykırı olup bir suça vücut vermektedir. Ancak bu yaptığı bu haksızlık bakımından kendisine kusur izafe edilemeyecektir. Çünkü kişi, zorlayıcı bir kuvvetle bahse konu fiili işlemeye zorlanmıştır. Bu zorlama nedeniyle de kişinin kusursuz olduğu kabul edilmelidir.⁴⁶⁴ Cebirin özelliği, suçun işlenmesinden hemen önce veya suçun işlenmesi anında kendisini göstermesidir.⁴⁶⁵

TCK 28. madde anlamında tehdit, kendisi tarafından bilerek sebebiyet verilmemiş olan ve başka türlü karşı koyamayacağı, ileride meydana gelebilecek ağır ve muhakkak

⁴⁶¹ www.tdk.gov.tr (28.03.2016).

⁴⁶² Öztürk, Erdem, 270-271; Cihan, 8.

⁴⁶³ Sözüer, 128-129; Özenç, *Uygulamalı Ceza Hukuku*, 227.

⁴⁶⁴ Özenç, 345-346; Özbek, 379.

⁴⁶⁵ Ali Parlar, Muzaffer Hatipoğlu, *Ceza Sorumluluğunu Kaldıran Veya Azaltan Nedenler* (2. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2010, 140.

bir zarardan kendisini veya başkasını korumak maksadıyla, manevi zorlama ile istenen suçu işleyen kimsenin içinde bulunduğu durumdur.⁴⁶⁶ Örneğin, birisini öldürmezse kendisinin de öldürüleceği söylenen kişi, tehdit altındadır. Ya öldürülmeye razı olacak ya da başkasını öldürecektir.⁴⁶⁷

Tehdit halinde, gerçekleşmesi failin isteğinin yerine getirilmemesi kaydına bağlı herhangi bir kötülük, iradesi zorlanan kişiye bildirilmektedir. Kişi üzerinde fiziki bir etki yapılmamaktadır ve tehdit geleceğe yönelik bir kötülüğe ilişkindir. Cebir halinde ise maddi, fiziki bir etki söz konusudur ve yapılan etki halen devam etmektedir, günceldir.⁴⁶⁸ Ancak her iki halde de kişinin özgür iradesi sakatlanır ve işlediği fiile ilişkin kınanabilirliği, kusuru etkilenir.

Kişi TCK'nın 106. maddesinde düzenlenen tehdit suçunu, karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı bir cebir ve tehdidin etkisiyle işlerse eyleme ilişkin kusuru kendisine uygulanan cebir veya tehdidin etkisiyle ortadan kalktığı için meydana gelen tehdit suçundan sorumlu olmaz. Çünkü her iki halde de fail serbest iradede mahrumdur. Zorlanmış, sakatlanmış bir iradeyle hareket etmektedir. Dolayısıyla meydana gelen sonuçtan onun yerine cebir ve tehdidi uygulayan kişi cezalandırılır. Bu durum, hukukumuzda dolaylı faillik⁴⁶⁹ kavramıyla düzenlenmiş ve TCK'nın 37/2 maddesinde⁴⁷⁰ ifadesini bulmuştur.

3.1.2.4. Haksız Tahrik

Haksız tahrik TCK'nın 29. maddesinde *“haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis*

⁴⁶⁶ Öztürk, Erdem, 270; Yaşar, Gökcan, Artuç, 730-731; Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 262.

⁴⁶⁷ Soyaslan, *Genel Hükümler*, 459.

⁴⁶⁸ İçel, Sokullu-Akinci, Özgenç, Sözüer, Mahmutoglu, Ünver, 279; Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 263-264; Öztürk, Erdem, 269-270.

⁴⁶⁹ “Dolaylı fail, bir suçu başka kişi veya kişileri araç olarak kullanarak işletmektedir. Bu nedenle “gölge fail” olarak da nitelendirilebilir. Çünkü suçun icra hareketlerini gerçekleştiren kişiler görünüşte fail olarak algılanırken, aslında bu kişiler kendileri üzerinde hâkimiyet kuran dolaylı failin planladığı hareketleri gerçekleştirmektedirler. Dolaylı failin başka bir şahsı araç olarak kullanması, cebir veya tehdide de dayanabilir. Görünüşte failin iradesi üzerinde hâkimiyet kuran kişi, dolaylı fail olarak sorumlu tutulur. Dolaylı fail, suçun icra hareketlerini gerçekleştiren şahsın ve hareketinin üzerinde üstün hâkimiyet kurmaktadır. Bu nedenle dolaylı fail, suçun faili olarak cezalandırılmaktadır.”, ayrıntılı bilgi için bkz: Özgenç, Gazi Şerhi, 514; Yaşar, Gökcan, Artuç, 1078-1079.

⁴⁷⁰ TCK m. 37/2: “Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısını kadar artırılır.”

cezası yerine on sekiz yıldan yirmi dört yıla ve müebbet hapis cezası yerine on iki yıldan on seki yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.” şeklinde düzenlenmiştir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 19.11.1990 tarih ve 1-254/277 sayılı kararında haksız tahrik şöyle ifade edilmiştir: *“Tahrik, bir kimseyi suç işlemeye yöneltme, teşvik etme ve bu kişinin iradesi üzerinde yapılan etki sonucu bir kişinin suç işleme doğrultusunda harekete geçirilmesidir. Failin haksız bir fiilin doğurduğu öfke veya elemin etkisi altında hareket ederek bir suç işlemesidir. Bu halde fail, suç işleme yönünde önceden bir karar vermeksizin, dışarıdan gelen etkinin, psikolojik durumunda yarattığı karışıklığın sonucu olarak suçu işlemeye yönelmektedir.”*⁴⁷¹

Haksız tahrik durumunda failin cezasının indirilmesinin sebebi suçun işlenmesinde mağdurun da katkısının bulunmasıdır. Şöyle ki mağdur hukuka aykırı bir eylemde bulunarak failin hiddetlenmesine neden olmakta, dolayısıyla failin davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmaktadır.⁴⁷² Mağdurun faili tahrik etmek suretiyle işlediği kusurun failin kusurundan indirilmesi⁴⁷³ ve sonuç olarak failin cezasının azaltılması gerekir.

Haksız tahrik, kanunumuzda genel hafifletici nedenlerden biri olarak düzenlendiğinden mağdurun gerçek kişi olduğu tüm suçlarda uygulama alanı bulacaktır.⁴⁷⁴ Dolayısıyla tehdit suçunda da şartlarının varlığı halinde haksız tahrik hükümleri uygulanacaktır. Bunun yanı sıra haksız tahrikin bazı suçlara özgü olarak ayrıca düzenlendiği durumlar da vardır. Örneğin, TCK’nın 129/1. maddesinde hakaret suçunun haksız bir fiile tepki olarak işlenmesi durumunda cezanın indirileceği, 129/2. maddesinde ise kasten yaralama suçuna tepki olarak işlenmesi durumunda ceza verilmeyeceği düzenlenmiştir.⁴⁷⁵

Fail hakkında haksız tahrik hükümlerinin uygulanması için tahrik teşkil eden bir haksız fiil bulunması (bu fiil olumlu veya olumsuz bir hareket olabileceği gibi failde

⁴⁷¹ Fahrettin Kaya, “Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik”, *Adalet Dergisi*, 2011/40, 93.

⁴⁷² Devrim Aydın, “Yeni Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik (Provocation In New Turkish Criminal Code)”, *AÜHFĐ*. Yıl: 2005, 54(1), 226; Soyaslan, *Genel Hükümler*, 478.

⁴⁷³ Faruk Erem, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (2. Baskı), Cilt: 2, Güney Matbaacılık, Ankara 1950, 359.

⁴⁷⁴ Koca, Üzülmöz, *Genel Hükümler*, 265; Dönmezer, Erman, 380-381.

⁴⁷⁵ Öztürk, Erdem, 280; Albayrak, 396.

hiddet oluşturabilecek işaret, bakış, yazı veya resim gibi davranışlar da olabilir⁴⁷⁶), bu haksız fiilin failde hiddet veya şiddetli elem etkisi meydana getirmesi, suçun bu hiddet ve elem etkisi altında işlenmesi ve suçun tahrik oluşturan haksız eylemi işleyen kimseye karşı işlenmesi gerekir.⁴⁷⁷ Eğer fail TCK'nın 106. maddesinde düzenlenen tehdit suçunu bu şartlar dâhilinde işlerse failin haksız tahrik nedeniyle iradesinin ve dolayısıyla kusurluluğunun etkilendiği kabul edilecek, bunun sonucu olarak tehdit suçundan dolayı verilecek cezada indirimle gidilecektir.

Yargıtay tehdit suçuyla ilgili vermiş olduğu kararlarında sanığın, yakınının kendi isteği dışında evine girmesi üzerine onu bıçakla tehdit etmesi eylemini⁴⁷⁸, katılanın sanığın aracına zarar vermesini⁴⁷⁹, yakınının sanığın üzerine pis su atmasını⁴⁸⁰, katılanın sanığa sinkaflı sözlerle hakaret etmesini⁴⁸¹, suç tarihinden önce katılanın sanığı ateşli silahla gözünden yaralamasını⁴⁸², katılanın sanıkla olan ortaklıklarından ayrılmasına rağmen şirket alacaklarını haksız şekilde tahsil etmesini⁴⁸³, sanığın eşini

⁴⁷⁶ Parlar, Hatipoğlu, 145

⁴⁷⁷ Cengiz Otacı, "Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik ve Uygulaması", *Adalet Dergisi*, 2013/15, 229, Özbek, 382-384.

⁴⁷⁸ "Sanığın savunmasında, yakınının kendi isteği dışında evine girmesi üzerine, onun evi terk etmesini sağlamak için bıçakla tehdit ettiğini belirtmesi karşısında; bu hususun sanık yararına haksız kışkırtma hükümlerinin uygulanmasını gerektirip gerektirmeyeceğinin tartışılmaması bozmayı gerektirmiştir.", Yargıtay 4. CD, 3.5.2004, 7714/5710, (Tarhan, 236).

⁴⁷⁹ "Sanığın top oynarken aracına zarar veren katılanları uyarmasına rağmen, katılanların eylemlerine devam etmeleri, katılan Ümit'in kendisini ve tanık Ahmet'i yaralaması ve sonra da diğer top oynayanlarla birlikte evlerine saldırımları üzerine tabancayı eline aldığını savunması karşısında, olayın çıkış sebebi ve gelişimi üzerinde durularak, haksız tahrik ve meşru savunma hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına değerlendirilmemesi", Yargıtay 4. CD, 24.3.2016, 38195/5550, (UYAP).

⁴⁸⁰ "Sanığın eylemini, yakınının üzerlerine pis su atmasından dolayı gerçekleştirdiğini belirten savunması ve sanık hakkında verilen temel cezanın belirlenmesinde, sanığı suça iten neden ve etkenlerin olumsuz olarak değerlendirilip, sanığa verilen özgürlüğü bağlayıcı cezanın üst sınır üzerinden verilmesi karşısında, bu hususun sanık yararına haksız kışkırtma hükümlerinin uygulanmasını gerektirip gerektirmeyeceği tartışılmadan ve yetersiz gerekçe ile..", Yargıtay 4. CD, 22.10.2003, 26624-9655, (Tarhan, 236-237).

⁴⁸¹ "Yaşanan tartışma sonucunda katılan Olcay Koçak'ın sinkaflı sözlerle hakaret etmesi, yaşanan tartışmanın devamında sanık ile babası Alaaddin Erkol'un darp edilmesi ve tarafların ayrıldıktan sonra sanığın eline aldığı av tüfeğini katılanlara doğrultarak "sizi öldüreceğim" dedikten sonra havaya iki el ateş etmesi şeklinde gerçekleşen olayda, katılanların eylemleri nedeniyle sanık hakkında haksız tahrik hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına tartışılmaması", Yargıtay 4. CD, 24.12.2015, 39170/40849, (UYAP).

⁴⁸² "Sanığın, suç tarihinden önce katılanın kendisini ateşli silahla gözünden yaralamasının psikolojik etkisiyle suçu işlediğini savunmuş olması karşısında, yaralama olayı ile ilgili Kırıkhan ACM'nin 2005/16 Esas sayılı dosya içeriği de değerlendirilerek, bu hususun sanık yararına haksız kışkırtma hükümlerinin uygulanmasını gerektirip gerektirmeyeceği tartışılmadan, salt katılanın duruşmada haksız bir davranışının bulunmadığı üzerinde durulacak yetersiz gerekçeyle haksız kışkırtma hükümlerinin uygulanmasına yer olmadığına karar verilmesi yasaya aykırıdır.", Yargıtay 4. CD, 21.5.2007, 1562-4780, (Tarhan, 239).

⁴⁸³ "Sanığın kayınbiraderi olan katılanla ortak tekstil işi yaptıkları, katılanın ortaklıktan ayrılmasına rağmen şirket alacaklarından bir miktarını haksız şekilde tahsil ettiği, tanık Erdal Kırca'nın da bu savunmayı aşamalarda doğrulaması karşısında, olayın çıkış sebebi üzerinde durularak, sanık lehine tehdit

evinin yatak odasında yakınlarla birlikte görmesini⁴⁸⁴ haksız tahrik kapsamında değerlendirirken tahrike konu haksız eylemi yakından başkasının gerçekleştirmesi halinde ise sanık hakkında haksız tahrik hükümlerinin uygulanmasına ilişkin kararın bozulmasına⁴⁸⁵ karar vermiştir.

3.1.2.5. Hata

Kusurluluğu etkileyen nedenlerden biri olan hata, TCK'nın 30. maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

“(1) Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hali saklıdır.

(2) Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hallerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

(3) Ceza sorumluluğun kaldırان veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

(4) İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz.”

Hata, kastı kaldırان hata ve kusurluluğu kaldırان hata olarak ikiye ayrılır. Kusurluluğu etkileyen hata da, kusurluluğu ortadan kaldırان veya azaltan bir nedenin maddi şartlarında hata (m. 30/3) ve işlenen fiilin esasında bir haksızlık oluşturduğu hususunda hata (m. 30/4) olarak ikiye ayrılmaktadır.⁴⁸⁶

Kişi, kusurluluğu ortadan kaldırان nedenlerin birinde, örneğin zorunluluk hali veya hukuk aykırı ve fakat bağlayıcı emrin varlığı hususunda hataya düşmüş olabilir. Bu yanılı kişi açısından kaçınılmaz ise kişinin işlediği fiille ilgili kusurunun olmadığı

suçunda TCK'nın 29 ve hakaret suçunda ise 129. maddelerinde düzenlenen haksız tahrik hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına değerlendirilmemesi”, Yargıtay 4. CD, 23.12.2014, 34404/36876, (UYAP).

⁴⁸⁴ “Sanığın eşi M.G.’yi evinin yatak odasında öbür yakınlarla birlikte görmesi üzerine kapıldığı öfke nedeniyle eylemi gerçekleştirdiğinin anlaşılması karşısında, hakkında haksız kışkırtma hükmünün uygulanma olasılığının tartışılmaması..”, Yargıtay 4. CD, 10.03.2004, 7051-5710, (Tarhan, 236)

⁴⁸⁵ “Katılanın, sanığın tehdit eyleminden önce gerçekleştirdiği herhangi bir haksız kışkırtıcı davranışı bulunmadığı ve kapıyı açarak “defol git” diyen kişinin yakınının kardeşi olduğu gözetilmeden sanık yararına (765 sayılı) TCY 51. maddesinin uygulanması, bozmayı gerektirmiştir.”, Yargıtay 4. CD, 29.11.2004, 12151-116, (Tarhan, 236).

⁴⁸⁶ Demirbaş, 372-374; Hakeri, 266-267; Öztürk, Erdem, 272-277.

kabul edilir. Yani somut olayda kusurluluğu ortadan kaldıran neden mevcut değildir. Ancak kişi bu halin şartlarının gerçekleştiği hususunda yanılgıya düşmüştür. Kusuru olmadığı kabul edildiğinden kişi hakkında ceza verilmez.⁴⁸⁷ Aynı durum kusurluluğu azaltan nedenlerden biri olan haksız tahrik için de geçerlidir. Kişi somut olayda haksız tahrik halinin şartlarının oluştuğuna ilişkin kaçınılmaz bir hataya düşerse bu hatasından ve dolayısıyla haksız tahrik indiriminden faydalanır.⁴⁸⁸

TCK'nın 30/4. maddesinde düzenlenen haksızlık yanılgısındaysa kişi işlediği fiilin hukuka aykırı olmadığını, haklı olduğunu, yasak olmadığını düşünmektedir. Yani kişi fiilin hukuka aykırılığı hususunda bir hataya düşmektedir. Bu durumda da düşülen hata kaçınılmazsa kişinin kusurluluğu ortadan kalkmaktadır.⁴⁸⁹

Fail, tehdit suçunu TCK'nın 30. maddesinde belirtilen hata hallerinden biriyle işlerse bu hatasından yararlanacak ve işlemiş olduğu tehdit suçuna ilişkin kusurluluğu buna göre değerlendirilecektir.

3.2. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

3.2.1. Teşebbüs

Suç yolu olarak adlandırılan süreçte fail belli bir suçu işlemek için karar vermekte, daha sonra hazırlık hareketlerine başlamakta, icra hareketlerinin gerçekleştirilmesiyle veya neticenin oluşmasıyla suç tamamlanmaktadır. Teşebbüs, icrasını başlanan suçun elde olmayan sebeplerle tamamlanamamasıdır.⁴⁹⁰ Suçun teşebbüs aşamasında kalması halinde failin cezası kanunda belirtilen oranlarda indirilmektedir.

Teşebbüs, TCK'nın 35. maddesinde *“(1)Kişi işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketler doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.*

⁴⁸⁷ Özgenç, Genel Hükümler, 382; Soyaslan, Genel Hükümler, 460-461.

⁴⁸⁸ Selami Turabi, “Kusurluluk ve Kusurluluğu Etkileyen Haller”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2012/101, 288; Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 275.

⁴⁸⁹ Özbek, 398; Öztürk, Erdem, 277-278; M. Serhat Kaşıkara, “Türk Ceza Hukukunda Şahısta Hata ve Hedefte Sapma”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2010/2, 348-349.

⁴⁹⁰ Devrim Aydın, “Suça Teşebbüs (Criminal Attempt)”, *AÜHFD*, 2006, 55(1), 85; Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 331

(2) Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine on üç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadar indirilir.” şeklinde düzenlenmiştir.

Tehdit suçu sırf hareket suçudur. Sırf hareket suçlarında hareketin yapılmasıyla suç tamamlanmaktadır. Bu nedenle bu tür suçlar kural olarak teşebbüse elverişli değildir.⁴⁹¹ Tehdit suçu, suça konu hukuksal değere zarar verileceğinin mağdura bildirilmesi anında tamamlanmaktadır. Mağdurun tehditten etkilenmesine gerek yoktur. Suçun tamamlanması için bildirimin mağdura ulaşması yeterlidir.⁴⁹²

Tehdit suçu her ne kadar sırf hareket suçu olsa da eylemin çeşitli vasıtalarla gerçekleştirildiği bazı durumlarda icra hareketleri bölünebilmekte ve bu durumda teşebbüs hükümleri uygulama alanı bulabilmektedir.⁴⁹³ Örneğin, bir kimse cezaevinden başka bir kimseye “seni öldüreceğim” şeklinde ifade içeren bir mektup yazar, bu mektup cezaevi komisyonunca okunurken el konulup suç duyurusunda bulunulursa suç teşebbüs aşamasında kalmış olacaktır.⁴⁹⁴

3.2.2. İştirak

İştirak şekilleri genel olarak faillik ve şeriklik olarak ikiye ayrılmaktadır. Faillik doğrudan faillik, dolaylı faillik ve müşterek faillik olarak üçe (TCK m. 37)⁴⁹⁵ ayrılırken şeriklik de azmettirme (TCK m. 38)⁴⁹⁶ ve yardım etme (TCK m.39)⁴⁹⁷ olarak ikiye ayrılmaktadır.⁴⁹⁸

⁴⁹¹ Özbek, Kanbur, Doğan, Bacaksız, Tepe, 372; Tezcan, Erdem, Önok, 368; Meran, 424.

⁴⁹² Bakıcı, 719; Soyaslan, Özel Hükümler, 267; Koca, Üzülmüş, Özel Hükümler, 367.

⁴⁹³ Hilgendorf, Ünver, 502; Artuk, Gökçen, Yenidünya, *Ceza Kanunu Şerhi*, 2733; Parlar, Hatipoğlu, 1724.

⁴⁹⁴ Artuç, 768; Üzülmüş, 123.

⁴⁹⁵ TCK m. 37: “(1) Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur.

(2) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısını kadar artırılır.”

⁴⁹⁶ TCK m. 38: “(1) Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.

(2) Üstsoy ve altsoy ilişkisinden doğan nüfuz kullanılmak suretiyle suça azmettirme halinde, azmettirenin cezası üçte birden yarısını kadar artırılır. Çocukların suça azmettirilmesi halinde, bu fıkra hükmüne göre cezanın artırılabilmesi için üstsoy ve altsoy ilişkisinin varlığı aranmaz.

Tehdit suçu kural olarak tek fail tarafından işlenebilen suçlardandır. Çünkü kanun, suçun tamamlanması için belli sayıda kişiler tarafından işlenmiş olması gibi bir şart koymamıştır. Ancak tehdit suçunun birden fazla kişi tarafından işlenmesi⁴⁹⁹ de mümkündür.⁵⁰⁰ Birlikte suç işleme kararının icrası kapsamında birden fazla kişinin tehdit oluşturan eylemleri birlikte icra etmesi durumunda müşterek faillikten söz edilir. Kanun koyucu birden fazla kişi tarafından birlikte işlenen tehdit suçunun daha etkili olacağını gözeterek bu durumu tehdit suçunun nitelikli hali (TCK m. 106/2-c) olarak düzenlemiştir.⁵⁰¹

Tehdit suçunda dolaylı faillik de söz konusu olabilir. Kişi bir başkasının iradesi üzerinde hâkimiyet kurarak tehdit teşkil eden hareketleri onun vasıtasıyla gerçekleştiren kişi dolaylı fail olarak sorumlu olacaktır. Dolaylı faillikte suç, bir başkasının vasıta olarak kullanılmasıyla gerçekleştirilir. Bu durumda arka plandaki kişi, suçun icrası gerçekleştiren şahsın ve hareketinin üzerinde hâkimiyet kurar. Bu hâkimiyeti kuran kişi, dolaylı fail sıfatıyla suçun faili olarak cezalandırılır.⁵⁰² Yani suçu başkası eliyle işleyen, fail olarak cezalandırılır.⁵⁰³ Örneğin, karşı koyamayacağı bir cebir veya tehdit etkisiyle bir kişiye tehdit teşkil eden hareketleri yaptıran kişi dolaylı fail olarak sorumlu olacaktır, tehdit ve cebir altında suçu işleyen kişinin sorumluluğu olmayacaktır.⁵⁰⁴

(3) Azmettirenin belli olmaması halinde, kim olduğunun ortaya çıkmasını sağlayan fail veya diğer suç ortağı hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmi beş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine on beş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmolunabilir. Diğer hallerde verilecek cezada, üçte bir oranında indirim yapılabilir.

⁴⁹⁷ TCK m. 39: “(1) Suçun işlenmesine yardım eden kişiye, işlenen suçun ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, on beş yıldan yirmi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde cezanın yarısı indirilir. Ancak, bu durumda verilecek ceza sekiz yılı geçemez.

(2) Aşağıdaki hallerde kişi işlenen suçtan dolayı yardım eden sıfatıyla sorumlu olur:

a) Suç işlemeye teşvik etmek veya suç işleme kararını kuvvetlendirmek veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek.

b) suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlamak.

c) Suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak.

⁴⁹⁸ Özenç, Genel Hükümler, 415.

⁴⁹⁹ “... dosyadaki diğer kanuni kanıtlara göre sanıkların önceden aldıkları karar gereğince fikir ve eylem birliği içinde, yanlarına iki adet tabanca alarak mağdurun dükkanının önüne geldikleri, Hüseyin’in verdiği tabanca ile Mustafa’nın mağdurun dükkanına ateş ederek iştirak halinde tehdit suçunu işledikleri gözetilmeden..”, Yargıtay 4 CD, 23.09.2013, 2011/21064-2013/2313, (UYAP).

⁵⁰⁰ Çınar, 161

⁵⁰¹ Hafızoğulları, Özen, 180-181; Erem, *Ceza Kanunu Şerhi*, 1214; Yaşar, 142.

⁵⁰² Özenç, Gazi Şerhi, 513-514; Özbek, 476.

⁵⁰³ Bernd Heinrich, Yener Ünver, *Ceza Hukuku Genel Kısım-II*, (Çev.: Hakan Hakeri, Yener Ünver, V. Özer Özbek, Özlem Yenerer Çakmut, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, Gülsün A. Aygörmüş Uğurlubay, Ramazan Barış Atladı, Erdal Yerdelen, İlker Tepe, Serkan Meraklı, Atacan Bozyel, Emine Kabak Yüce, Merve Selin Şohoğlu, İlhan Bulut), Adalet Yayınevi, Ankara 2015, 228

⁵⁰⁴ Üzülmüş, 124 .

Ayrıca dolaylı fail kusur yeteneği olmayan bir şahsı suçun işlenmesinde araç olarak kullanırsa, cezası TCK'nın 37/2. maddesi⁵⁰⁵ uyarınca artırılacaktır.

Tehdit suçunun işlenmesine, şerikliğın türleri olan azmettirme ve yardım etme şeklinde katılmak mümkündür. Tehdit suçunu işleme düşüncesi olmayan birine bu konuda karar verdiren kişi azmettiren olarak sorumlu tutulurken bir başkası tarafından gerçekleştirilen tehdit fiilinin icrasını kolaylaştıran, katkıda bulunan kişi de yardım eden olarak sorumlu olacaktır.⁵⁰⁶ Örneğin, sürekli komşularının kendini rahatsız etmesinden şikayetçi olan kardeşine, rahatsızlık veren bir hareketin tekrarlandığı bir anda silahla havaya ateş edip “bir daha yaparsanız olacıklardan siz sorumlusunuz” demesi hususunda karar verdiren kişi azmettiren olarak sorumlu olacaktır.⁵⁰⁷ Azmettirme konusunda asıl failin azmettirenin isteği dışına çıkması halinde yani azmettirilenin sınırı aştığı hallerde azmettirenin sorumluluğu prensip olarak kastının kapsamıyla sınırlıdır. Örneğin, azmettirmenin kastı sadece tehdide yönelik iken asıl failin mağduru yaralaması olayında azmettirenin yaralamadan sorumlu tutulması mümkün değildir.⁵⁰⁸ Çünkü azmettiren faile sadece tehdit suçunu teşkil eden hareketleri gerçekleştirmesi yönünde karar verdirmiştir, suça ilişkin kastı bununla sınırlıdır.

Bir kişinin gerçekleştirdiği tehdit suçundan yardım eden olarak sorumluluğunun doğması için TCK'nın 39/2 maddesinde belirtilen hareketlerden (suç işlemeye teşvik etmek veya suç işleme kararını kuvvetlendirmek veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek, suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlamak, suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak) birinin gerçekleştirilmesi gerekir.⁵⁰⁹ Örneğin, tehdit fiilini gerçekleştiren kişiye tehdidin ağırlığını göstermek için belinden çıkardığı silahı veren kişi, fiilin işlenmesinde kullanılan aracı temin ederek TCK m. 39/2-b maddesinde düzenlenen hareketi

⁵⁰⁵ TCK m. 37/2: “Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısına kadar artırılır.”

⁵⁰⁶ Özenç, 442-447; Albayrak, 105; Yaşar, Gökcan, Artuç, 1112.

⁵⁰⁷ Üzülmöz, 124.

⁵⁰⁸ Koca, Üzülmöz, Özel Hükümler, 367-368.

⁵⁰⁹ İçel, Sokullu-Akıncı, Özenç, Sözüer, Mahmutoglu, Ünver, 404-406; Yalvaç, 197-198.

gerçekleştirmiş olur. Bu durumda kişi yardım eden olarak tehdidin nitelikli halinden sorumlu olacaktır.⁵¹⁰

Yargıtay konuya ilişkin vermiş olduğu kararlarında okuma yazma bilmeyen failin, mağdura hitaben söylediği tehdit içeren sözleri yazarak mektubu postalayan kişinin eylemini⁵¹¹, sanığın görevli polis memurlarının elinden kaçmasını sağlamak için çekerek ona yardım etmesini⁵¹² suça iştirak saymıştır. Askeri Yargıtay da failleri mağdurun bürosuna özel aracıyla götürerek onları tanıştıran ve görüşmelerini sağlayan kimsenin eylemini⁵¹³ tehdit suçuna katılma olarak değerlendirmiştir.

3.2.3. İçtima

3.23.1. Genel Olarak

Ceza hukukunda işlenen her suç için ayrı ceza verilmesi kuralı, bir başka deyişle gerçek içtima sistemi esastır. Ancak zaman içinde değişik gerekçelerle birden fazla suça tek ceza verilen durumlar ortaya çıkmıştır. Bu durum, kanunlarda “suçların içtimai” adı altında düzenlemiş ve incelenmiştir.⁵¹⁴

Suçların içtimai, Kanunumuzda bileşik suç (m. 42), zincirleme suç (m. 43) ve fikri içtima (m. 44) olarak üç başlıkta düzenlenmiştir.

⁵¹⁰ Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 368.

⁵¹¹ “1964 doğumlu olup, 27.6.1978 tarihinde, işlediği şartlı tehditle mektup yazma suçunun farik ve mümeyyizi bulunduğu hükümet tabipliğinin 8.3.1979 tarihli raporundan anlaşılan sanık S.Ö.’nün, diğer sanık R.’nin okur yazar olmamasından dolayı, onun ağzından müdahile hitaben suç konusu tehdit mektubunu yazarak ve bu mektubu postaya atarak yardım ve müzaheretle bulunmak suretiyle, asli fail durumundaki R.’nin suçuna katıldığı sabit olduğu halde, suç kastının mevcut olmadığından bahisle, sanığın beraatine karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.”, Yargıtay 4. CD, 14.11.1979, 6677/6701, (Çınar, 162).

⁵¹² “Olay sırasında kardeşi sanık Orhan Güçlü’nün elinde bulunan bıçağın görevli mağdur polisler tarafından alınması sırasında, sanığın görevlilerin elinden kaçmasını sağlamak için çekerek ona yardım etme birlikte kaçma biçimindeki eyleminde TCK’nın 29/2-c maddesinin uygulanıp uygulanacağı tartışılmadan..”, Yargıtay 4. CD, 12.4.2011, 60/4914, (UYAP).

⁵¹³ “... müştekiyi tehdit eden kişileri kendi özel otosu ile müştekinin yazıhanesine götürerek onunla tanışmalarını ve görüşmelerini sağlayan sanığın fiili, tehdit eylemine TCK’nın 65/3. Maddesindeki suç işlemekten önce müzaheretle icrasını kolaylaştırmak şeklinde ferî iştiraktan ibarettir.”, As. Yrg. Drl. Krl., 15.1.1981, 4/5, (Çınar, 162).

⁵¹⁴ İdris Şeker, “Zincirleme Suç”, *Adalet Dergisi*, 2010/36, 94.

3.2.3.2. Bileşik Suç

Bir suç diğer bir suçun unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturuyorsa, bu durum tek bir fiil sayılır ve buna bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz. Bu nedenle bu durum görünüşte içtima olarak da adlandırılır.⁵¹⁵ İki suçun bir araya gelerek başka bir suçu oluşturduğu bu halde aslında iki ayrı suç vardır ve bu suçlar ayrı ayrı maddelerde düzenlenmiştir. Bileşik suçta bu ayrı suçlar, bir araya gelerek tamamen ayrı niteliklere sahip farklı isimde bir suç oluşturmaktadır. Bileşik suç bazen de bir suçun başka bir suçun ağırlaştırıcı nedeni olarak, o suçun içinde kaybolması şeklinde ortaya çıkar. Bu durumda da birleştiği suçun nitelikli halinden hüküm verilir. Örnek olarak, TCK'nın 116/4 maddesinde düzenlenen cebir veya tehdit kullanmak suretiyle konut dokunulmazlığını ihlal suçu gösterilebilir.⁵¹⁶ Bu durumda TCK'nın 106. maddesindeki tehdit suçu veya 108. maddesinde düzenlenen cebir suçu, konut dokunulmazlığının ihlal suçunun nitelikli halinde birleşmiş ve o suç içerisinde erimiştir. Yani fail yalnızca konut dokunulmazlığını ihlal suçunun nitelikli halinden sorumlu olacaktır. Ayrıca tehdit veya cebir suçundan sorumlu olmayacaktır.

Tehdit fiili 106. maddede bağımsız olarak düzenlendiği üzere bizzat mağduru korkutmak, huzur ve sükûnunu bozmak için uygulanabileceği gibi başka bir amaca ulaşmada araç suç olarak da kullanılabilir.⁵¹⁷ Bileşik suçun en klasik örneklerinden biri, cebir veya tehdit ile hırsızlık suçlarının birleşmesinden meydana gelen yağma suçudur. TCK'nın 108. maddesinde düzenlenen cebir, 106. maddesinde düzenlenen tehdit ve 141. maddesinde düzenlenen hırsızlık suçları bir birleşmiş ve kanunun 148. maddesinde düzenlenen yağma suçunu oluşturmuşlardır.⁵¹⁸ Kanunda da açıkça belirtildiği gibi bu durumda içtima hükümleri uygulanmayacaktır. Yargıtay'ın görüşü⁵¹⁹ de bu yöndedir. Yani fail işlemiş olduğu yağma suçundan dolayı sorumlu olacak, ayrıca cebir, tehdit veya hırsızlık suçlarından sorumlu tutulmayacaktır.

⁵¹⁵ Özbek, 508-509; Albayrak, 109.

⁵¹⁶ Yaşar, Gökcan, Artuç, 1178-1179.

⁵¹⁷ Üzülmöz, 126; Parlar, Hatipoğlu, 1719.

⁵¹⁸ Koca, Üzülmöz, *Genel Hükümler*, 432-433; Özenç, *Genel Hükümler*, 469.

⁵¹⁹ “765 sayılı TCK’da gasp olarak tanımlanan yağma, esasında cebir veya tehdit kullanmak suretiyle yapılan hırsızlıktan ibarettir. Yani cebri hırsızlıktır. Şu hale göre yağma; bir kimsenin menkul malını cebir, tehdit kullanarak almaktır. Hırsızlık ile yağma suçları aynı ortak unsurlara malik olup ayrıldıkları tek nokta ya da başka deyişle yağmanın, hırsızlığa oranla sahip olduğu ilave unsur, malı almak için cebir veya tehdit kullanılmasıdır. Yağma, tehdit veya cebir kullanma ile hırsızlık suçlarının bir araya gelmesiyle oluşuş bir bileşik suçtur.”, Yargıtay CGK, 4.5.2010, 6-63/102, (UYAP).

Bileşik suça bir başka örnek olarak da TCK'nın 265. maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçu gösterilebilir. Yargıtay bir kararında Kanunun 86. maddesinde düzenlenen kasten yaralama suçu ile 106. maddesinde tehdit suçunun, görev bağlantısı dolayısıyla bileşik suç niteliğinde 265. maddedeki suçu oluşturduğunu⁵²⁰ ifade etmiştir. Bu durumda da faile tehdit ve yaralama suçlarından ayrıca ceza verilmeyecek, bileşik suç olan görevi yaptırmamak için direnme suçuna ilişkin hükümler uygulanacaktır. Ancak bu suçun düzenlendiği 265. maddenin 5. fıkrasında özel bir düzenleme bulunmaktadır. Bu düzenlemeye göre görevi yaptırmamak için direnme suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinden biri / birkaçı gerçekleşirse fail hakkında ayrıca kasten yaralama suçundan da sorumlu tutulacaktır.

Yargıtay 765 sayılı TCK zamanında vermiş olduğu bir kararında, sanığın alacağı olduğunu inandığı parayı suç tarihinde saat 17.00'ye kadar yatırması için yakınıni zorlamaktan ibaret eyleminin TCK'nın 308/2. ve 61. maddelerine uyduğu yönünde karar vermiştir.⁵²¹ Yani söz konusu olayda fail eski kanunun 308. maddesinde düzenlenen kendiliğinden hak alma suçundan dolayı cezalandırılacaktır, ayrıca tehdit suçundan sorumlu tutulmayacaktır.

Yargıtay bir başka kararında sanığın hediyeelik eşya standı açmalarını engellemek için katılanları tehdit ettiği olayda, TCK'nın 117. maddesinde⁵²² düzenlenen ve

⁵²⁰ "... 5237 sayılı TCK'nın 265. maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçu her ne kadar yasanın Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı İşlenen Suçlar arasında düzenlenmiş ise de; suçun hareket ögesinin; "kamu görevlisine karşı cebir veya tehdit kullanılması biçiminde düzenlenmesi ve eylemin doğrudan kamu görevlisinin kişiliğine yönelmesi nedeniyle birden fazla hukuki konuyu düzenlediği ve koruduğu kabul edilmelidir. Başka deyişle 265. madde ile bir taraftan hizmetlerin yasalara uygun biçimde, engellenmeden ve kesintisiz olarak gerçekleştirilmesine ilişkin kamu idaresinin hukuksal yararı korunmakta iken; diğer yandan görevi yerine getirecek olan kamu görevlisinin vücut bütünlüğü ile özgürlük haklarına ilişkin hukuksal yararların da korunduğu kabul edilmelidir. Nitekim, görev ögesinin bulunmaması durumunda Kanunun 86 ve 106. Maddeleri ile cezalandırılabilir olan eylemler, görev bağlantısı dolayısıyla bileşik suç niteliğindeki 265. maddedeki suçu oluşturmaktadır..." , Yargıtay 4. CD, 14.10.2009, 20775-16315, (UYAP).

⁵²¹ Yargıtay 4. CD, 17.6.1997, 5264/5385, (Çınar, 163).

⁵²² TCK m. 117: "(1)Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla, iş ve çalışma hürriyetini ihlal eden kişiye, mağdurun şikayeti halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.

(2) Çaresizliğini, kimsesizliğini ve bağılılığını sömürmek suretiyle kişi veya kişileri ücretsiz olarak veya sağladığı hizmet ile açık bir şekilde orantısız düşük bir ücretle çalıştıran veya bu durumda bulunan kişiyi, insan onuru ile bağdaşmayacak çalışma ve konaklama koşullarına tabi kılan kimseye altı aydan üç yıla kadar hapis veya yüz günden az olmamak üzere adli para cezası verilir.

(3) Yukarıdaki fıkrada belirtilen durumlara düşürmek üzere bir kimseyi tedarik veya sevk veya bir yerden diğer bir yere nakleden kişiye de aynı ceza verilir.

bünyesinde tehdit ve cebir suçlarını barındıran bir bileşik suç olan iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçunun oluştuğuna karar vermiştir.⁵²³

3.2.3.3. Zincirleme Suç

TCK'nın zincirleme suç konusunu düzenleyen 43. maddesi şöyledir:

“(1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükümleri uygulanır.

(2) Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükümleri uygulanır.

(3) Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz.”

Zincirleme suç hükümlerinin uygulanması için birden fazla suçun işlenmiş olması, failin aynı suç işleme kararını yerine getirmek amacıyla hareket etmesi, kanunun aynı hükmünün ihlal edilmesi ve failin eyleminin, aynı mağdura karşı ise farklı zamanlarda, farklı mağdurlara karşı ise aynı zamanda gerçekleştirilmesi gerekir.⁵²⁴ Bu şartlarının tamamının gerçekleşmesi halinde fail hakkında TCK'nın 43. maddesinde düzenlenen zincirleme suç hükümleri uygulanacaktır.

Tehdit suçunda da zincirleme suç hükümleri uygulanabilir. Faile aynı suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda aynı kişiye karşı gerçekleştirilen tehditler için tek ceza verilecek fakat bu cezada TCK'nın 43/1. maddesi gereğince artırım yapılacaktır. Farklı kişilere karşı işlenen tehditler, aynı suç işleme kararı kapsamında olsa bile zincirleme suçu oluşturmayacaktır. Failin aynı anda, tek bir fiille

(4) Cebir veya tehdit kullanarak, işçiyi veya işverenlerini ücretleri azaltıp çoğaltmaya veya evvelce kabul edilenlerden başka koşullar altında anlaşmalar kabulüne zorlayan ya da bir işin durmasına, sona ermesine veya durmanın devamına neden olan kişiye altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.”

⁵²³ Sanığın, hediyeelik eşya satmak üzere stant açmalarını engellemek için temyize gelmeyen sanık ile birlikte katılanları tehdit ettiği; olay yerine gelen jandarma tarafından olay yerine yakın yerde bulunan otele götürüldüklerinde katılan Abdullah Ulucan'ı “ben on beş sene yattım, on beş sene de bunlar için yatarım” biçimindeki sözlerle tehdit etmesi şeklinde kabul edilen eylemlerinin bütünüyle bileşik suç niteliğindeki iş ve çalışma hürriyetini ihlal suçunu oluşturduğu gözetilmeden.”, Yargıtay 4. CD, 18.9.2013, 7709/22771, (UYAP).

⁵²⁴ Mustafa Artuç, “Zincirleme Suç”, Terazi Hukuk Dergisi, 2008/28, 47-57.

birden fazla mağduru tehdit ettiği⁵²⁵ hallerde de TCK m. 43/2 uyarınca tek tehdit suçu üzerinden ancak artırılmış ceza verilecektir.⁵²⁶ Bu durumda aynı neviden fikri içtima söz konusu olacaktır. Buna örnek olarak failin tartışma sırasında birden fazla kişiye karşı tek bir cümle ile “hepinizi öldüreceğim, size gününüzü göstereceğim” şeklinde tehdit etmesi verilebilir.

Yargıtay bir kararında sanığın bir gün ara ile aynı kasıt altında söylediği “seni yaşatmayacağım” şeklindeki sözlerin, (765 sayılı) TCK’nın 80. maddesinin uygulanmasını gerektiren teselsül eden tek suç niteliğinde olup ayrı suç olarak kabulünün yasaya aykırı olduğunu karar vermiştir.⁵²⁷ Bir başka kararında sanığın aynı sebebe dayanan ve müştekinin gıyabında sarf ettiği tehdit içerikli sözleri, birkaç kişiye söylemiş olması, yasanın aynı hükmünün defaten ihlali niteliğinde olmayıp tek eylem teşkil eden gıyabi tehdidin muhataba ulaştırılmasını güvence altına almak amacına yönelik olduğu, bu nedenle tayin edilen cezanın olayda uygulama yeri olmayan TCK’nın 80. maddesiyle artırılması nedeniyle bozma kararı vermiştir.⁵²⁸

Tehdidi oluşturan eylemlerin kısa aralıklarla ve kesintiye uğramadan devam ettiği hallerde zincirleme suç hükümleri uygulanmayacak, eylemlerin tamamı tek bir suç sayılacaktır.⁵²⁹ Yüksek mahkeme zincirleme suçun saptanmasında işlenen suçlar arasındaki zaman aralığını da gözetmektedir.⁵³⁰

⁵²⁵ “Sanığın aynı anda üç mağduru birden tehdit etmesi nedeniyle 5237 sayılı TCK’nın 43/2 maddesinin uygulanıp uygulanmayacağının tartışılmasının gerekmesi karşısında, duruşma açılarak hüküm kurulması zorunluluğu bozmayı gerektirmiştir..”, Yargıtay 4. CD, 28.11.2006, 12912/16939, (Tarhan, 190).

⁵²⁶ Üzülmüş, 127.

⁵²⁷ Yargıtay 5. CD, 21.6.1982, 1703-2510, (M. Muhtar Çağlayan, “Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında Müteselsil (Zincirleme) Suçlar Üzerinde Bir İnceleme”, *Adalet Dergisi*, 1985/1, 74).

⁵²⁸ Yargıtay 2. CD, 18.5.1982, 3206-3348, (Çağlayan, 74).

⁵²⁹ “Sanık Y.K.’nin mağdur C.K.’ya yönelik kastının yenilendiğini göstermeyecek bir biçimde evinin önünde ve akabinde kovalarken kısa aralıklarla gerçekleşen tehdit eylemlerinin kesintiye uğramaksızın devam ettiği ve bütünü itibarıyla tek suç oluşturduğu gözetilmeden cezasının TCK’nın 43. maddesiyle artırılması yasaya aykırıdır.”, Yargıtay 4. CD, 6.12.2006, 7013/17359, (Tarhan, 190), “Sanık R.Y.’nin mağdur N.K.’ya yönelik olarak önce taşı eline alıp bırakma ve hemen sonra da sözle yaptığı tehdit tek suç olduğu gözetilmeden, cezasının 5237 sayılı TCK’nın 43. maddesiyle artırılması yasaya aykırı...”, Yargıtay 4. CD, 10.7.2007, 2872/6598, (Tarhan, 191).

⁵³⁰ “Bir gün ara ile işlenen iki tehdit eyleminin aynı suç işleme kararıyla işlenip işlenmediğinin araştırılarak TCK’nın 80. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağının tartışılmaması bozmayı gerektirmiştir.”, Yargıtay 4. CD, 2.2.1993, 8043/492; “Sanığın mektuplar arasındaki süre itibarıyla müştekiye 30.1.1990 ve 15.4.1991 tarihli tehdidi mutazammın sözler ihtiva eden mektupları göndererek iki ayrı tehdit suçunu işlediği, bu durumda da içtima hükümlerinin uygulanması gerektiği gözetilmeden TCK’nın 80. maddesi ile artırma yapılması ile yetinilmesi, bozmayı gerektirmiştir.”, Yargıtay 2. CD, 16.4.1992, 3713/4485, (Çınar, 174).

Tehdidin bir suç işleme kararının icrası kapsamında aynı kişilere karşı değişik zamanlarda gerçekleştirilmesi de mümkündür.⁵³¹ Örneğin şu olayda Yargıtay, sanığın birden fazla mağdura karşı ve değişik zamanlarda tehdit suçunu işlemiş olması nedeniyle, hakkında TCK 43/2. ve 43/1. maddelerinin uygulanması gerektiğine karar vermiştir:

“Sanığın ilk olayda işyerine gelerek yakınanları silahla tehdit ettikten birkaç saat sonra bu kez de yakınanların bindiği ticari taksideki telsiz aracılığıyla irtibat kurmak suretiyle yine her iki yakınanı ölümle tehdit etmesi biçimindeki eylemlerinde; ilk olayda tek fiil ile iki yakınana karşı aynı suçun işlenmesi nedeniyle aynı neviden fikri içtima kuralı olarak TCK’nın 43/2. maddesinde yer aldığı şekilde nitelikli tehdit suçunun işlenmesi, ikinci kez de aynı suç işleme kararının icrası kapsamında olarak her bir mağdur yönünden aynı fiilin basit şeklinin yeniden işlenerek yasanın 43/1. maddesi uyarınca zincirleme suç hükmünün uygulanmasının gerekmesi karşısında, sonuç olarak TCK’nın 106/2, 43/2. maddeleri uyarınca verilecek cezanın ayrıca 43/1 madde ile artırılması ile yetinilmesi gerekirken, 106/2, 43/1, 62. maddeler ile iki kez uygulama yapılarak fazla cezaya hükmedilmesi”⁵³²

Yukarıdaki örnekte failin ilk olayda birden fazla kişiyi silahla tehdit etmesi Kanunun 43/2. maddesinde düzenlenen aynı neviden fikri içtima, olaydan birkaç saat sonra aynı kişileri öldürmekle tehdit etmesi de Kanunun 43/1. maddesinde düzenlenen zincirleme suç niteliğindedir. Bu durumda fail hakkında 43/2. madde gereğince tek ceza verilecek ve bu ceza aynı neviden fikri içtima ve zincirleme suç hükümleri uyarınca artırılabacaktır. Yani aynı olayda TCK’nın hem 43/1. hem de 43/2. maddesi uygulama alanı bulacaktır. İlk olaydaki tehdidin silahla, ikinci olaydaki tehdidin sözle olması da bu duruma engel değildir. Çünkü TCK’nın 43/1. maddesinin ikinci cümlesinde suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekillerinin aynı suç sayılacağı açıkça belirtilmiştir.

⁵³¹ Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 369.

⁵³² Yargıtay 4. CD, 04.04.2010, 3880/6427, (Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 369).

3.2.3.4. Fikri İçtima

TCK'nın 44. maddesinde düzenlenmiş olan fikri içtima, işlediği tek fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına neden olan failin, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılmasıdır.⁵³³

Tehdit niteliğindeki sözler aynı zamanda hakaret suçunu oluşturuyorsa farklı neviden fikri içtima söz konusu olur. Faile sadece ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı ceza verilir.⁵³⁴ Gerek 765 sayılı Kanun döneminde⁵³⁵ gerekse 5237 sayılı Kanun döneminde⁵³⁶ Yargıtay'ın uygulaması bu yönde olmuştur.

Yargıtay bir kararında sanığın belediye parkında rastladığı müdahile yaklaşarak arada herhangi bir tartışma ve çekişme olmadığı halde kendisi hakkındaki yolsuzluk ihbarını onun tarafından yapıldığı inancı ile “namussuz şerefsiz adam beni şikâyet ettin” diyerek hakaret ettikten sonra “sana yapacağımı biliyorum adım adım takip ediyorum” dediği bir olayda, gerçek içtima kuralları gereği her hakaret ve tehdit suçlarından ayrı ayrı ceza verilmesi gerektiğine karar vermiştir.⁵³⁷ Sanığın bu sözleri arka arkaya söylemesi ayrı suçları oluşturmaya engel değildir.⁵³⁸

Yani fail gerçekleştirdiği tek eylemle tehdit ve bunun yanında bir ve birden fazla suça neden oluyorsa TCK'nın 44. maddesi gereği bunlardan daha ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.⁵³⁹ Sanığın hakaret ve tehdit içeren sözleri arka arkaya söylemesi halindeyse yukarıda açıkça izah edildiği üzere, sanık hakkında hem hakaret hem tehdit suçlarından hüküm kurulacaktır.

⁵³³ Özgenç, *Genel Hükümler*, 491; Özbek, 521.

⁵³⁴ Yaşar, 215; Malkoç, Güler, 1348; Önder, 51.

⁵³⁵ “Tehdit ve tahkiri tazammun eden sözlerin aynı zamanda ve birlikte sarf halinde unsurlarını kşapdağı takdirde her iki suç da tekevvün etmiş sayılır.”, Yargıtay 4. CD, 30.5.1964, 2171/2437; “Sanığın müdahile telefon ederek onu tehdit etmekle beraber, ayrıca ona ana avrat sövmesinin müstakil bir suç olduğu anlaşıldığı halde TCK'nın 79. maddesine dayanılarak hakaret suçundan hüküm kurulmaması, yasaya aykırıdır.”, Yargıtay 4. CD, 5.4.1988, 2038/2425, (Tarhan, 189).

⁵³⁶ “Sanığın arkadaşına gönderdiği mektupla hükümlülük kararı veren mahkeme üyelerini tehdit ve hakaret eylemlerinin aynı mektup içeriğinde yer alsa da ayrı ayrı suçlar oluşturduğu, suç oluşturan birden fazla eylem bulunması nedeniyle fikri içtimaya ilişkin TCK'nın 44. maddesinin uygulanmasının olanaklı olmadığı gözetilmeden tehdit ve hakaret suçlarından ayrı ayrı hükümler kurmak yerine yalnızca hakaret suçundan hüküm kurulması”, Yargıtay 4. CD, 9.6.2009, 8814/11495, (Artuk, Gökçen, Yenidünya, Özel Hükümler 2014, 285).

⁵³⁷ Yargıtay CGK, 14.6.1971, 2-81/223, (Sözür, 143).

⁵³⁸ Üzülmöz, 127; Parlar, Hatipoğlu, 1724.

⁵³⁹ “Aynı eylemle birden fazla suçun oluşmasına neden olan sanık hakkında TCK'nın 44. maddesi uyarınca en ağır suçtan hüküm kurulmasıyla yetinilmesi yerine, silahlı tehdit, korku, kaygı ve panik yaratacak biçimde silahla ateş etmek suçlarından iki ayrı hüküm kurulması, bozmayı gerektirmiştir.”, Yargıtay 4. CD, 2007/6295, 2007/6711, (Yurtcan, 59).

Bu başlık altında ele alınması gereken bir diğer konu, failin tehdidinde belirttiği hususları gerçekleştirmesi halinde nasıl bir yol izleneceğidir. Bu konu 765 sayılı TCK'da ayrıca düzenlemediği için durum tartışmalıydı. Uygulamada failin tehdit teşkil eden sözleri aynı zamanda gerçekleştirmesi halinde fail sadece gerçekleşen suçtan dolayı cezalandırılmakta, ayrıca tehdit suçundan cezalandırılmamaktaydı.⁵⁴⁰ Örneğin, sanığın tartışma sırasında mağdura “seni keseceğim” dediği ve ele geçirdiği bıçakla mağduru yaralayarak söylediği sözü bu suretle yerine getirmesi olayında Yargıtay ayrıca tehdit suçundan hüküm verilmesini doğru bulmamıştır.⁵⁴¹

5237 sayılı TCK m. 106/3'te bu durum açıkça düzenlenmiş ve tartışmalara son verilmiştir. Buna göre tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya mala zarar verme suçlarının işlenmesi halinde ayrıca bu suçlardan ceza verilecektir. Böylece failin tehdidinin ciddiyetini göstermek amacıyla tehdidin konusunu oluşturan değerlere yönelik saldırı gerçekleştirdiği hallerde, suçların içtimaı değil gerçek içtima hükümlerinin uygulanması kabul edilmiştir.⁵⁴² Örneğin, A komşusu B'nin evini kendisine satmak üzere boşaltmasını istemektedir. Bu nedenle korkup kaçsın diye av tüfeğiyle evinin duvarlarına ve pencerelerine ateş etmiştir. Bu durumda fail hem silahla tehdit suçundan hem de mala zarar verme suçundan sorumlu tutulacaktır.⁵⁴³

Yargıtay bir kararında, sanığın av tüfeği ile mağdurun evine doğru ateş etmesi sonucu saçma tanelerinden birinin merdivenlerden çıkmakta olan Durmuş'un eline isabet ederek basit şekilde yaraladığı olayda, sanığın kastının TCK'nın 106/3. maddesine göre silahla tehdit ve tehdit amacıyla kasten yaralama suçlarına yönelik olduğunu, bu nedenle sanığın Kanunun 106/2-a ve 86/2,3-a-e maddeleri uyarınca ayrı ayrı cezalandırılması gerektiğini belirtmiştir.⁵⁴⁴

Buna karşın TCK'nın 106/3 maddesinde belirtilen gerçek içtima kuralı, hayata, vücut dokunulmazlığına ve malvarlığına yönelik saldırılarla sınırlıdır.⁵⁴⁵ Bunların dışında kalan bir suçun işlenmesi halindeyse failin yardımcı norm niteliğindeki tehdi-

⁵⁴⁰ Sözüer, 143; Kaymaz, Gökcan, 92.

⁵⁴¹ Yargıtay 6. CD, 28.6.1983, 4467/5973, (Önder, 51); karşıt görüş için bkz: Bakıcı, 719.

⁵⁴² Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 369-370; Parlar, Hatipoğlu, 1724-1725; Toroslu, *Özel Kısım*, 80.

⁵⁴³ Yaşar, Gökcan, Artuç, 3501.

⁵⁴⁴ Yargıtay 1. CD, 29.02.2016, 131/863, (UYAP).

⁵⁴⁵ Üzülmüş, 128; Artuk, Gökcan, Yenidünya, *Ceza Kanunu Şerhi*, 2734.

değil asıl norm olan ilgili suçtan, yani tehdit amacıyla işlenen asıl suçtan dolayı cezalandırılması gerekir.⁵⁴⁶

3.3. TEHDİT SUÇUNUN MUHAKEMESİ VE YAPTIRIMI

3.3.1. Muhakeme

3.3.1.1. Şikâyeteye Bağlı Olan Muhakeme

TCK'nın 106/1-2. cümlesinde düzenlenen “*malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit*” içeren eylemlerin takibi şikâyeteye bağlıdır. Suç tarihi mağdurun tehdidi öğrendiği tarihtir. Altı aylık şikâyet süresi, zamanaşımı süresi içerisinde kalmak şartıyla bu tarihten itibaren başlar.⁵⁴⁷

Tehdidin daha az cezayı gerektiren bu hali şikâyeteye tabi olduğundan bu suç aynı zamanda CMK'nın 253. maddesi⁵⁴⁸ gereğince uzlaşma kapsamındadır.⁵⁴⁹

Şikâyeteye bulunacak kişi maddede mağdur olarak gösterilmiştir. Mağdur “suçun maddi konusunun ait olduğu kimse, suçtan korunan hak ve menfaati ihlal edilen kişi”⁵⁵⁰ olduğundan tehdit suçunda tehlide maruz kalan, tehditten etkilenen konunun sahibi olan mağdur şikâyet hakkı sahibidir. Bunu suçtan zarar gören kişiyi de kapsayacak şekilde geniş yorumlamamak gerekir.⁵⁵¹

3.3.1.2. Re'sen Yapılan Muhakeme

TCK'nın 106/1-1.cümlesinde düzenlenen ve tehdit suçunun temel şeklini oluşturan, “*bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit etme*”

⁵⁴⁶ Tezcan, Erdem, Önok, 369; Artuç, *Kişilere Karşı Suçlar*, 769.

⁵⁴⁷ Yaşar, Gökcan, Artuç, 3506; Koca, Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 370.

⁵⁴⁸ CMK m. 253: “Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişisinin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyeteye bağlı suçlar...”

⁵⁴⁹ Artuç, *Kişilere Karşı Suçlar*, 774.

⁵⁵⁰ Nusret Alper Pazarcıkçı, “Türk Ceza Yargısında Soruşturma ve Kovuşturma Evresindeki Mağdur Hakları”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2013/14, 972.

⁵⁵¹ Üzülmüş, 131; Özbek, 704.

şeklindeki eylemlerin ve aynı maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen nitelikli hallerini⁵⁵² teşkil eden eylemlerin takibi şikâyetle bağlı değildir, resen yapılır.

Tehdit suçu sırf hareket olduğu için yüze karşı tehdit suçlarında hareketin yapıldığı yer suç yeridir. Yoklukta yapılan tehditlerde mağdurun bu tehditten haberdar olduğu yer suç yeri, haberdar olduğu tarih de suç tarihidir. Suçun teşebbüs aşamasında kaldığı durumlarda ise icra hareketlerinin kesildiği yer suç yeri, kesildiği tarih de suç tarihidir.⁵⁵³ Bu hususlar, tehdidin hem resen hem şikayete bağlı olan hali bakımından geçerlidir.

3.3.2. Yaptırım

3.3.2.1. Suçun Mağdurun Hayatına, Vücut veya Cinsel Dokunulmazlığına Yönelik Olması Halinde

Tehdit suçunun temel şeklini, yani kişinin hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit teşkil eden eylemleri gerçekleştiren kişi hakkında altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır.

Tehdidin temel hali bakımından yeni Kanunda suçun cezası artırılmıştır. Şöyle ki suçun yaptırımını 765 sayılı TCK'nın 191. maddesinde “altı aya kadar hapis” iken 5237 sayılı TCK'nın 106/1-1.cümlesinde “altı aydan iki yıla kadar hapis” olarak kabul edilmiştir.⁵⁵⁴

Bu suça ilişkin belirlenen hapis cezasının bir yıl ve altında olduğu hallerde bu cezanın Kanunun 49/2⁵⁵⁵ ve 50/1⁵⁵⁶ maddeleri uyarınca seçenek yaptırımlardan birine

⁵⁵² TCK 106/2: Tehdidin;

a) Silahla,
b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,
c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,
d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,
İşlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükümlenir.

⁵⁵³ Yaşar, Gökcan, Artuç, 3500.

⁵⁵⁴ Artuk, Gökcan, Yenidünya, *Ceza Kanunu Şerhi*, 2734.

⁵⁵⁵ TCK m. 49/2: “Hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezasıdır.”

⁵⁵⁶ TCK m. 50/1: “Kısa süreli hapis cezası, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre;

a) Adli para cezasına,

çevrilmesi mümkündür. Belirlenen hapis cezası iki yıl veya altında ise, bu ceza Kanunun 51. maddesi⁵⁵⁷ uyarınca ertelenebilir.⁵⁵⁸ Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada on sekiz yaşını doldurmamış veya altmış beş yılını doldurmuş olan kişiler bakımından üç yıldır.

3.3.2.2. Suçun Malvarlığına Yönelik Olması veya Sair Kötülük Yapılacağından Bahisle İşlenmesi Halinde

Tehdit suçunun basit halinde yani malvarlığı itibarıyla büyük bir zarar uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte, fail hakkında altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmedilmesi öngörülmüştür. Hükümün uygulanmasında hapis ve adli para cezası seçimlik olarak düzenlenmiştir. Hapis cezasının seçilmesi halinde, kişi hakkında TCK'nın 49/1.⁵⁵⁹ maddesi uyarınca bir aydan altı aya kadar hapis cezasına hükmedilebilecektir.⁵⁶⁰ TCK'nın 50/2. maddesi uyarınca suç tanımında hapis cezası ile adli para cezasının seçenek olarak öngörüldüğü hallerde hapis cezasına hükmedilmişse, bu ceza artık adli para cezasına çevrilemeyecektir. Eğer kişi hakkında hapis cezası değil de adli para cezası uygulanmasına karar verilmişse Kanunun 61/9 maddesi⁵⁶¹ adli para cezasının gün unsuru bakımından, bir aylık ve altı aylık sürelerin dikkate alınması gerekecektir.

b) Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle, tamamen giderilmesine,

c) En az iki yıl süreyle, bir meslek veya sanat edinmeyi sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkanı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmeye,

d) Mahkum olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmaya,

e) Sağladığı hak ve yetkiler kötüye kullanılmak suretiyle veya gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılarak suç işlenmiş olması durumunda; mahkum olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, ilgili ehliyet ve ruhsat belgelerinin geri alınmasına, belirli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklanmaya,

f) Mahkum olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle ve gönüllü olmak koşuluyla kamuya yararlı bir işte çalıştırılmaya, çevrilebilir.

⁵⁵⁷ TCK m. 51/1: "İşlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir. Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada on sekiz yaşını doldurmamış veya altmış beş yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından üç yıldır."

⁵⁵⁸ Koca, Üzülmüş, *Genel Hükümler*, 49 vd.; Özgenç, *Genel Hükümler*, 540 vd.

⁵⁵⁹ TCK m. 49/1: "Süreli hapis cezası, kanunda aksi belirtilmeyen hallerde bir aydan az, yirmi yıldan fazla olamaz."

⁵⁶⁰ Albayrak, 117-118; Özbek, 540.

⁵⁶¹ TCK m. 61/9: "Adli para cezasının seçimlik olarak öngörüldüğü suçlarda bu cezaya ilişkin gün biriminin alt sınırı, o suç tanımındaki hapis cezasının alt sınırından az; üst sınırı da, hapis cezasının üst sınırından fazla olamaz."

3.3.2.3. Suçun Nitelikli Şekilde İşlenmesi Halinde

TCK m. 106/2’de düzenlenen tehdit suçunun nitelikli halinde yani tehdidin silahla - kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle - birden fazla kişi tarafından birlikte - var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlendiği hallerde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmedileceği öngörülmüştür.

Tehdidi nitelikli hale getiren bu hüküm, yaptırımı bağımsız olarak düzenlendiğinden tehdidin nitelikli şekli temel şekline göre özel norm niteliğindedir. 106/2. maddedeki bu nitelikli haller seçimliktir. Somut olayda birden fazla seçimlik nitelikli unsurun gerçekleşmesi halinde bu durum cezanın belirlenmesinde alt sınırdan uzaklaşma için haklı bir neden teşkil edecektir.⁵⁶² Yargıtay’ın uygulaması⁵⁶³ da bu yöndedir.

3.3.2.4. Hak Yoksunluğu Tedbiri

Tehdit suçu kasten işlenebilen bir suç olması nedeniyle tehdit suçundan dolayı hapis cezasına çarptırılan kişiler bakımından, cezanın infazı tamamlanıncaya kadar TCK m. 53 uyarınca hak yoksunluğu tedbiri de uygulanacaktır.

Hak yoksunluğunun uygulanması için 53. maddedeki şartların gerçekleşmesi gerekir. Buna göre kişinin belirli haklardan yoksun bırakılabilmesi için işlediği suçun kasıtlı bir suç olması ve bu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm olması gerekir. Hak yoksunlukları için mahkemenin ayrıca karar vermesine gerek yoktur. Hak yoksunlukları mahkumiyetin kesinleşmesiyle başlayıp infaz tamamlanıncaya kadar sürer.⁵⁶⁴ Bu kıstaslara bağlı olmak koşuluyla tehdit suçundan hapis cezasına mahkum edilen kişi, Kanunun 53/1. maddesinde⁵⁶⁵ belirtilen haklardan yoksun bırakılır.

⁵⁶² Üzülmmez, 130; Meran, 304.

⁵⁶³ “Sanığın silahla tehdit eylemini, hükmü temyiz etmeyen sanık İbrahim Özkan’la birlikte gerçekleştirdiği oluş ve kabule uygun olmasına karşın, sanığın eyleminin TCK’nın 106/2-a-c madde ve fıkralarına uyması nedeniyle alt sınırdan uzaklaşarak ceza tayin edilmesi gerektiği gözetilmemiştir.”, Yargıtay 4. CD, 18.10.2010, 18870/16760, (UYAP);

⁵⁶⁴ Özgenç, *Genel Hükümler*, 613-614; Koca, Üzülmmez, *Genel Hükümler*, 488-489.

⁵⁶⁵ TCK m. 53/1: “Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkumiyetin kanuni sonucu olarak;

a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan

3.3.2.5. Tüzel Kişilere Özgü Güvenlik Tedbiri

TCK'nın 111. maddesindeki düzenlemeye göre tehdit suçunun işlenmesi sonucunda yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmedilir. Tüzel kişiler hakkında uygulanacak güvenlik tedbirleri TCK'nın 60. maddesinde⁵⁶⁶ belirtilmiştir. Bunlar, kamu kurumunun verdiği iznin iptali veya müsadere tedbirleridir.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri uygulanabilmesi için, kanunda o suç bakımından açıkça öngörülmüş olması gerekir. Aksi halde tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirine başvurulamaz. Bu nedenle TCK özel hükümlerde alan her suç tipi için ayrı ayrı değerlendirme yapılmalıdır.⁵⁶⁷ Tehdit suçu bakımından Kanunun 111. maddesinde⁵⁶⁸ güvenlik tedbiri uygulanacağı açıkça düzenlenmiştir.

kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

b) Seçme ve seçme ehliyetinden,

c) Velayet hakkından, vesayet veya kayyımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,

d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,

e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten, Yoksun bırakılır.

⁵⁶⁶ TCK m. 60: “(1) Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı suçlardan mahkumiyet halinde, iznin iptaline karar verilir.

(2) Müsadere hükümler, yararına işlenen suçlarda özel hukuk tüzel kişisi hakkında da uygulanır.

(3) Yukarıdaki fıkralar hükümlerinin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabileceği durumlarda, hakim bu tedbirlere hükmetmeyebilir.

(4) Bu madde hükümlerinin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar, ortaya çıkarabileceği durumlarda, hakim bu tedbirlere hükmetmeyebilir.”

⁵⁶⁷ Özbek, 620; Yaşar, Gökcan, Artuç, 2041

⁵⁶⁸ TCK m. 111: “Tehdit, şantaj, cebir veya kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının işlenmesi sonucunda yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

SONUÇ

Tehdit suçu, 5237 sayılı TCK'nın "Özel Hükümler" başlıklı ikinci kitabının "Kişilere Karşı Suçlar"ı düzenleyen ikinci kısmının "Hürriyete Karşı Suçlar" başlığı taşıyan yedinci bölümünde, Kanunun 106. maddesinde düzenlenmiştir.

Sözlükte "gözdağı" olarak tanımlanan tehdit, ceza hukuku anlamında mağdura manevi cebir uygulayarak onun irade oluşturabilme ve oluşturulmuş iradeye göre hareket edebilme serbestisini ihlal eden, bu suretle onun hukuki güvenlik duygusunu zedeleyen fiildir. TCK'nın 106. maddesine göre tehdit suçunu oluşturan fiiller bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğini bildirmek" ve "malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağını veya sair kötülük edeceğini bildirmektir.

Tehdit suçunun oluşabilmesi için tehdit konusu hukuki değerlere karşı bir saldırının gerçekleştirilmiş olması gerekli değildir. Saldırının gerçekleşme ihtimalinin objektif olarak bulunması yeterlidir. Failin eyleminin mağdur üzerinde ciddi bir korku yaratma, onun huzur ve sükûnunu bozma bakımından elverişli, yeterli ve uygun olması gerekir. Fiilin bu nitelikte olup olmadığı, somut olayın özelliklerine göre belirlenir. Somut olayda saldırı bildiriminde bulunulması sonucunda ortalama özelliklere sahip bir insanın huzur ve sükûnunun bozulacağı, davranışlarının etkileneceği, tedirgin olacağı söylenebiliyorsa tehdidin elverişli olduğu kabul edilebilir. Bu nitelikleri taşıyan bir eylemin gerçekleştirilmesi yeterlidir, bunun karşı tarafça ciddiye alınmamış olması suçun oluşmasını engellemez. Yani failin tehdidi sonucunda mağdurun korkmuş olması şart değildir. Önemli olan eylemin objektif olarak korkutmaya elverişli olmasıdır. Aynı şekilde, objektif olarak korkutucu nitelikte olmayan bir kötülük bildiriminin mağdur üzerinde etki doğurması halinde tehdit suçu oluşmayacaktır.

Tehdit suçunun oluşması için failin gerçekleştireceğini bildirdiği saldırının haksız olması gerekir. 765 sayılı kanunun aksine 5237 sayılı kanunda saldırının haksızlığı açıkça belirtilmemiştir. Ancak madde metninde "saldırı, zarar, kötülük" gibi ifadelerin kullanılmış olması, saldırının haksız olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla tehdit oluşturan fiilin TCK'da düzenlenen kanun hükmünü yerine getirme, meşru savunma, hakkın kullanılması ve ilgilinin rızası şeklindeki hukuka uygunluk

nedenlerinden birinin şartları dahilinde gerçekleştirilmesi halinde eylem hukuka uygun hale gelecek ve suç teşkil etmeyecektir.

765 sayılı TCK'nın 191. maddesinde "soyut tehdit", 188. maddesinde "şartlı tehdit" düzenlenmişti. Basit tehditte fail, mağdurun iç huzurunu, hukuki güvenlik duygusunu ihlal etmekte iken şartlı tehditte bunun yanı sıra mağdurun hareket serbestisini de ihlal etmektedir. 5237 sayılı TCK'da soyut tehdit-şartlı tehdit ayrımı kaldırılmıştır. Yani yeni Kanunun 106. maddesi her iki tehdit türünü de kapsamaktadır. Buna göre tehdit suçunun oluşması için mağdurun bir şeyi yapmaya ve yapmamaya zorlanması gibi bir şart yoktur. Tehdit konusu hukuki değerlere ilişkin kötülük bildiriminde bulunulması suçun meydana gelmesi için yeterlidir.

765 sayılı TCK'da tehdidin yöneldiği hukuki değerler açıkça belirtilmemiştir. Saldırının gerçekleştiği hukuki menfaatlara ilişkin bir ayrım öngörülmemiştir. 5237 sayılı TCK'da tehdidin yöneldiği hukuki değerler net bir şekilde ortaya konularak mağdurun hakları daha etkin bir biçimde korunmuştur. Bu hukuki değerler, Kanunun 106. maddesinde açıkça belirtildiği üzere yaşama hakkı, vücut dokunulmazlığı, cinsel dokunulmazlık ve malvarlığıdır. Bunların dışında kalan ve hukuken korunan belli bir değeri hedef alan bildirimler de sair tehdit kapsamında değerlendirilmektedir.

Yaşama hakkına yönelik tehdit mağdurun veya bir yakınının yaşamına son verileceğinin bildirilmesi; vücut dokunulmazlığına yönelik tehdit mağdura veya yakınına karşı kasten yaralama suçu başta olmak üzere insan üzerinde deney, organ veya doku ticareti ve işkence gibi suçları oluşturan fiillerin gerçekleştirileceğinin bildirilmesi; cinsel dokunulmazlığa yönelik tehdit mağdura veya yakınına karşı cinsel saldırı ve cinsel taciz kapsamına giren bir davranışın gerçekleştirileceğinin bildirilmesi; malvarlığına yönelik tehdit de mala zarar verme suçunu oluşturan hareketlerin gerçekleştirileceğinin bildirilmesidir. Malvarlığına yönelik tehditte suçun oluşması için gerçekleştirileceği bildirilen zararın büyük bir zarar olması gerekir. Zararın büyüklüğü somut olayın özelliklerine göre belirlenecektir.

Tehdit suçu sırf hareket suçudur. Sırf hareket suçlarında hareketin yapılmasıyla suç tamamlanır. Tehdit suçu, suça konu hukuksal değerlere zarar verileceğinin mağdura bildirilmesi anında tamamlanmaktadır. Suç konusunun hareketten etkilenme durumuna göre yapılan ayrım bakımından da soyut tehlike suçudur. Bu nedenle tehdit sonucunda

mağdurun gerçekten korkmuş olması, huzur ve sükûnunun bozulması ve endişelenmesi gerekmez, eylemin bunları gerçekleştirmeye elverişli olması suçun oluşumu için yeterlidir.

Tehdit suçu, fail ve mağdur bakımından herhangi bir özellik göstermez. Herkes suçun faili veya mağduru olabilir. Tehdit suçu herkes tarafından işlenebilir. Suçun mağdurunun belli bir kişi veya kişiler olması gerekir. Muhatabı belli olmayan tehdit eylemi, tehdit suçunu oluşturmaz. Ancak belirli olmayan kimselere yönelik tehdit eylemleri, diğer şartların da varlığı halinde TCK'nın 213. maddesinde düzenlenen halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit suçu kapsamında değerlendirilebilir.

Tehdit suçunun taksirle işlenebileceğine dair herhangi bir hüküm bulunmadığı için tehdit genel kastla işlenebilen bir suçtur. Yani failin başkasını haksız bir zarar ile tehdit ettiğini bilmesi ve istemesi gerekir. Yasal tanımında suçun doğrudan kastla işlenebileceğine dair özel bir düzenleme bulunmadığından tehdit hem doğrudan hem olası kastla işlenebilir. Suçun oluşması için failin genel kastla hareket etmesi yeterlidir. Amaç veya saikinin bir önemi yoktur. Ancak fail özel bir amaçla veya saikle bu suçu işlediği takdirde tehdit suçu tamamlayıcı bir hüküm olduğundan özel hükmü oluşturan diğer suç işlenmiş olacaktır. Örneğin, fail iş ve çalışma hürriyetini ihlal etme kastıyla mağduru tehdit ederse bu durumda TCK'nın 117. maddesinde düzenlenen iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçu oluşacaktır.

765 sayılı Kanun döneminde bazı yazarlar, suç tipinde yer almamasına rağmen tehdit suçunun manevi unsuru bakımından kastın yanı sıra diğer sübjektif unsur olarak tasarlamanın da varlığını aramaktaydılar. Buna göre tehdit tasarlanarak işlenmediği zaman ciddi bir nitelik taşımamaktaydı. Bu nedenle kavga sırasında öfke ile söylenen sözlerde tasarlama söz konusu olmadığından tehdit suçu meydana gelmemekteydi. Yargıtay da eski dönemde vermiş olduğu kararlarında, suçun oluşması için tasarlama unsurunu aramaktaydı. Yargıtay daha sonra bu görüşünü değiştirmiş, öfkeyle söylenen sözlerin de tehdit suçunu oluşturacağını kabul etmiştir. Doğru olan uygulama budur. Çünkü tasarlama suçun unsurlarından biri değildir. Öfke suç kastını kaldıran bir etken değil failin iradesi üzerinde etkili bir nedendir. Suçun oluşması ile ilgili değil kusurlulukla ilgili bir durumdur.

5237 sayılı TCK'nın 106. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde suçun temel şekli düzenlenmiştir. Buna göre bir başkasına kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik saldırı gerçekleştireceğini bildirmek suçun temel şeklini oluşturmaktadır. Birinci fıkranın ikinci cümlesinde de mağdurun malvarlığına itibariyle büyük bir zarara uğratılacağından veya sair kötülük edileceğinden bahisle tehdit edilmesi, daha az ceza verilmesini gerektiren hal olarak hükme bağlanmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında tehdidin daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri düzenlenmiştir. Tehdidin silahla, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle, birden fazla kişi tarafından birlikte, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi nitelikli hal olarak kabul edilmiştir.

Ceza hukuku anlamında silahın ne anlama geldiği, TCK'nın 6/f. maddesinde açıklanmıştır. Ayrıca Yargıtay Ceza Genel Kurulu 12.02.2008 tarihinde vermiş olduğu kararında silah kavramından ne anlaşılması gerektiğini ayrıntılı şekilde açıklayarak uygulamada karşılaşılan farklılıklara son vermiştir. Suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesi nitelikli halinin 765 sayılı TCK'da "birkaç kişi" ibaresiyle düzenlenmesi, bir belirsizliğe yol açmaktaydı. Yargıtay o dönemde vermiş olduğu kararlarında "birkaç kişi" tabirinin ikiden fazla kimseyi ifade ettiğini kabul etmekteydi. 5237 sayılı TCK'da bu nitelikli hal "birden fazla kişi" ibaresi kullanılarak düzenlenmiş, eski Kanun dönemindeki belirsizlik açıklığa kavuşturulmuştur. Bunun anlamı birden fazla yani en az kişi tarafından eylemin gerçekleştirilmesidir.

Suçun var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi nitelikli halinde ise, 765 sayılı TCK'dan farklı olarak yeni Kanunda bu örgütlerin gizli olması şartı aranmamıştır. Var olan örgüt adli kayıtlara geçmiş olan suç örgütüdür. Ancak "var sayılan suç örgütü" ifadesinden ne anlaşılması gerektiği hususu açıklanmalıdır. Aksi takdirde bu konuda bir uygulama birliği sağlanamayacaktır.

Tehdidin imzasız mektupla işlenmesi nitelikli hali bakımından, doktrinde kimliğini gizleyerek gönderilen e-mail aracılığıyla yapılan tehditlerin de bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği savunulmaktadır. Telefonda sms yoluyla gönderilen tehdit içerikli mesaj yoluyla tehdit de bu kapsamda değerlendirilmelidir. Ancak bu nitelikli

halin uygulanması için failin bu fiili gerçekleştirirken numarasını gizlemesi gerekir. Bunun yanı sıra gelişen teknoloji ile birlikte kullanımı fazlasıyla artan whatsapp, swarm ve benzeri mesajlaşma programları da bu kapsamda değerlendirilmelidir. Mağdur tarafından bilinmeyen bir numara kullanılarak veya numara gizlenerek yapılan tüm yazışmalar bu kapsamdadır. Önemli olan araştırmaya bağlı olarak failin tespit edilebilir olup olmadığı değil failin kimliğini açıklamadan tehdit etmiş ve tehdidin mağdura ulaştığı anda kimliğin belirlenemiyor olmasıdır. Dolayısıyla, TCK'nın cinsel taciz suçunu düzenleyen 105/2-d maddesinde olduğu gibi, tehdit suçunun imzasız mektupla işlenmesi nitelikli halinin düzenlemesine de “*posta veya elektronik haberleşme araçları*” gibi açıklayıcı bir ibare eklenerek bu konuya açıklık getirilmelidir.

Tehdit suçu sırf hareket suçudur. Bu suçlar hareketin yapılmasıyla tamamlanmış olduğundan, kural olarak teşebbüs elverişli değildir. Ancak mektupla tehditte olduğu gibi tehdidi oluşturan eylemin icra hareketlerinin bölünebildiği bazı durumlarda teşebbüs hükümleri uygulanabilecektir.

Tehdit suçu tek fail tarafından işlenebilen suçlardandır. Tehdit iştirak bakımından herhangi bir özellik göstermez. Bu suça iştirakin her şekli mümkündür.

Bağımsız bir suç olarak düzenlenmiş olsa da nitelik itibarıyla genel ve tamamlayıcı bir suç olan tehdidin başka bir suçun unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturduğu hallerde bileşik suç hükümleri uygulanacaktır. Bu hallerde faile ayrıca tehdit suçundan ceza verilmeyecektir. Bunun ne klasik örneği, cebir veya tehdit ile hırsızlık suçlarının birleşmesinden oluşan yağma suçudur. Fail bu durumda işlemiş olduğu yağma suçundan sorumlu olacak, ayrıca cebir, tehdit veya hırsızlık suçlarından sorumlu olmayacaktır. Fail aynı suç işleme kararı kapsamında aynı kişiye karşı birden fazla kez tehdit suçu işlemesi halinde (TCK m. 43/1) ve failin aynı anda tek bir fiille birden fazla kimseyi tehdit ettiği hallerde (TCK m. 43/2) zincirleme suç hükümleri uygulanacaktır. Tehdit niteliğindeki sözler aynı zamanda hakaret suçunu oluşturuyorsa farklı neviden fikri içtima söz konusu olur. Bu durumda faile sadece ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı ceza verilir. TCK'nın 106/3. maddesindeki gerçek içtima kuralı gereği, tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya mala zarar verme suçunun işlenmesi halinde ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.

Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratılacağından veya sair kötülük edileceğinden bahisle tehdit içeren eylemlerin takibi şikâyete bağlıdır. Tehdit suçunun temel şeklini oluşturan “bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit etme” şeklindeki eylemlerin ve aynı maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen nitelikli halleri teşkil eden fiillerin takibi şikâyete bağlı değildir, re’sen yapılır.

TCK m. 106/1-1.cümlede düzenlenen tehdit suçunun temel şeklinin yaptırımı altı aydan iki yıla kadar hapis, maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen nitelikli hallerin yaptırımı iki yıldan beş yıla kadar hapis, m. 106/1-2.cümlede düzenlenen malvarlığı itibarıyla veya sair kötülük edeceğinden bahisle tehdidin yaptırımı ise altı aya kadar hapis veya adli para cezasıdır.

KAYNAKÇA

- Albayrak, M., *Notlu-Atıflı-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu “Öz Kitap”*, Turhan Kitabevi, Ankara 2010.
- Arslan, Z., *Anayasa Teorisi*, Seçkin Yayınları, Ankara 2005.
- Artuç, M., “Zincirleme Suç”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 2008/28, 45-66.
- , *Kişilere Karşı Suçlar* (2. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 2008.
- Artuk, M. E., Gökçen, A., Yenidünya, A. C., *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (3. Baskı), Turhan Kitabevi, Ankara 2007.
- , *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (7. Baskı), Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara 2006.
- , *Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler*, Cilt: 3, Turhan Kitabevi, Ankara 2009.
- , *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (14. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 2014.
- Aydın, D., “Suça Teşebbüs (Criminal Attempt)”, *AÜHFD*. 2006, 55(1).
- , “Yeni Türk Ceza Kanununda Haksız Tahrik (Provocation In New Turkish Criminal Code)”, *AÜHFD*, Yıl: 2005, 54(1).
- Aydın, N., *Türk Suç ve Ceza Hukuku Genel Hükümler Özel Hükümler* (2. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 2009.
- Bakıcı, S., “Tehdit Suçu ve Unsurları”, *Ankara Barosu Dergisi*, 1992/5, 717-727.
- Cebre, A., “Zorunluluk Hali”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2012/8, s. 221-260.
- Centel, N., Hamide, Z., Özlem, Ç., *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, C.:1, Beta Yayınları, İstanbul 2007.
- , *Türk Ceza Hukukuna Giriş* (6. Baskı), İstanbul 2010.
- Cihan, E., *Cebir Kullanma Cürmü*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1978.
- Çağlayan, M. Muhtar, “Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında Müteselsil (Zincirleme) Suçlar Üzerinde Bir İnceleme”, *Adalet Dergisi*, 1985/1, 63-82.

- , *En Son Tadilleriyle Birlikte Gerekçeli, Notlu ve İçtihatlı Türk Ceza Kanunu*, Yarı Açık Ceza Evi Matbaası, Ankara 1970, Cilt 2.
- Çınar, A. R., *Tehdit Suçu*, Turhan Kitabevi, Ankara 2002.
- Çolak, H., “Kamu Hürriyetlerinin Düzenlenmesi, Ayırımı ve Korunması”, <http://www.yayin.adalet.gov.tr/adaletdergisi/01.sayi/14haluk.pdf>
- Demirbaş, T., *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (5. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2007.
- Dönmezer, S., *Ceza Hukuku Hususi Kısım, Şahıslara Karşı ve Mal Aleyhinde Cürümler* (5. Baskı), Sulhi Garan Matbaası, İstanbul 1963.
- Dönmezer, S., Sahir, E., *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım, C.:2*, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul 1974.
- Erdem, M. R., “Yeni Türk Ceza Kanununda Malvarlığına Karşı Suçlar (ETCK m.491 vd.;YTCK m.141 vd.)”, 497-557, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale.htm>
- Erdoğan, M., *Anayasal Demokrasi* (7. Baskı), Siyasal Kitabevi, Ankara 2005.
- Erdurak, Y. G., *Türk Ceza Kanunu* (2. Baskı), Feryal Matbaacılık, Ankara 1991.
- Erem, F., “Ceza Hukukunda Cebir Kavramı”, *Yargıtay Dergisi*, C:16, Ocak-Nisan 1990, Sayı:1-2
- , “Siyasi Haklara Karşı İşlenen Suçlar, *AÜHFD*, C: 8, 1951/1, s. 73-89
- , *Adalet Psikolojisi* (7. Baskı), Sevinç Matbaası, Ankara 1977.
- , *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (2. Baskı), Cilt: 1, Güney Matbaacılık, Ankara 1950.
- , *Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler*, Cilt: 2, Seçkin Yayınevi, Ankara 1993.
- , *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* Cilt: 3, (3. Baskı), Seçkin Kitabevi, Ankara 1985.
- Erem, F., Toroslu, N., *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (6. Baskı), Savaş Kitap ve Yayınevi, Ankara 1994.
- , *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Ders Kitabı*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1975.

-----, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Savaş Yayınevi, Ankara 1994.

Ersoy, Y., *Çalışma Hürriyetine Karşı Suçlar*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1973.

Gerçekler, H., *Yorumlu ve Uygulamalı Türk Ceza Kanunu* (2. Baskı), Cilt: 2, Seçkin Yayınları,

Giritli, İ., Sarmaşık, J., *Anayasa Hukuku* (2. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul 2001.

Gökçen, A., “Hürriyete Karşı Suçlar (5237 sayılı TCK. m.106-122)”, s.1-37, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/117.doc>

Görgün, M., *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, C:2, Ankara.

Göze, A., *Siyasal Düşünceler ve Yönetimler* (14. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul 2013.

Gözler, K., *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa 2004.

Gözübüyük, A. P., *Türk Ceza Kanunu Açıklaması* (3. Baskı), Kazancı Yayınevi, C.2, Ankara.

-----, *Türk Ceza Kanunu Şerhi* (5. Baskı), Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul, Cilt 2.

-----, “Kişi Hürriyetine Karşı Cebir ve Tehdit, (TCK.nun 188. Maddesi)”, *Adalet Dergisi*, 1968/3-4, s. 115-122.

-----, *Anayasa Hukuku* (14. Bası), Turhan Kitabevi, Ankara 2006.

Gülşen, R., *Hürriyeti Tahdit Suçları*, Adalet Yayınevi, Ankara 2002.

Güner, Ş., *Türk Ceza Yasası Terim ve Sözcükler Kılavuzu*, C.1-2, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1981.

Güven, M., “Kişisel Özgürlüğü Sınırlandırma Cürmü ve Şartlı Tehdit Cürmü ile Karşılaştırılması”, *Adalet Dergisi*, 1981/3, 311-324.

-----, “Tehdit Suçunun Objektif Yapısı Üzerine Bir İnceleme”, *Adalet Dergisi*, 1987/4, 52-72.

-----, “Tehdit Suçunun Subjektif Yapısı Üzerine Bir İnceleme”, *Adalet Dergisi*, 1988/6, 94-114.

Hafizoğulları, Z., Özen, M., *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (5. Baskı), U.s.a. Yayınları, Ankara 2012.

-----, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Usa Yayınları, Ankara 2010.

Hakeri, H., *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (6. Baskı), Ankara 2007.

Heinrich, B., Ünver, Y., *Ceza Hukuku Genel Kısım-I*, (Çev.: Hakan Hakeri, Yener Ünver, Veli Özer Özbek, Özlem Yenerer Çakmut, Barış Erman, Koray Doğan, Ramazan Barış Atladı, Pınar Bacaksız, İlker Tepe), Adalet Yayınevi, Ankara 2014.

-----, *Ceza Hukuku Genel Kısım-II*, (Çev.: Hakan Hakeri, Yener Ünver, V. Özer Özbek, Özlem Yenerer Çakmut, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, Gülsün A. Aygörmez Uğurlubay, Ramazan Barış Atladı, Erdal Yerdelen, İlker Tepe, Serkan Meraklı, Atacan Bozyel, Emine Kabak Yüce, Merve Selin Şohoğlu, İlhan Bulut), Adalet Yayınevi, Ankara 2015.

-----, *Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku*, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 2010.

İba, Ş., *Anayasa Hukuku ve Siyasal Kurumlar* (2. Baskı), Turhan Kitabevi, Ankara 2008.

İçel, K., Sokullu, F., - Özgenç, İ. A., Sözüer, A., Mahmutoğlu, Fatih S., Ünver, Y., *Suç Teorisi* (3. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul 2004.

İçel, K., Yenisey, F., *Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Kanunları* (4. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul 1994.

Kaboğlu, İbrahim Ö., *Anayasa Hukuku Dersleri* (3. Baskı), Legal Yayınları, İstanbul 2006.

-----, *Kolektif Özgürlükler*, Dicle Üniversitesi Basımevi, Diyarbakır 1989.

Kapani, M., *Kamu Hürriyetleri* (7. Baskı), Yetkin Yayınları, Ankara 1993.

Kaşıkar, M. Serhat, “Türk Ceza Hukukunda Şahısta Hata ve Hedefte Sapma”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2010/2, 347-384.

Katoğlu, T., *Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık*, Seçkin Yayınları, Ankara 2003.

Kaya, F., “Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik”, *Adalet Dergisi*, 2011/40, 91-107.

Kaymaz, S., Gökcan, H. T., *Uygulamada Sulh Ceza Davaları*, Adil yayınevi, Ankara, tarihsiz.

Koca, M., Üzülmaz, İ., “Şartlı Tehdit Suçunda (TCK m.188) Koşul Ögesini Gerçekleştirmenin Yalnızca Mağdurun İradesine Bağlı Olması Şart mıdır? (Karar İncelemesi)”, *AÜHFD*, Cilt: VI, 2002/1-4, 197-210.

-----, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (4. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2011.

-----, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.

Kunter, N., *Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1949.

Majno, *Ceza Kanunu Şerhi Türk ve İtalyan Kanunları*, C.:2, Sevinç Matbaası, Ankara 1978.

Malkoç, İ., Güler, M., *(Uygulamada) Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler*, Adil Yayınevi, Ankara.

Meran, N., *Kişilere Karşı Suçlar* (2. Baskı), Seçkin yayınları, Ankara 2008.

-----, *Türk Ceza Kanunu*, Seçkin Yayınları, Ankara 2004.

Otacı, C., “Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik ve Uygulaması”, *Adalet Dergisi*, 2013/15, s. 228-238.

Önder, A., *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (4. Baskı), Filiz Kitabevi, İstanbul 1994.

Özbek, V. Ö., Kanbur, Mehmet N., Doğan, K., Bacaksız, P., Tepe, İ., *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (5. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2013.

-----, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (1. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2010.

Özbek, V. Ö., *Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı* (3. Baskı), C.:1, Seçkin Yayınları, Ankara 2006.

Özek, Ç., “Türk Ceza Kanununa Göre Hürriyet Aleyhine Cürümlerin Genel Prensipleri”, *İÜHFM.*, c.XXIX,sy.4, s.933-995.

- Özen, M., *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar* (3. Baskı), U.s.a. Yayınları, Ankara 2013.
- , *Türk Ceza Hukukunda Meşru Müdafaa*, Seçkin Yayınevi, Ankara 1995.
- Özgenç, İ., *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayınları, Ankara 2006.
- , *Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi* (3. Baskı), Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Matbaası, Ankara 2006.
- , *Uygulamalı Ceza Hukuku* (2. Baskı), Sebat Yayıncılık, İstanbul 1998.
- Öztürk, B., Erdem, M. R., *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku* (11. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2011.
- Özüttürk, N., *Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı*, Balkanoğlu Matbaacılık, Ankara 1966, Cilt 1.
- , *Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı*, Balkanoğlu Matbaacılık, Ankara 1966.
- Parlar, A., Hatipoğlu, M., *5237 sayılı TCK'da Ceza Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Nedenler* (2. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2010.
- , *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu*, Cilt 2, Seçkin Yayınları, Ankara 2008
- , *5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu*, Seçkin Yayınları, Ankara 2010.
- Pazarcıkcı, N. A., "Türk Ceza Yargısında Soruşturma ve Kovuşturma Evresindeki Mağdur Hakları", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2013/14, 969-1010.
- Polat, H., Polat, A. A., *Ceza Hâkiminin Başvuru Kitabı*, Cilt: 1, Adalet Yayınevi, Ankara 2010.
- Savaş, V., Mollamahmutoğlu, S., *Türk Ceza Kanunu Yorumu*, 2. Cilt, Seçkin Yayınları, Ankara 1995.
- Savcı, B., *İnsan Hakları*, Güney Matbaacılık, Ankara 1953.
- Selçuk, S., "İzrar ve Tehdit Cürümlerinde Kast", *Yargıtay Dergisi*, Temmuz 1985, Sayı: 3.
- , *Demokratik Yönetim Özgür Birey*, İmge Kitabevi, Ankara 2010.

Sinerji Mevzuat ve İctihat Programları

- Soyaslan, D., *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (4. Baskı), Yetkin Yayınları, Ankara 2012.
- , *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (8. Baskı), Yetkin Yayınları, Ankara 2010.
- Sözüer, A., “Tehdit Suçu”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt: LIV, 1994.
- Şeker, İ., “Zincirleme Suç”, *Adalet Dergisi*, Ocak 2010, 36. Sayı, s. 94-121.
- Şen, E., *Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006, Cilt 1.
- Taner, F. G., “Türk Ceza Hukukunda Şantaj Suçu”, *TBB Dergisi* 2011 (92), 118-156.
- Tanilli, S., *Devlet ve Demokrasi*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1981.
- Tarhan, E. Ü., *Yeni Türk Ceza Yasasında Tehdit ve Hakaret Suçları*, Yetkin Yayınları, Ankara 2007.
- Tezcan, D., Erdem, M. R., Sancakdar, O., Önok, R. M., *İnsan Hakları El Kitabı*, Seçkin Yayınları, Ankara 2006.
- Tezcan, D., Erdem, M. R., Önok, M., *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku* (7. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2010.
- Toroslu, N., *Ceza Hukuk Genel Kısım* (15. Baskı), Savaş Yayınevi, Ankara 2010.
- Erdem, M. R., *Ceza Hukuku Özel Kısım* (5. Baskı), Savaş Yayınevi, Ankara 2010.
- Erdem, M. R., *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Sevinç Matbaası, Ankara 1970.
- Turabi, S., “Kusurluluk ve Kusurluluğu Etkileyen Haller”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2012/101, 267-292.
- Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük* (11. Baskı), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011, 2300.
- Türk Hukuk Lügatı*, Maarif Matbaası, Ankara 1944.
- UYAP, *Ulusal Yargı Ağı Projesi programı*
- Ülkü, M. M., “5237 sayılı TCK 151-153. Maddelerinde Yer Alan Mala Zarar Verme Suçları”, s. 1-13, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/160.pdf>,

Ünver, Y., *Ceza Hukukunda Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*, Seçkin Yayınları, Ankara 2003.

Üzülmez, İ., “Şantaj Suçu”, *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, VIII(1-2), 2004, 173-198.

Erdem, M. R., *Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları*, Turhan Kitabevi, Ankara 2007.

www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/maddegerekce.doc

Yalvaç, G., *Ceza ve Yargılama Hukuku Yasaları*, T.C. Anayasası, TCK, CMK, CGTİK ve Askeri Ceza Mevzuatı, Adalet Yayınevi, Ankara 2011.

Yaşar, O., *Uygulamada ve Öğretide Hürriyet Aleyhine İşlenen Suçlar*, Seçkin Yayınları, Ankara 2001.

Yaşar, O., Gökcan, H. T., Artuç, M., *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, Cilt 3, Turhan Kitabevi, Ankara 2010.

Yazıcıoğlu, Y., “Tehdit Suçu Üzerine”, *Yargıtay Dergisi*, Temmuz 1993, Sayı:3.

Yenisey, F., Plagemann, G., *Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB)* (2. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul 2015.

Yılmaz, E., *Hukuk Sözlüğü* (4. Baskı), Yetkin Yayınları, Ankara 2010.

Yurtcan, E., *Yargıtay Kararları Işığında Hürriyete Karşı Suçlar* (3. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 2012.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Akif DÜZGÜN
Doğum Yeri ve Tarihi	Erzurum, 11.09.1986
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	
İş Deneyimi	
Stajlar	Erzurum Adliyesi
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	Adalet Bakanlığı
İletişim	
E-Posta Adresi	akifduzgun@gmail.com
Tarih	06.08.2016